

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi 2 × dziennie

Odpowiedzialni Kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chęmiński, za inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 574

Wydanie P

Poznań, piątek dnia 11 grudnia 1936

Rok 31

Wyborów w Poznaniu — nie będzie!

W niedzielnym numerze porannym w rubryce „Z chwili” zajmowaliśmy się pogłoskami, krążącymi zarówno tutaj, jak w Warszawie, a głośniejszymi, że zanoszą na rzecz — nadzwyczajną, a mianowicie na cofnięcie zarządzenia wyborów do poznańskiej rady miejskiej, co będzie miało tę podstawę prawną, że Najwyższy Trybunał Administracyjny rozstrzygnie skargę dawnej rady miejskiej m. Poznania w przedmiocie rozwiązania jej przez ministerstwo spraw wewnętrznych na korzyść wnoszących skargę, uchylając zaskarżone orzeczenie, t. zn. wskrzeszając tem samem ówczesną radę miejską.

To, co przed kilku dniami było pogłoską, jest już dzisiaj faktem dokonany. Najwyższy Trybunał Administracyjny uchwałą, powziętą przed trzema dniami, t. zn. w dniu 7 b. m., istotnie uchylił zaskarżone orzeczenie ministerstwa spraw wewnętrznych, przyczem uzasadnił uchwałą swą „wadliwym postępowaniem” władzy administracyjnej. Tem samem przywrócona zostaje znowu rozwiązana rada miejska, a wybory obecne stają się nieaktualne.

Najwyższy Trybunał Administracyjny wysłał wyrok do rady miejskiej w Poznaniu na ręce adwokatów dr. Witolda Celichowskiego i dr. Stanisława Celichowskiego tegoż samego dnia 7 grudnia, a dostarczenie wyroku nastąpiło w tempie wręcz niezwykłym.

Wobec reaktywowania dawnej rady miejskiej musi oczywiście nastąpić odwołanie wyborów do nowej rady miejskiej.

Wobec spóźnionej pory podajemy poniżej narazie tylko główny tok wyводу Najwyższego Trybunału Administracyjnego, uzasadniającego uchylenie rozwiązania dawnej rady miejskiej:

Najdalej idącym zarzutem skargi jest zarzut wadliwości postępowania, wyrażający się w nienależnym ustaleniu stanu faktycznego oraz braku wyczerpującego uzasadnienia powziętej decyzji.

Zarzuty te Trybunał uznał w tym wypadku za uzasadnione. Rozwiązanie Rady Miejskiej, tego organu stanowiącego i kontrolującego gminy miejskiej (art. 1 ustawy z dnia 23 marca 1933 r.), ze strony władzy nadzorczej, jest tak głębokim i radykalnym wkroczeniem władzy nadzorczej w samoistność związku samorządowego, że odnośna decyzja winna być wszechstronnie rozważona i oceniona, a wprawdzie takiego przeprowadzenia sprawy winno być szczegółowe i wyczerpujące uzasadnienie zarządzenia. Społeczeństwo miejskie, które zostaje w ten sposób pozbawione swego normalnego w dziedzinie samorządu organu ustawodawczego, powołane w związku z tem do ponownego wyłonienia takiego organu — zarówno jako wyborcy, jak i ewentualni kandydaci do mającej być obranej rady — mają prawo i powinni być szczegółowo uświadomieni, jakie mianowicie okoliczności i fakty uniemożliwiły władzy nadzorczej dal-

szą współpracę z rozwiązana radą miejską. Na takim też stanowisku, a mianowicie, że zarządzenie o rozwiązaniu rady miejskiej nastąpić może tylko z bardzo ważkich powodów i to po wyczerpaniu innych środków celem zapobieżenia szkodzie społecznej, powstającej z powodu nienależytego funkcjonowania rady, — stoi i ustawa z dn. 26 marca 1933 r., jak to wynika z przepisów art. 69 ustawy. W artykule tym wymieniono przedewszystkiem taksatywnie warunki, istnienie których upoważnia władzę do wydania zarządzenia o rozwiązaniu rady (ust. 1), następnie prawo wydania takiego zarządzenia przyznano nie władzy bezpośrednio nadzorczej w stosunku do danego związku komunalnego, lecz władzy hierarchicznie wyższej (ust. 5), wreszcie zastrzeżono, że decyzja o rozwiązaniu rady może być powzięta po wezwaniu rady do usunięcia stwierdzonych uchybień, braków i nieprawidłowości w określonym terminie i ustaleniu, że wezwaniu temu nie stało się zadość. Z tych względów przy podejmowaniu decyzji o rozwiązaniu rad miejskich przepis art. 75 prawa o postępowaniu administracyjnym co do obowiązku uzasadnienia decyzji winny być szczególnie respektowane i w całej pełni zachowane.

Otóż tym wymogom zaskarżone orzeczenie nie czyni zadość. W szczególności orzeczenie to powołuje się na wezwanie władzy do usunięcia usterki z dnia 18 kwietnia 1933 r. i na fakt niezastosowania się Rady Miejskiej m. Poznania do zawartych w tem wezwaniu ostrzeżeń. Jednak, jak to słusznie podkreśla skarga, w zaskarżonym orzeczeniu nie wskazano, jakie mianowicie uchybienia, wytknięte w wezwaniu z dnia 18 kwietnia 1933 r., są w dalszym ciągu przez Radę Miejską utrzymane i w czem władza dopa-

truje się dowodów beczworności i nieudolności ze strony Rady Miejskiej.

Powołanie się w tym względzie na sprawozdanie i materiały, nadesłane Ministerstwu przez Urząd Wojewódzki, nie może zastąpić motywów decyzji, wewnątrzna ta bowiem korespondencja pomiędzy władzami nie jest z reguły dostępna stronie interesowanej. Za należyte spreycyzowanie zarzutów czynionych Radzie Miejskiej nie można też uznać ogólnikowego powołania się na niedochodzenie do skutku posiedzeń z powodu braku quorum lub opuszczania obrad przez grupę radnych, skoro nie zostały wyszczególnione odnośne fakty ze stwierdzeniem, że miały one miejsce z winy rozwiązywanej rady.

Władza pozwana zarzuca następnie Radzie Miejskiej systematyczne uchylenie się od rozpatrywania i podejmowania uchwał w sprawach, wnoszonych na jej posiedzenia, niewykonanie szeregu obowiązków ustawowych wbrew wezwaniu władzy nadzorczej, wykonywanie zaś innych z dopuszczeniem jaskrawych przekroczeń terminów, przepisami wskazywanych.

Konkretnie jednak przytoczono tylko jeden przykład, a mianowicie nieuchwalenie przez Radę Miejską wbrew wezwaniu władzy nadzorczej nowego regulaminu obrad. Ten jeden przykład sam przez się, jak słusznie podnosi strona skarżąca, nie usprawiedliwia wyżej zacytowanych zarzutów i samby wymagał bliższego omówienia.

Następnie podniesiono w zaskarżonym orzeczeniu opóźnienie w sprawie zatwierdzenia bilansu Komunalnej Kasy Oszczędności m. Poznania oraz w dokonaniu badań sprawozdań rachunkowych i bilansu za okresy 1933/34 przez Komisję Rewizyjną. Nastąpiło opóźnienie, lecz obowiązek swój w tej mierze ostatecznie Rada

Miejska wykonała, a poza tem władza nie wykazała, że opóźnienie nastąpiło wyłącznie lub przeważnie z winy Rady Miejskiej, która w skardze winy swojej w tym względzie nie uznaje.

Z powyższych powodów, nie wchodząc w rozpoznawanie innych zarzutów skargi, jako w tym stanie rzeczy nieaktualnych, Najwyższy Trybunał Administracyjny uznał, że władza pozwana przez niezaopatrzenie zaskarżonego orzeczenia w należyte i wyczerpujące uzasadnienie — dopuściła się naruszenia istotnych form postępowania administracyjnego z jawną szkodą dla strony skarżącej, — i

kierując się art. 84 i 95 prawa z dnia 27 października 1932 r. Dz. Ust. R. P. poz. 806 — uchylił zaskarżone orzeczenie z powodu wadliwego postępowania i zarządził zwrot stronie skarżącej wniesionej opłaty.

Warszawa, dnia 7 grudnia 1936 r.

Podpisy:

(—) Kopczyński (—) Kozłowski,
(—) Tchorznicki.

Tyle dokument, który zyska rozgłos na całą Polskę.

We wspomnianem niedzielnym wydaniu porannem „Kurjera Poznańskiego” stwierdziliśmy już, że we wskrzeszonej radzie miejskiej Klub Narodowy ma niewielką większość głosów, że natomiast w wyborach, które miały się odbyć, zapowiadało się przygniatające zwycięstwo Stronnictwa Narodowego, a druzgocąca klęska list „sanacyjnych” i socjal-komunistycznej.

Informacyjnie nadmieniamy jeszcze, że organ „sanacyjnego” t. zw. „Narodowego” Obozu Pracy w ostatnich dniach w sposób, zwracający na to uwagę, wyprzął w agitacji wyborczej. Miał widocznie ku temu swoje powody.

Król Edward postanowił abdykować?

Tak oświadczyli rzecznicy rządu przedstawicielom prasy — Zwłoka jest w związku z niezwykle trudną procedurą ustawodawczą — Różne możliwości

London. (PAT). Oficjalni rzecznicy rządu udzielili wczoraj wieczorem prasie angielskiej wyjaśnień, z których wynika, że król postanowił abdykować.

W kołach prasowych przypuszczają, że do parlamentu wniesiony zostanie w czwartek projekt ustawy, zatwierdzający abdykację i ustanawiający nową sukcesję tronu.

London. (ATE). W kuluarach parlamentu uchodzi za pewne, że zapowiedziane następne oświadczenie Baldwina zawierać będzie abdykację króla Edwarda VIII.

Szef organizacji partyjnej, kpt. Marguesson, miał rzekomo zwrócić uwagę wszystkich członków izby, by zrezygnowali ze wszystkich obowiązków towarzyskich oraz innych i bezwzględnie przybyli na posiedzenia parlamentu. Interpretują to w tym kierunku, że rozpoczną się obrady nad nagłymi nowymi ustawami. Ponieważ małżeństwo morganatyczne nie jest aktualne, może chodzić jedynie o zagadnienie sukcesji.

Ponieważ, jak wiadomo, historia Anglii nie zna dobrowolnych abdykacji, brak w tym kierunku preceden-

sów proceduralnych. Zwłoka w ujawnianiu definitywnych decyzji pozostaje w związku z koniecznością niezwykle trudnej procedury o charakterze ustawodawczym.

Korona nie może przestać istnieć. Gdy monarcha abdykuje, następstwo tronu według niepisanej konstytucji, opierającej się wyłącznie na precedensach, nie przechodzi automatycznie. Jest możliwość, że król Edward zamianuje radę regencyjną, na co nie potrzeba specjalnej ustawy. Jak wiadomo, król Jerzy V w czasie swej choroby powołał tego rodzaju radę. W ten sposób ciągłość władzy korony byłaby zapewniona w razie, gdyby drugi krok, to znaczy abdykacja, stała się faktem dokonany.

W tym wypadku natychmiast wniesiony zostałby projekt ustawy, która, przyjmując do wiadomości fakt abdykacji króla, zawierałaby równocześnie ogłoszenie jego następcy. Ustawę jeszcze podpisałby obecny król Edward. W ten sposób ks. Jorku zostałby królem Anglii równocześnie z abdykacją swego brata.

Niektóre czynniki uważają tę drugą możliwość za rozwiązanie niezbyt

szczęśliwe, gdyż następcą króla Edwarda VIII nominację otrzymałby bezpośrednio z rąk swego poprzednika. Co się dotyczy pierwszej procedury, wyrażona jest obawa, by Irlandja nie zechciała skorzystać z okazji i nie uznać prawomocności następstwa tronu.

Dalszym powodem powolnego traktowania całego zagadnienia jest trudność uregulowania spraw finansowych na wypadek abdykacji króla Edwarda. (O tem informowaliśmy już — przyp. red.).

Sesja Rady Ligi

London. (Tel. wł.) Prasa poranna z dużym zainteresowaniem oczekuje rozpoczynającej się dziś sesji Rady Ligi, która rozpatrzeć ma protest czerwonego rządu hiszpańskiego.

Dzienniki są zgodne w tem, że krok bolszewików hiszpańskich w Genewie spowodowany został przez Moskwę, która masowo śle broń i amunicję czerwonym władcom.

W „News Chronicle” proponuje Vernon Bartlett blokadę Hiszpanii przez międzynarodową flotę.

Zabiegi Rzeszy o kolonie

Wielka mowa dr. Schachta we Frankfurcie n. M. — Argumenty gospodarcze, przeplatane pogrozkami — Początek wzmożonej kampanji kolonialnej

Berlin. (PAT). Z okazji obchodu stulecia związku badań geograficznych i statystycznych w Frankfurcie n. M. prezydent Banku Rzeszy dr. Schacht wygłosił dłuższe przemówienie, w którym zaznaczył, że większość zagranicy usiłuje przedstawić Niemców, jako niezdolnych do rokowań i układów.

Twierdzenia takie szerzy się bez uprzedniego zbadania. Są to pozory, wynikające stąd, że Niemcy należą do krajów, które mają zbyt mało powierzchni w stosunku do liczby ludności. Jeden z dyplomatów obcych, z którym Schacht na ten temat rozmawiał, oświadczył, że naród niemiecki winien zmniejszyć swą rozrodczość. Takie ujęcie sprawy, spotykane w kołach anglosaskich, przeczy najprostszym zasadom boskim i prawom przyrody, a obecny stan rzeczy — podkreśla Schacht — musi prowadzić do wybuchu.

Ci zagraniczni mężowie stanu, którzy zagadnienie europejskie dzielą na rubryki, tu demokracja a tam faszyzm, lub coś podobnego — zamykają oczy na rzeczywistość. Pokój Europy i świata zależy od tego, czy nadmierne zagęszczona Europa środkowa otrzyma możliwości życia, czy też nie.

Tu mówca podaje liczby, z których wynika, że ludność Francji ma jakoby większe możliwości życia i rozwoju, niż ludność Niemiec. Nie wyprowadza z tego wniosku, zmierzającego do odwetu, ale uważa, że położenie wymaga rozstrzygnięcia w drodze porozumienia, zapewniającego Niemcom należną ilość surowców.

Dr. Schacht polemizuje dalej z twierdzeniem członka izby gmin Amery, że zwrot kolonii nie przyniesie Rzeszy żadnego pożytku, gdyż poprzednio dawały one wyłącznie deficyty. Oświadcza, że stosunki zmieniły się i że gdyby obecne Niemcy miały kolonie, ciągnęłyby z nich zyski. Przydzielenie tych kolonii przyczyniłoby się — zdaniem Schachta — do rozstrzygnięcia wszystkich obecnych trudności.

Berlin. (PAT). Wielka mowa kolonialna dr. Schachta stanowi sensację dnia.

Prasa zamieszcza wywody dr. Schachta na widocznych miejscach z licznymi podkreśleniami i tytułami: „Naród bez przestrzeni”. Zwrócić należy uwagę, że wśród słuchaczy dr.

Pożyczka francuska

Warszawa. (Tel. wł.) Na wczorajszym posiedzeniu rady ministrów była omawiana sprawa ratyfikacji przez parlament umowy o pożyczce francuskiej.

Posiedzenie Sejmu zwołano na wtorek 15 bm. Obok spraw bieżących odbędzie się pierwsze czytanie pożyczki. Rządowi chodzi o to, aby przed świętami Bożego Narodzenia pożyczka była przez parlament zatwierdzona. (w)

Wiadomości

W dążności do oczyszczenia języka niemieckiego od naleciałości obcych, powstało niedawno stowarzyszenie do przestrzegania czystej niemieckiej w przemyśle restauracyjnym i hotelowym. Przewodniczącym stowarzyszenia jest „mistrz kucharski” Leitz.

W Berchtesgaden odbywają się obecnie wspólne obrady czołowych przywódców oddziałów szturmowych i młodzieży hitlerowskiej. Tematem obrad są wyniki pracy ostatniego okresu oraz ustalenie planu na rok przyszły.

Pani Ossietzky zawiadomiła telegraficznie komitet nagrody pokojowej Nobla, że jej małżonkiem zapewne nie będzie mógł 10 bm. być obecnym przy wręczeniu nagrody.

Rząd czeski uchwałił przedłożyć sejmowi projekt przedłużenia ustawy wyjątkowej o rozwiązywaniu stronniczości na następny rok, tj. do 1 stycznia 1938. Ustawa ta uchwalona została przed trzema laty i dwukrotnie już była przedłużana.

Czeskie organizacje sokole zabroniły swym członkom należenie i brania udziału w imprezach „Związku Przyjaciół Z. S. R. R.” w Czechosłowacji.

W Moskwie ukazał się dekret ustanawiający nowy komisariat ludowy przemysłu wojennego. Nowym komisarzem został Mojżesz Ruchimowicz.

Schacht znajdowali się również liczni cudzoziemcy.

Przypomnieć warto, że okres ciszy w propagandzie kolonialnej przerwany został znanym wystąpieniem premiera Goeringa i min. Goebbelsa, którzy w przemówieniach swoich sformułowali potrzeby kolonialne Rzeszy. Dr. Schacht również omawiał te sprawy,

a dziś ujął je w formę wyczerpującego wykładu gospodarczego.

Po dzisiejszym przemówieniu Niemcy wchodzą, jak się zdaje, w okres nowej, wielkiej kampanji propagandowej na rzecz odzyskania kolonii. Podkreślić należy pogłoskę o rzekomych rozmowach kolonialnych niemiecko-portugalskich.

Kaliszanki nie kupują u Żydów

Kalisz (Tel. wł.) W ramach tygodnia propagandy handlu, przemysłu i rzemiosła polskiego odbyło się w Kaliszu wielkie zebranie publiczne dla kobiet, które zgromadziło przeszło 1200 pań ze wszystkich środowisk społecznych.

Obradom przewodniczył ks. dr. St.

Zaborowicz; główny referat propagandowy wygłosił red. A. Trella z Poznania. Wywody prelegenta przerywano kilkakrotnie burzą oklasków.

Na zakończenie zgromadzone kobiety uchwaliły jednomyślnie rezolucję, w której mieszkanki Kalisza przyrzekają nie kupować u Żydów.

Dramatyczna narada w Royal Lodge

London (PAT). Cała prasa wyraża jednogłośnie opinię, że jeszcze w dniu dzisiejszym należy spodziewać się abdykacji. Dzienniki, opierając się na źródłach miarodajnych, twierdzą zgodnie, że król nie porzucił swego zamiaru poślubienia p. Simpson, wobec czego abdykacja pozostaje, niestety, jedyną drogą wyjścia.

Decyzja króla zakomunikowana będzie dziś izbie gmin przez premiera Baldwina, a izbie wyższej przez lorda Halifaxa. Po oznajmieniu tego faktu, Baldwin zaproponuje odroczenie posiedzenia izby gmin, która przerwie swe obrady, by zebrać się ponownie w godzinach wieczornych i zająć się załatwieniem specjalnych aktów ustawodawczych, jakie rząd wniesie w związku z abdykacją i sukcesją. Akty te zostaną we wszystkich czytaniach załatwione w ciągu dnia dzisiejszego i jutrzejszego.

Naogół panuje przekonanie, że król

zdecydował się na abdykację w trakcie narady rodziny królewskiej, która — jak się dopiero teraz ujawniło — odbywała się wczoraj od godz. 2 do 4 po poł. w t. zw. Royal Lodge, rezydencji ks. Jorku, położonej w parku Windsoru. Przybyła tam królowa matka, Mary, ks. Jorku, ks. Kentu, ks. Gloucester, ks. Mary i hr. Athlene. Przybył również król Edward, który udał się samochodem niepostrzeżenie wraz z ks. Kentu tajemnym wyjściem przez przylegającą do Fort Belvedere posiadłość lorda Derby.

Zebrań miało charakter wysoce dramatyczny i na niem to zapadło postanowienie króla co do abdykacji. Członkowie rodziny, a przede wszystkim królowa matka Mary, niewątpliwie odegrali poważną rolę w powzięciu przez króla decyzji, której dalsze odkładanie miałyby — jak twierdzą tu wszyscy — fatalne następstwa dla całego kraju.

Konszachty Bluma z czerwoną Hiszpanją

Rzym. (PAT.) Ag. Stefani donosi:

„Messagero” ogłosił sensacyjny dokument, dotyczący zobowiązania premiera francuskiego Bluma do zaopatrywania komunistów hiszpańskich. Jest to list z dnia 25 lipca do ówczesnego szefa rządu madryckiego Jose Giralda od posła w Paryżu Fernando de Los Rios, b. ministra dobrze znanego w kołach międzynarodowych.

W liście tym Fernando de Los Rios zdaje szczegółowo sprawę z nocnej narady u premiera Bluma z udziałem 4 najbardziej wpływowych ministrów.

Druga poufna narada odbyła się u ministra Cota.

Prez. Lebrun, poinformowany o tych rozmowach, był bardzo zaniepokojony, uważając, że położenie międzynarodowe w wyniku zaopatrywania komunistów hiszpańskich przez Francję stałoby się groźne. Zwołał wobec tego pośpiesznie radę ministrów, która powzięła uchwałę, aby nie zaopatrywać urzędowo Hiszpanji, natomiast upoważnić przemysł prywatny do sprzedawania czerwonej Hiszpanji nieodwołownego sprzętu wojennego.

Anglo-francuska próba pośrednictwa

Paryż (PAT). Min. spraw zagr. ogłosiło następujący komunikat:

Rządy francuski i brytyjski dokonały w ub. tygodniu wymiany poglądów na położenie, jakie wytworzyło się wskutek przedłużania się wojny domowej w Hiszpanji i na niebezpieczeństwo dla pokoju europejskiego. Stwierdziwszy zgodność poglądów, oba państwa zwróciły się 4 bm. za pośrednictwem swoich przedstawicieli dyplomatycznych przy rządach niemieckim, włoskim, portugalskim i sowieckim, by kraje te zechciały przyłączyć się do nich w celu stwierdzenia swojej bezwzględnej woli wyrzeczenia się stanowczo wszelkiej akcji pośredniej, czy bezpośredniej, mogącej w ja-

kikolwiek sposób doprowadzić do obecnej interwencji w zatargu i w wyniku, by przysłały natychmiast swoim przedstawicielom w komitecie londyńskim szersze instrukcje w celu zorganizowania w pełni skutecznej kontroli.

Tą samą drogą oba państwa zwróciły się do wspomnianych czterech rządów, aby przyłączyły się do nich w imię uczucia ludzkości w celu powstrzymania zbrojnej walki.

London (Tel. wł.) „Daily Herald” donosi z Walencji, że bolszewicki rząd hiszpański odrzucił nieoficjalną propozycję pośrednictwa przedstawioną mu przez Francję i Wielką Brytanię.

Szczegóły wstrząsających katastrof

London (ATE). „United Press” podaje bliższe szczegóły o wypadku w Porto de Moz, miasteczku, położonym około 100 km na północ od Lizbony.

Zerwała się tam (donosiliśmy już o tem — red.) podłoga w sali szkolnej na pierwszym piętrze. W sali tej zgromadzonych było około 500 osób, prze-ważnie dzieci. Wszyscy runęli w prze-

paść, tworząc olbrzymie kłębowisko ciał. Pod naporem spadającej masy ludzkiej załamała się również podłoga na parterze. Nieszczęśliwie ofiary tragicznego wypadku padły do piwnic gmachu.

Z pod gruzów wydobyto 45 zabitych, w tem 25 dzieci i 200 rannych. Katastrofa spowodowana została prze-

ciążeniem sali, w której zgromadziło się zbyt dużo osób dla wysłuchania odczytu. Akcja ratownicza prowadzona była w trudnych warunkach, wywołanych paniką.

London (ATE). O przebiegu katastrofy w pobliżu lotniska Croydon naoczni świadkowie zeznają, że aparat wystartował krótko po godz. 10,15 przy stosunkowo gęstej mgłę. Była ona prawdopodobnie właściwą przyczyną katastrofy, która nastąpiła na przedmieściu Purley na południe od Croydon. Aparat spadł na dach jednego z domów na Hill Crest Road. Zrobił jeszcze kilka kregów, zerwał dach z drugiego domu i spadł wreszcie na trzeci z kolei dom.

Ogluszające trzaski towarzyszyły upadkowi samolotu. Trzy zbiorniki benzynowe wybuchły natychmiast, powodując pożar trzech sąsiednich domów. Ogień rozszerzał się tak szybko i był tak gwałtowny, że mieszkańcy Purley oraz strażnicy nadbiegli z okolicy zdołali zbliżyć się do miejsca katastrofy zaledwie o 100 mtr.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 10. 12. 1936 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana.

Z pożyczek państwowych płacono za 5% poz. konwers. — za większe sztuki — 50,50 oraz za drobne 49,—, również płacono za 4% premj. dol. 46,25.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. płacono za 4½% złotowe listy zast. 44,50 oraz za 4% listy zast. konwert. 39—38,75.

Z akcji bankowych obracano Bank Polski po 107,—.

Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu.

Kurs w procentach nominału wzgl. w złotych za sztukę.

Papiery procentowe

5% państw. poz. konwers. 50,50 P. większe, 49,— P. drobne sztuki.

4% poz. premj. dol. serja III 46,52 P.

4½% złotowe listy zastawne serji L. Pozn. Ziem. Kred. 44,50 P.

4% listy zast. konwert. oSTEMPL. P. Z. K. 39,—38,75 P.

Akcje bankowe i przemysłowe

Bank Polski 107,— +

Tendencja utrzymana.

Sita i nożyce do jęczmienia, wagi zbożowe, deszczomierze, miary do ziemiaków i tym podobne artykuły
Pg 8822-50,174 poleca
Specjalny Zakład Optyczny „BOBE“
Poznań, Aleje Marcinkowskiego 7. Tel. 11-76

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, 10. 12. 1936 r.

Warunki: Handel hurtowy paritet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg: STANDARTY: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ważność: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Położenie międzynarodowe widziane z Rzymu

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Rzym, 8 grudnia.

Najważniejszym bodaj skutkiem porozumienia niemiecko-japońskiego, przynajmniej narazie, jest oziębienie stosunków angielsko-niemieckich.

W istocie, rolę, jaką w tym porozumieniu odegrał ambasador Ribbentrop, uchodzący za anglofila, była zbyt wybitna, by jego osobisty wpływ w Londynie nie miał uciepieć. Mimo zaręczeń Berlina, iż pakt niemiecko-japoński nie narusza zgoda interesów angielskich, Londyn nadal spogląda nań z wielką nieufnością. W następstwie tego paktu zawarcie nowego Lokarna, jeśli wręcz nie zostało uniemożliwione, to w każdym razie jest dziś utrudnione. Stąd dalsze, ściślejsze porozumienie Anglii z Francją i nawrót do „entente cordiale“ z przed wojny.

Deklaracje ministrów Edena i Delbosa o natchmiastowej, absolutnej i zupełnej wzajemnej pomocy, na wypadek niesprowokowanego ataku, brzmiały niemal identycznie i stanowią ostrzeżenie pod adresem Berlina, gdzie oczywiście zostały one przyjęte z nieukontentowaniem i pośród wyrzutów.

W stosunkach francusko-włoskich zaznaczyło się po mowie Delbosa polepszenie. Prasa włoska zanotowała z pewnymi zastrzeżeniami, ale z zadowoleniem, że myśl zbliżenia Francji do Włoch znajduje w izbie i pośród francuskich kół politycznych, zwłaszcza radykalnych, żywy odgłos. Ale, zdaniem jej, za rządów „frontu ludowego“ położenie gabinetu Bluma i akcja Delbosa są z natury rzeczy niepewne i skrupowane. O mowie francuskiego ministra spraw zagranicznych wyrażają się tu, iż przebiegał z niej realizm obok wysiłku, by podobać się „frontowi ludowemu“, co w praktyce, zwłaszcza w zastosowaniu do wypadków hiszpańskich, nie jest łatwe do pogodzenia. Między Włochami a Francją, jak to stwierdził w mowie medjołańskiej z 2 listopada Mussolini, a obecnie Delbos, niema zgoda powodów do konfliktu. Ostatnie nieporozumienia wynikły na tle Ligi Narodów w związku z likwidacją wojny etjopskiej. Niektórzy politycy francuscy są tak dalece optymistyczni, iż wróżą nawet pojawienie się na horyzoncie frontu Stresy.

Fakt, że Italia nie przyłączyła się do paktu niem.-japońskiego, powitano w Londynie przychylnie. Wskutek tego szanse dwustronnego porozumienia angielsko-włoskiego wzrosły. Aby nie usposabiać źle Anglii, Włochy nie zawarły z Japonią układu antykomunistycznego. Nie znaczy to wszakże, by opinia i koła polityczne włoskie mogły zmienić swój stosunek do komunizmu. Układu ad hoc między Włochami a Japonią nie potrzeba, bo pojęcia w tym względzie są te same i wspólny pogląd na komunizm rozumie się sam przez się.

Co do stosunków włosko-japońskich, to w okresie wojny etjopskiej, zwłaszcza w okresie poprzedzającym jej wybuch, stosunki te były bardzo naciągnięte. Opinia polityczna włoska oskarżała wręcz Japonię o zakusy zdobywcze w Etjopji, i to nietylko pod względem ekonomiczno-handlowym, ale nawet terytorjalnym. Prasa włoska, powiewając chorągiewką żółtego niebezpieczeństwa, pisała wtedy o znacznych koncesjach kolonizacyjnych, jakie Japonia miała otrzymać od negusa. Atoli pod koniec wojny afrykańskiej, a zwłaszcza po jej ukończeniu Rzym i Tokio szukały znowu zbliżenia. Od kilku tygodni obydwie dyplomacie pracują gorliwie nad zawarciem układu handlowego. Tymczasem zaś rozmowy polityczne dały niespodziewany wynik. Dnia 3 grudnia ogłoszony został w Rzymie krótki komunikat, iż rząd japoński przemienił poselstwo w Adis Abebie na konsulat generalny, co jest pierwszym krokiem do uznania cesarstwa etjopskiego. Nawzajem rząd włoski ustanowił niebawem konsulat w stolicy Mandżukuo. Tej ostatniej wiadomości nie ogłoszono jeszcze, by nie wywoływać na zewnątrz wrażenia, iż ustępstwa te mają charakter wzajemności.

Prasa włoska nadaje powyższemu faktowi duże znaczenie polityczne i zapowiada ścisłą współpracę obu narodów. Wreszcie oświadczają, że uznanie cesarstwa etjopskiego przez Japonię powinno dać do myślenia tym mocarstwom, które w Afryce mają większe interesy niż Japonia.

Na zakończenie tego przeglądu należy jeszcze dodać, iż opinia polityczna włoska przyjęła mowę prezydenta Roosevelta na konferencji panamery-

kańskiej z dozą znacznego krytycyzmu, a prasa polemizowała z nią w wielu punktach. Ale o tem osobno. S. M.

Siedziba głównej kwatery hiszpańskiej „Falangi“ w w Burgos. Obok monarchistycznych Karlistów, „Falanga“ jest drugą największą organizacją młodzieży narodowej Hiszpanji. Zorganizował ją trzy lata temu syn Cykatora gen Primo de Rivery, Don Antonio Jose. Ostatnio rozstrzelany przez czerwonych. „Falanga“ wzoruje się tak programowo jak i organizacyjnie na faszystwie i hitlerystyce. Dąży do wielkości i rozwoju Hiszpanji pod hasłem „Arriba Espana una, grande, libre“.

Wynaradawiająca działalność pastorów niemieckich w Wielkopolsce i na Pomorzu

Rada kościoła ewangelickiego w Kepnie odmówiła Towarzystwu Polsko-Ewangelickiemu w tem mieście zezwolenia na odprawienie w miejscowym kościele ewangelickim uroczystego nabożeństwa w dniu rocznicy 11 listopada dla Polaków-ewangelików. Nabożeństwo to miał odprawić pastor Polak, kapelan wojsk polskich. Autorzy tego zakazu, tj. rada kościelna, złożona z Niemców, z pastorem Niemcem Schulzem na czele, podkreślili przytem, że stanowisko ich jest „zasadnicze“ i że w tego rodzaju sprawach nie należy się do nich i w przyszłości zwracać.

Na marginesie tej charakterystycznej sprawy należy zaznaczyć, że w południowych powiatach województwa poznańskiego oraz w okolicy Działdowa na Pomorzu, mieszka około 20.000 Polaków wyznania ewangelickiego. Ludność ta, przyjąwszy wyznanie ewangelickie jeszcze za czasów przedrozbiorowych, nie ma nic wspólnego z wyznaniem ewangelickim niemieckim, narzuconem następnie tej ludności w czasach zaborczych dla celów germanizacyjnych, przyczem pod kierownictwem pastorów niemieckich prowadzono zacieklą akcję wynaradawiającą.

Pod tym względem, niestety, stosunki nie wiele się zmieniły i po odbudowaniu państwa polskiego, ponieważ niemieckie duchowieństwo ewangelickie nie wyrzekło się bynajmniej swej „misji“ wynaradawiania Polaków. Tendencją tego duchowieństwa jest też niedopuszczenie do stanowisk proboszczów w parafjach ewangelickich pastorów narodowości polskiej, nawet w parafjach czysto polskich, jakich wiele jest w pow. ostrowskim i kepińskim. I tak zwane nabożeństwa „polskie“ odprawiają tam pastory Niemcy, nie znający języka polskiego. Poza tem prowadzą oni usilną akcję wynaradawiającą pod postacią przygotowania do konfirmacji, oczywiście w języku niemieckim, dalej zapomocą różnych bractw kościelnych, chórów itp.

Na tak przygotowany grunt przychodzi niemiecka organizacja polityczna, znana „Deutsche Vereinigung“, która ludność obalamuconą wciąga w swoje szeregi.

W tych warunkach jasne było i zrozumiałe wkroczenie polskich władz administracyjnych, które zamknęły 20 oddziałów tej organizacji za kontynu-

owanie działalności germanizacyjnej. Jak silna zaś była akcja wciągania ludności polskiej w szeregi „Deutsche Vereinigung“, dowodzi fakt, że liczba jej członków była trzykrotnie większa, niż liczba Niemców w tej okolicy zamieszkałych.

Działalność germanizacyjna organizacji politycznej, jako łatwiejsza do uchwycenia, została, dzięki temu ukroczona. Pozostała jednak działalność pastorów na terenie kościoła. I tu

Kto szuka podarku gwiazdkowego niech spieszy do Kałamajskiego

podjęła się działalność uświadamiającej narodowo-polską ludność ewangelicką polską inteligencja ewangelicka w pow. ostrowskim i kepińskim. Działalność ta spotkała się oczywiście z gwałtownym oporem i szykanami ze strony niemieckich pastorów oraz rad kościelnych, obsadzonych przez germanizowanych Polaków. I oto doszło do tego, że ewangelicy Polacy nie mogą w dniu święta państwowego odprawić nabożeństwa we własnym polskim kościele, wybudowanym za czasów Rzeczypospolitej Polskiej przed zaborami.

Dla ocalenia od geł germanizacji reszty polskiej ludności wyznania ewangelickiego w tych powiatach, trzeba konieczne powołania polskich pastorów do parafij w Poznańskim i na Pomorzu. Na przeszkodzie stoi jednak konsystorz ewangelicko-unijny w Poznaniu, opanywany w zupełności przez szowinistów niemieckich, którzy zasadniczo uniemożliwiają obsadzenie polskich parafij przez duchownych Polaków. (ATE).

Nie zasnają w zimie głodu bezrobotni, jeśli każdy złoży ofiarę na Pomoc Zimową!

UWAGI

Specjaliści genalogiczno-heraldyczni znaleźli się w wielkim kłopotcie, kiedy tajemnica królewskich zapalów do pani Simpson stała się publiczną. Co król — to król! Jeśli na kogoś zwróci uwagę, to... rozpoczyna się zlocenie pnia rodowego wybranki.

P. SIMPSON

Odrzuć wśród praszczurów pani Simpson znalazł się jakiś towarzysz Wilhelma Zdobywcy, co miałoby dowodzić starożytności rodowej ostatniej latorośli. Tu

i owdzie wprawdzie prześlakowano, że z historycznością arystokratyczno-rodową rodziny królewskiej wybranki nie wszystko jest w porządku, lecz że natomiast bezsporna jest przynależność p. Simpson do ludu Abrahama i Izaaka, który rozmnożył się niczem piasek na brzegu morskim.

Semickie pochodzenie kandydatki do tytułu „first lady“ Anglii potwierdza teraz prasa żydowska, a wśród niej wychodzący w Warszawie „Nasz Przegląd“. Przyznaje on, że matka p. Simpson pochodzi ze znanej rodziny Żydów Montague, kontynentalnych, zwykłych Montagów. Również drugi mąż p. Spencer primo voto — a secundo Simpson należy do żydowskiej plutokracji Londynu.

*

Pani Simpson, władczyni serca Edwarda VIII, nie jest odosobnioną „Esterką“ naszych dni, posiadającą wpływ na królewskie głowy. Pani Lupescu, alias pospoliciej p. Wolff, usiłowała monarchę rumuńskiego i stała się sprawczynią rozwoju króla z małżonką, która mu urodziła obecnego następcę tronu ks. Michała.

Romans Kazimierza Wielkiego z Esterką skończył się dla Polski najazdem żydowskiego plemienia. Bywało i gorzej w dziejach.

Biblijny Holofernes oplacił swe zapłaty do Judyty głową, obciętą przez zdradziecką kochankę śpiącemu wodzowi.

Za romans z Żydówkami płaci się różnie: czasem głową, czasem koroną, niekiedy wiekową niedolą całego narodu.

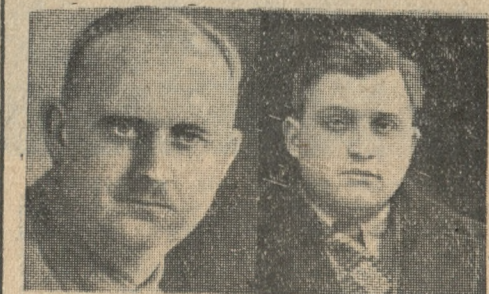
Studja w Anglii

Jaka młodzież w Anglii powieca się studjom uniwersyteckim? Z jakich sfer społecznych werbuje się kandydaci do przyszłych stopni naukowych?

Słyszysz się nieraz zdanie, że wobec wysokiego standardu życia angielskiego studenta, tylko zamożne klasy mogą sobie pozwolić na utrzymywanie syna na uniwersytecie. Zdanie to jest tylko częściowo słuszne — i dotyczy raczej dwóch najstarszych uczelni, Oxfordu i Cambridge, gdzie system kolegjalny ustala zgóry pewien poziom potrzeb życiowych — na stosunki nasze nader wysoki — z którego nie podobna niżej zejść.

Z drugiej jednak strony istnieją właśnie przy tych starych uniwersytetach bogate fundacje i stypendja, które wyrównują ową dysproporcję. Ubogi student otrzymuje przytem swoje stypendjum w tak dyskretnej formie, o czem nikt z jego współkolegów nie wie, że mając w rękę kwotę na opłacenie życia w kolegium, szafuje nią tak samo jak student z bogatszej rodziny, — przebiera się podobnie jak on do wieczery w smoking i w wszystkich zewnętrznych objawach życia nie ustępuje ani o jotę od obowiązującego kanonu. Życie w takich kolegjach pochłania miesięcznie od 700—800 złotych, a zatem taką sumę wyznacza studentowi fundacja, nie dopuszczając, aby w czemkolwiek jej pupilowi w życiu — studenckim brakło.

Zbrodniarz i ofiara

W Szwajcarii toczy się obecnie proces karny przeciwko Żydowi Dawidowi Frankfurterowi (po prawej), który w lutym b. r. zamordował kierownika grupy narodowo-socjalistycznej w Szwajcarii, Wilhelma Gustloffa (po lewej).

Kupiectwo gdyńskie przeciw Żydom | Zmiana stanowiska komunistów francuskich

Gdynia (Tel. wł.) Korporacja kupców chrześcijańskich w Gdyni zajmowała się sprawą zamianowania Żyda, komisarza Szenkman, kierownikiem wydziału śledczego w Gdyni. Uchwalono w tej sprawie ostry protest i rezolucję, w której m. n. czytamy:

„Uważamy to za prowokację ludności polskiej i stwierdzić musimy, że nie możemy mieć zaufania do obecnego komisarza policji śledczej z racji jego niechrześcijańskiego i niepolskiego pochodzenia“.

Stowarzyszenie kupców, podejmując zdecydowaną walkę z żydostwem, wykluczyło ze swego grona dyr. Sie-

lużyckiego, który działalnością swoją dowiódł, że jest parawanem i czołowym pionierem żydostwa w Gdyni. Kupcy postanowili odtąd nie tolerować takich, którzy w jakikolwiek sposób z Żydami współdziałają.

Biorąc pod uwagę, że Gdynia dostarcza dużo pieniędzy sopoekiemu kasynu gry, kupcy chrześcijańscy postanowili, że członków korporacji obowiązuje ścisły zakaz uczeszczenia do kasyna. Dochody kasyna tak się ostatnio wzmożyły, że senat gdański sam pobrał tytułem prowizji od dochodów 10 milionów złotych. (p)

Kształcenie przywódców młodzieży hitlerowskiej

Berlin (PAT). Przywódca młodzieży Baldur von Schirach zaprosił przedstawicieli prasy krajowej i zagranicznej, udzielając szeregu wyjaśnień w związku z nową ustawą o upaństwowieniu młodzieży.

Zgon Leona Wasilewskiego

Warszawa. (Tel. wł.) Dziś rano zmarł Leon Wasilewski, b. redaktor „Przedświtu“ londyńskiego i członek t. zw. rządu lubelskiego.

Jako najciekawszy zanotować należy ustęp, dotyczący kształcenia przywódców młodzieży. W Monachjum i Brunświku uruchomione będą za rok „akademie dla przywódców młodzieży“. Kurs trwać będzie rok.

Po odbyciu studiów absolwentów obowiązywać będzie półroczny pobyt zagranicą dla uzupełnienia wiadomości językowych i pogłębienia wiadomości o własnym kraju z punktu widzenia zagranicy.

Paryż (PAT). Komisja porozumiewawcza partii socjalistycznej i komunistycznej potwierdziła chęć utrzymania współpracy i wyraziła zaufanie komunistów do obecnego rządu. To oświadczenie uważają koła polityczne jako wzmocnienie pozycji gabinetu. Komuniści mieli wyprzeć się całkowicie akcji przeciw rządowej, a posłowie Thorez i Gittton oświadczyli, że na przyszłość skłonni są udzielić gabinetowi poparcia „bez zastrzeżeń“.

Nagły zwrot w stanowisku komunistów francuskich tłumaczony jest jako bezpośredni oddźwięk zmiany taktyki rządu sowieckiego. Zmiana ta nastąpiła w momencie, kiedy ambasador Z. S. R. R. Majski wystąpił na komitecie londyńskim z wnioskiem o zakaz wyjazdu ochotników zagranicznych do Hiszpanji i o zaostrzenie kontroli międzynarodowej.

„Le Matin“ donosi z Londynu, iż to wystąpienie Majskiego wywołane zostało stanowczą akcją rządów brytyjskiego i francuskiego w Moskwie, iż oba te państwa w zdecydowany sposób przeciwstawiają się przekształceniu hiszpańskiej wojny domowej w zagłębienie międzynarodowe.

Poza tem na stanowisko komunistów wpłynąć miała rezolucja naczelnej rady generalnej konfederacji pra-

cy, domagająca się „od rządów państw demokratycznych, by podjęły wspólne działania w łonie komitetu londyńskiego na rzecz uniemożliwienia dostaw wojennych przez państwa faszystowskie powstańcom hiszpańskim“.

Ośrodek wojskowy

Berlin (PAT). W wiosce Wuensdorf, w odległości 40 km od Berlina powstał wojskowy ośrodek wyszkolenia motorowego.

Szkola kształci żołnierzy 4 rodzajów broni: strzelców na motocyklach, zmotoryzowane oddziały wywiadowcze, oddziały obrony przeciwpancernej i pułki pancerne (czołgi). Głównym jednak zadaniem ośrodka jest dokonywanie doświadczeń w zakresie wszelkich zagadnień, dotyczących motoryzacji armji.

M. in. badana jest wytrzymałość sztucznego kauczuku t. zw. „buna“. W tym celu codziennie odbywają się jazdy próbne 45 pojazdów motorowych z kołami, opatrzonymi „buną“. Według dotychczasowych wyników badań, opona z gumy sztucznej okazuje się wytrzymalszą, wytrzymuje bowiem przeciętnie 35.000 km podczas gdy guma zwykła nadaje się do użytku tylko na łącznym dystansie 28.000 km.

„Związek Chrześcijaństwa Niemieckiego“

Berlin (PAT). W Eisenach powstał w rocznicę urodzin Marcina Lutra „Związek Chrześcijaństwa Niemieckiego“. Akt konstytucyjny związku podpisał zarząd kościołów ewangelicznych Turynji i Meklemburgji oraz „człowiek przedstawiciel chrześcijan niemieckich“ Rzeszy, m. in. Hossenfelder z Berlina, Leffler z Wejmaru i Weidemann z Bremy.

Związek zamierza popierać wszyst-

kie pozytywne siły chrześcijaństwa, które powstały w ostatnich latach w Niemczech, zjednoczyć wszystkie odpowiednie grupy celem odnowienia życia religijnego na podstawie chrześcijaństwa, które opiera się w swoich decydujących cechach na niemieckich uczuciach narodowych oraz czynić starania w kierunku równouprawnienia t. zw. chrześcijaństwa niemieckiego z innymi kierunkami religijnymi.

Pięściarstwo

Lwów — Lublin 12:4. Późnym wieczorem we wtorek zakończył się we Lwowie mecz bokserski Lublin Lwów. Szczegółowe wyniki według kolejności wag były następujące: Lubliński (Lw.) wypunktował Stachurskiego, Wojsławski (Lublin) wygrał na punkty z Warczewskim, Sidelnikow (Lw.) pokonał na punkty Ackermana, Kocjan (Lublin) zdobył 2 punkty walkowerem, Bilyj (Lw.) z nokautował w drugiej rundzie Kulczyckiego, Michniewicz (Lw.) wypunktował Franczaska, Baranowski (Lw.) z nokautował w pierwszej rundzie Kowalskiego, wreszcie Szkwarkowski (Lw.) w pierwszej rundzie z nokautował Baka.

Ruch mistrzem Śląska. Wydział sportowy P. Z. B. unieważnił zdobyte walkowerami mistrzostwo Śląska przez I. K. B., przyznając tytuł Ruchowi, który też reprezentować będzie Śląsk w rozgrywkach międzyokręgowych.

Piłka nożna

Liga paryska — Polska zachodnia. Projektowany mecz piłkarski Polska zachodnia — Liga paryska został definitywnie ustalony na dz. 21 marca 1937 r. w Paryżu.

W sprawie wniosku Ruchu, o przeniesienie siedziby ligi PZPN do Krakowa, ligowe kluby krakowskie ustosunkowały się obojętnie, postanawiając wstrzymać się od głosowania.

Pływanie

Roczne walne zebranie H. C. P. odbędzie się w piątek 18 bm. o godz. 19 wzdł. w drugim terminie o godz. 19,30 na sali klubu przy Górnej Wildzie 180. Wszelkie wnioski, mające być wzięte pod obrady, winny wpłynąć najpóźniej na 7 dni przed zebraniem, t. j. do dnia 11. bm. włącznie, na ręce kierownika oddziału. (kom)

Ostatni start Unji w Łodzi wykazał najoczliwiej jak silnie odbija się na formie zawodników poznańskich brak pływalni zimowej. Przeciwnikiem była niejako reprezentacja pływacka Łodzi, występująca pod firmą YMCA. W pełni treningu Poznaniacy niezawodnie pokonaliby Łodźian zdecydowanie, tymczasem jednak trzymiesięczna przerwa w treningach spowodowała, że wygrali tylko wszystkie konkurencje kobiece, zresztą w słabych czasach (100 m klas. i 100 m wzn. Kudlińska 1:44 i 1:56,8; 100 m dow. Stawska 1:40; 3x100 m zm. Unja 5:35). U panów Maleszyński uzyskał zaledwie 1:15,3 i musiał się zadowolić trzecim miejscem. Również Piotrowski na 200 m klas. zajął trzecie miejsce z czasem 3:23, a jedynie Antoniewicz na 100 m na wznak wywalczył drugie miejsce z czasem 1:37,6. Zwycięstwo Unji w sztafecie 5x50 m dow. z czasem 2:44,9 uważać należy w tych warunkach jako sukces.

PARIS
EXPOSITION INTERNATIONALE 1937
 LICZNE MANIFESTACJE ARTYSTYCZNE, NAUKOWE, LITERACKIE I SPORTOWE
 MAJ — LISTOPAD 1937

Przerwa w działaniach wojennych w Hiszpanji

Paryż (ATE). Ogłoszony wczoraj komunikat głównej kwatery wojsk powstańczych w Salamance donosi, że wskutek złych warunków atmosferycznych na wszystkich odcinkach frontu północnego trwa nadal przerwa w operacjach wojennych. Również na froncie południowym nie wydarzyło się nic godnego uwagi. Samoloty powstańcze bombardowały z dużym skutkiem lotniska wojsk czerwonych. W walce powietrznej stracono sowiecki samolot pocigowy.

Rada obrony Madrytu

Paryż (ATE). Rada obrony Madrytu uległa całkowicie reorganizacji. Ilość członków rady, składającej się z przedstawicieli partji politycznych, została poważnie zmniejszona. W nowej radzie partje polityczne, wchodzące w skład frontu ludowego, posiadają tylko po jednym przedsta-

wicielu. Natomiast reprezentacja wojskowych została znacznie zwiększona. Nowa rada na wzór poprzedniej sprawuje władzę z ramienia rządu w Walencji i posiada nieograniczone pełnomocnictwa.

STRONNICTWO NARODOWE KOŁO DEBIEC

Zebranie w piątek 11 bm. na sali p. Figla, ul. Świerczewska. Początek o godz. 19.

Młodzież Wszechpolska

PRZY W. S. H.

W piątek dnia 11 grudnia o godz. 17 odbędzie się zebranie w lokalu własnym (św. Marcina 65, m. 9). Referat wygłosi red. St. Czapiewski.

Obecność członków i kandydatów obowiązkowa.

W niedzielę odbyło się poświęcenie strzelnicy małokalibrowej dla młodzieży rzemieślniczej przy Publ. Szkole Dokszt. nr. 1 — o czym pisaliśmy. W związku z tą uroczystością odbyło się rozdanie karabinków i wiatrówek młodzieży rzemieślniczej i szkół powszechnych.

Karabinki ofiarowali: Kurator okręgu szkolnego, tymcz. prezydent miasta, Wielkopolska Izba Rzemieślnicza, Miejski Komitet w. i. i p. w. — wydział wykonawczy, prezydent Żychliński, dyr. firmy Stomil dr. Piotrowski, budowniczy p. Fr. Bu-

dziński i p. Fr. Woźniak.

Wiatrówki ofiarowali: Miejski wydział szkolny 4, tymcz. prezydent miasta, radca Tomaszewski, Bank Cukrownictwa i fa. Poels et Co po 2, p. kurator okr. szkolnego, K. K. O. m. Poznania, Warszawska Spółka Myśliwska, p. Kazimierz Przybyła, p. prezes Stefan Kałamański, Bank Związku Spółek Zarobkowych i p. Piotr Michałowicz po jednej.

Na zdjęciu młodzież szkolna z nagrodami.

Zgon zasłużonego Warmjaka

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Olsztyn, 8 grudnia

W Olsztynie zmarł najstarszy Polak z Warmji, ś. p. Michał Sonnwald, skończywszy 83 rok życia. Takiego wieku doczekał się już tylko poeta warmijski Andrzej Samulowski, zmarły w roku 1928.

Ś. p. Sonnwald był człowiekiem niepospolitym. Znali go wszyscy Warmjacy i on znał wszystkich. Człowiek prosty, ale posiadający niespotykane zdolności wrodzone. Był doskonałym mówcą, mówiącym najczęściej bez przygotowania, a mimo to porywiącym publiczność. Zalety oratorskie wyniosły go przed plebiscytem na stanowisko prezesa Towarzystwa Ludowego w Olsztynie, zapewniając mu dożgonne przywiązanie i szacunek członków.

Zmarły był gorącym patriotą. Kochał Polskę i sprawę polską na Warmji. Mimo podeszłego wieku poświęcił się całej pracy nad budzeniem ducha narodowego ludności warmijskiej. Brał udział w zebraniach o charakterze narodowym także poza Olsztynem. Brał czynny udział w każdej akcji wyborczej, kandydując często z ramienia polskiej partii ludowej do rady miejskiej w Olsztynie. Przemawiał często na wiecach wyborczych.

Ś. p. Sonnwald był ponadto przewodnikiem kompanij odpustowych. Jeszcze w zeszłym roku zaprowadził kompanię z Olsztyna do Gietrzwałdu na odpust Matki Boskiej. W dniu tym przeszedł pieszo 42 km. Trochę to dużo na 82-letniego człowieka.

Zmarły był opowiadaczem baśni polskich. Baśnie służyły niegdyś starej generacji warmijskiej jako sposób zabawiania się na przygodnych zgromadzeniach koleżeńskich. Każda prawie wieś posiadała swojego opowiadacza baśni, „bajkarza”. Sonnwald był ostatnim opowiadaczem bajek. Doceniając znaczenie polskiej baśni, wprowadził ją nawet do olsztyńskiego Towarzystwa Ludowego. Baśnie jego wabiły na salę starych i młodych.

Związek włościan niemieckich w Polsce

Na terenie ziem zachodnich został ostatnio powołany do życia „Związek Włościan Niemieckich w Polsce” („Deutscher Landwirtschaftlicher Verein in Polen”).

Na czele Związku stanął Berndt z Inowrocławia; w skład zarządu wszedł jeszcze H. Reinke z Tarnowa Podgórnego.

Nowa organizacja rolnicza ma na celu jedynie sprawy zawodowe, gdyż — jak to stwierdzano na zebraniu konstytucyjnym — dotychczas istniejące związki włościańskie nie stanęły na odcinku zawodowym na wysokości swego zadania.

Związek Włościan Niemieckich w Polsce jest niewątpliwie pomysły jako organizacja konkurencyjna zarówno wobec stojących pod opieką „starych” Niemców organizacji: „Westpolnische Landwirtschaftliche Gesellschaft” i „Landbundu”, jak i wobec kierowanego przez Młodoniemców „Verein deutscher Bauern”. (ZAP)

275-lecie cechu polskiego w Niemczech

Ostatnio w Podmoklach na pograniczu poznańskim, w pow. babimojskim, odbył się jubileusz „Cechu Rybackiego” w 275 rocznicę istnienia cechu. Jakkolwiek dziś już niebardzo jest gdzie łowić ryby, bo po wielkich jeziorach zostały tylko torfowiska i „podmokle” łąki, to jednak w przeszłości rzeczka „Zgniła Obrą” zapewniała mieszkańcom osiedli rybackich możliwe warunki bytowania.

W r. 1661 król Jan Kazimierz dokumentem spisany na świńskiej skórze zatwierdził statut Cechu Rybackiego w Małych i Wielkich Podmoklach. Dokument ten jest dotąd jeszcze przechowywany, dając dowód polskości wspomnianych wiosek.

Godłem Cechu jest ryba z drzewa z datą 1747, która obiega wszystkich członków cechu w razie śmierci jednego z nich. W związku z tem utrzymuje się legenda, że temu u kogo ryba dłużej pozostaje grozi nieszczęście.

Na marginesie tej uroczystości zauważyć trzeba, że w tych samych Podmoklach władze niemieckie zamknęły świeżo szkołę polską.

Ś. p. Sonnwald był człowiekiem religijnym, niemal mistykiem. W roku 1929 zwiadał Powszechną Wystawę Krajową w Poznaniu. Zauważywszy gdzieś na wystawie duży, piękny obraz Matki Boskiej Częstochowskiej, upadł na kolana, dziękując ze łzami w oczach Królowej Korony Polskiej za to, że mu pozwoliła przybyć do Polski i oglądać cuda wystawy. Zaś po

Jeszcze o lożach masonskich w Polsce

Otrzymujemy z poinformowanej strony następujące uwagi:

Pisma warszawskie podały niedawno wiadomość, jakoby w Polsce istniało 47 loż masonskich, zamieszczając zarazem wykaz tych loż (polskich, niemieckich i żydowskich). Artykuł ten przedrukowany został też przez „Kurjer Poznański”.

Dane, w nim zawarte, nie są jednak ściśle. Wiadomo bowiem, że w całej Polsce loż polskich mamy nie 14, jak informuje nieznaną autor, lecz zgórą 35. W samej Warszawie istnieje 20 loż polskich, nie mówiąc już o przybudówkach masonskich w rodzaju Zboru Wolnoreligijnego „Agape” (założyciel i przewodniczący: mason Lubecki), Polskiego Związku Myśli Wolnej, Stowarzyszenia Obrony Wolności i Sumienia, Polskiej Ligi Obrony Praw Człowieka i Obywatela, Ligi Reformy Obyczajów, Polskiego Stowarzyszenia Etycznego (kierowniczka: Amelja Kurlandzka), Towarzystwa Odrodzenia Moralnego im. Abramowskiego i in. Poza tem loże polskie istnieją w: Poznaniu, Bydgoszczy, Inowrocławiu, Toruniu, Katowicach, Gdyni, Lublinie.

Nacjonalistyczne loże niemieckie (których autor wymienił 15) znajdują się dziś w stadium likwidacji, dokonywanej systematycznie pod presją Berlina. Narodowy socjalista nie uznaje bowiem wolnomularstwa, będącego czynnikiem międzynarodowym, wpływającym na politykę wewnętrzną państwa. Hitler rozwiązał wszystkie loże w Rzeszy i przystąpił do likwidacji loż niemieckich, istniejących poza granicami Niemiec. I tak zamknęły już swe podwoje: loża poznańska „Zum Tempel der Eintracht” (Graben-Loge), loża inowrocławska „Zum Licht

powrocie do Olsztyna przemówił płomiennymi słowami do zgromadzonych licznie Warmjaków, zbijając skutecznie brednie prasy niemieckiej o Polsce. Wtedy też wypowiedział piękne słowa pod adresem Poznania, podnosząc czystość i nadzwyczajny porządek tego miasta.

Pogrzeb odbył się w Olsztynie. Na miejsce wiecznego spoczynku odprowadziły śmiertelne szczątki tłumy polskiej ludności z Olsztyna i okolicy. Kondukt prowadził ks. prepozyt Wacław Osiński, prezes Związku Polaków Dzielnicy IV. SECUNDUS

im Osten” (St. Johannis-Loge), loża ostrowska „Zum Tempel der Treue im Osten” (rozwiązana zresztą, jak „Kur. Pozn.” niedawno podawał, przez władze polskie), loża bydgoska „Zum Schwarzen Adler”. Niepewny jest też los związku niemieckich loż w Polsce („Bund deutscher Freimaurerlogen in Polen”), na czele którego stoi dr. Walter Theile z Poznania. Mamy zatem około 10 loż niemieckich w Polsce, ale i ich żywot jest policzony.

Ożywioną natomiast działalność wykazują w dalszym ciągu loże żydowsko-niemieckie I. O. O. F. (do których przynależy także Polaków). Są to liberalne loże Niezależnego Zakonu Dziwnych Czeladników (Independent Order of the Odd Fellows), najsilniejszego odłamu masonskiego na świecie. Na ogólną bowiem liczbę 4 i pół miliona wolnomularzy, trzy i pół miliona masonów zrępowanych jest w I. O. O. F.

Loże te całkiem pominięto w wyżej wspomnianym wykazie. Istnieją one dotąd we wszystkich większych miastach byłego zaboru pruskiego: w Bydgoszczy, Grudziądzu, Toruniu, Poznaniu, Inowrocławiu (Asträä - Loge) itd.

Przyznajemy, że trudno określić dokładnie ilość pracujących w Polsce loż masonskich, jest ich jednak mimo likwidacji szeregu loż niemieckich przeszło 60, a nie 47. (Im.)

U kobiet cierpiących od lat na zaparcie daje ¼ szklanki naturalnej wody gorzkiej Francisza Józefa co wieczór i zrana znakomite wyniki. Zalecana przez lekarzy. Tg 2058

Prawda o stosunku Zw. Naucz. Polskiego do religii i Kościoła

Dnia 2 bm. we Lwowie odbyło się walne zebranie członków Ogniska Związku Nauczycielstwa Polskiego. Zebranie uchwaliło rezolucję, w której stwierdzono m. in., że nauczycielstwo nigdy nie prowadziło i nie prowadzi walki z religią. Twierdzenie to „Kurjer Poranny” (3. 12.), który jest organem Z. N. P., umieścił w tytule swego sprawozdania z tego zjazdu, przyczem nie omieszczał uzupełnić go jaskrawym wykrzyknikiem: „Przygwożdżenie oszczerzej kampanji „I. K. C.” i kleru”.

Ze nauczycielstwo nie walczy z religią, w to społeczeństwo katolickie nie wątpiło nigdy i nie wątpi obecnie. Walkę tę, coraz intensywniej i śmielej prowadzi przywódca i dygnitarze Zw. Naucz. Pol., oraz niektórzy radykalnie usposobieni związkowcy, a nie szerokie rzesze nauczycieli. Dowodów na to nie brak. Nie trzeba szukać ich daleko, są wszędzie, bo owa wojna religijna, jaką toczy Zw. Naucz. Pol. trwa w permanencji, niemal bez chwili przerwy.

Na dziesięć dni przed uchwaleniem wspomnianej rezolucji lwowskiej (21 i 22 listopada) w Świecicach odbył się jubileuszowy zjazd Zw. Naucz. Pol. Przebieg zjazdu i zajęcia, jakie wynikły na tle jego referatów i uchwał, są doskonałą ilustracją prawdy o stosunku przywódców związkowych do Kościoła. Czem był ten zjazd i jakie echa wywołał w kraju a przedewszystkiem w samych Świecicach i na Wileńszczyźnie, stwierdza „Słowo”

„Wiem z doświadczenia — pisze korespondentka tego dziennika — jak ludzie lubią przesadzać, opowiadają dużo, a potem nagle cofają się ze strachu przed odpowiedzialnością, boją się publicznego wystawienia siebie jako świadków i referują czempiczelej.

Świeciany zgotowały mi miłą niespodziankę, te wszystkie oburzone matki, ci wszyscy emerytowani urzędnicy, którzy nie kryją swego oburzenia z powodu działalności Zw. Naucz. Pol., mają odwagę cywilną. Słucham ich zgodnego opowiadania, zgodnego w najmniejszych szczegółach. Coprawda nie jest to zgodne z opinią p. Wójcika (miejscowego prezesa Zw. Naucz. Pol. — przyp. KAP) ale tych świadków jest w Świecicach około 300.

„Cała awantura rozpoczęła się od zjazdu jubileuszowego. Prócz 212 nauczycieli z Duksz, Podbrodzia, Kluszczań ze wszystkich zapadłych wiosek, których Świeciany są stolicą, przybyli na zjazd dygnitarze.

„Był więc p. wojewoda Bociański, władze starościńskie, p. kurator szkolny Godecki oraz prezes Z. N. P. Kolan-ko.

„Ponieważ p. wojewoda musiał opuścić zebranie wcześniej, mógł wysłuchać tylko część przemówień, z których jednak zorientował się napewno, jaki duch panuje w Związku. Prezes Zw. Naucz. Pol. Kolan-ko wystąpił z agresywnym przemówieniem, w którym na wstępie zaznaczył, że władze nie spełniają obietnic danych nauczycielom, po tem przerzucił się na inny ton i oświadczył: „Będziemy walczyli z ciemnymi siłami wstecznicstwa i przekłębem wychowaniem jezuitckim, które zgubiło i gubi Polskę”. Jako dygresja w tem przemówieniu było wystąpienie przeciwko „zgnitej młodzieży akademickiej”, z którą Związek nie pójdzie”.

Opisawszy następnie, co się działo na zebraniu następnego dnia, w niedzielę, po kazaniu miejscowego prefekta ks. Gramza, który potępił tych związkowców, co występują jawnie przeciw Kościołowi i wezwał zebra-

nych do modlitwy za błądzących, publicystka wileńska dodaje:

„Zastrzegam się raz jeszcze, że to, co piszę, zostanie w każdej chwili potwierdzone przez świadków, których nazwiska mam zanotowane. W niedzielę wieczorem w Kasynie zebrali się związkowcy celem wspólnej rozrywki duchowej. Nastawili radio na Moskwę i słuchali dźwięków Międzynarodówki. Gdy obecny przytem wicestarosta zaproponował nastawienie radia na coś innego, audytorjum na znak protestu zamknęło głośnie i przez całą godzinę ryczało: „O cześć wam, panowie magnaci”.

W dalszym ciągu korespondentka zaznacza, jak zaraz po zjeździe dyrektor gimnazjum p. Antoszcuk zawiesił w czynnościach nauczyciela ks. Gramza, opisuje swoją wizytę w kancelarii kierownika szkoły powszechnej i prezesa Zw. Naucz. Pol. w Świecicach, p. Wójcika, który zarzuca ks. Gramsowi, że jest zbyt aktywny, że za bardzo „działa” i kończy uwagą:

„To co się dzieje w Świecicach, to ciąg dalszy wystąpień Z. N. P. na przeszłorocznym zebraniu w Wilnie, ciąg dalszy afery o „Płomyk”. Z. N. P. jest konsekwentny, rozpowszechniając swoją ultralewicową ideologię i hołdując kulturze wschodniej. Z. N. P. tworzy obecnie coś w rodzaju państwa w państwie. Wsadza klin w życie rodzinne rodzin kresowych. Walczy z klerem dlatego tylko, że księża walczą z ich wpływami na młodzież szkolną.” (KAP)

Komunizujący „lokatorzy”

Na zarządzenie władz sądowych w Poznaniu skonfiskowano numer 2 „Głosu Społecznego”, wydawanego przez Związek Lokatorów w Poznaniu. Jest to okolicznościowe wydawnictwo przedwyborcze, podpisywane przez niejakiego Ciosańskiego.

O skrajnie lewicowej grupie t. zw. „lokatorów” która wysunęła własne listy i podcas obecnej agitacji wyborczej w Poznaniu usiłuje przemycać hasła komunistyczne, pisaliśmy już.

Jeszcze o sprawie p. Zdanowicza

W związku z nagłym usunięciem ze stanowiska dyrektora Ubezpieczalni Społecznej w Toruniu, Apolinarego Zdanowicza, „Obrona Ludu” pisze m. in. w nr. 146 z dnia 5 b. m.

„Przy sposobności wyrażamy przekonanie, że toczące się obecnie śledztwo obejmie także rolę, jaką pan „inżynier” Zdanowicz odegrał w skandalicznym zaniedbaniu ściągnięcia na rzecz Ubezpieczalni w ciągu szeregu lat składek od zlikwidowanego dzisiaj wydawnictwa „Dnia Pomorskiego”.

Wskutek niezrozumiałej pobłażliwości p. Zdanowicza i to mimo zwracania mu na to uwagi nawet przez komisję rewizyjną, wydawnictwo „Dnia Pomorskiego” i związana z niem drukarnia zalegały pod koniec 1935 r. ze składekami w wysokości około 120 tysięcy złotych! Sumą tą były objęte nie tylko składki pracodawcy, ale i zainkasowane przezeń składki pracowników, co już ma zupełnie inny posmak i kłóci się zbyt oczywiście z odpowiednimi przepisami kodeksu karnego...”

„Z chwilą upadłości „Dnia Pomorskiego” cała ta suma dla Ubezpieczalni przepadła i nawet nie słyhać o tem, aby przeciwko winnym tej skandalicznej gospodarki wytoczono jakiegokolwiek kroki prawne”.

Zebranie S. N. w Kępnie

Miejscowe koło Str. Nar. urządziło zebranie publiczne w sali Sokolni, na które przybyło zgórą 600 osób. Zebranie zagał kierownik p. Wiktor Zieliński. Następnie pow. referent org. p. E. Weigel, wskazał z okazji 10 rocznicy powstania b. O. W. P. na świetne rezultaty pracy narodowej, zwłaszcza wśród młodego pokolenia. Następnie przemawiał p. Roman Ingot z Katowic.

W czasie dyskusji wspomnian prezes pow. S. N. p. Jan Berski o powstaniu bezprocentowej kasy pożyczkowej przy Stronnicwie Narodowym, która ma na celu, przedewszystkiem odyżdenia handlu i rzemiosła oraz przyjęcie z pomocą bezrobotnym dla stworzenia własnych warsztatów pracy. Na zakończenie odśpiewano Hymn Młodych, poczem zebrani, pokrzepieni na duchu, rozeszli się do domów. (Im)

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Piątek
KALENDARZ RZYMSKO-KATOLICKI
 Damazego p.
KALENDARZ SŁOWIAŃSKI
 Wojmira

Sobota
Aleksandra m.
SŁOWIAŃSKI
 Wolidara

Słońca: wschód 7.53, zachód 15.40
 Długość dnia 7 godzin 47 minut
 Księżyc: wschód 5.28, zachód 13.48
 Faza: 8 dzień przed nowiem

Grudzień
11
 Piątek

Ważne numery telefonów:
 Pogotowie rat.: 66-66 i 55-55
 Straż ogniowa: 19-57, 30-50
 Policja: 42-21
 Posańcy: 15-60 i 28-36
 Postoje taksówek: Grunwaldzka 77-72, Rynek Jeź. 77-08, Klinika przy Polnej 74-02, Marsz. Focha (nar. Niegolewskich) 77-82, Plac Świątek 50-35, Rynek Strzelecki 66-35, W. Garbary (nar. Wielkiej) 57-87.
 Poczt. biuro zleceń: 49-23. Dokładny czas: 55-66.

Woda: WARSZAWA poziom: + 0,80 mtr.
 temper.: + 0,2 st. C.

NOCNY DYŻUR APTEK

Śródmieście: Apt. św. Marcina, Fr. Ratajczaka 12; Apt. św. Piotra, pl. Świętokrzyski; Apt. pod Białym Orłem, St. Rynek 41; Apt. przy Rynku Śródeckim, Rynek Śródecki 1. **Jeżyce:** Apt. pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12. **Łazarz:** Apt. im. Matejki, ul. Matejki 1; Apt. Plucińskiego, ul. Marsz. Focha 72. **Wilda:** Apt. pod Koroną G. Wilda 61. **Debiec:** Apt. przy ul. Debieckiej 6. **Solacz:** Apt. przy ul. Mazowieckiej 12. **Główna:** Apt. przy Krzyżu, ul. Główna 19. **Staroleka:** Apt. miejscowa.

KRONIKA MIASTA POZNAŃA

W Poznaniu przed 10 laty

Dnia 10 grudnia 1926 r.

Po spożyciu cukierków zachorowało poważnie z objawami otrucia sześć osób. — Funta masła kosztował 3,30 do 3,80 zł. — W listopadzie miasto wypłaciło subwencji dla opery 18 500 zł, a dla dramatu zaledwie 2 500 zł; opera miała 59 procent widzów kompletu kasowego, a dramat 60. — Zmarł przemysłowiec s. p. Józef Dziabaszewski, mistrz honorowy poznańskiej izby rzemieślniczej, w 61 roku życia. — Minister spraw wewn. zezwoliło gminie miasta naszego na zaciągnięcie pożyczki w wysokości 3 milionów zł, przez wypuszczenie 8-procentowych obligacji na okaziciela.

PODZIĘKOWANIA

— * **Dowódca i uczniowie kursu podchorążych rezerwy piechoty w Poznaniu** tą drogą składają serdeczne podziękowania wszystkim przedstawicielom władz państwowych i samorządowych, prezesom, komendantom i członkom oddziałów p. w. i innych stowarzyszeń, wreszcie wszystkim tym, którzy wzięli udział w uroczystości zaprzysiężenia kursu podchorążych w dn. 29. listopada br. (—) kpt. Hrycek.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Zebranie dyskusyjne** na temat „Młodzież W. S. H. a życie gospodarcze” odbędzie się w czwartek, 10 bm. o godz. 20 w sali 43 w gmachu W. S. H. Wały Zygmunta Staroży 2-3.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Licytacje, licytacje, licytacje.** Jak już informowaliśmy, przed sądem grodzkim w Poznaniu w najbliższym czasie odbędzie się cały szereg licytacji różnych nieruchomości, położonych w Poznaniu i pow. poznańskim. Poza licytacją fabryki „Blask” w dniu 15 bm., sąd przewiduje jeszcze następujące subhasty:

W dniu 21 grudnia br. o godz. 11 odbędzie się licytacja nieruchomości, położonych w Krzyżownikach, pow. poznańskiego, stanowiących własność Stanisława i Jadwigi Hoffmanów z Poznania. Nieruchomości te składają się z 11,97,26 ha gruntu z podkładem żwiru, domu mieszkalnego, budynków gospodarczych i gruntu o powierzchni 3,96,88 ha. Wartość szacunkowa tych nieruchomości wynosi 296.500 zł.

Dnia 11 grudnia br. odbędzie się licytacja nieruchomości, należących do fabryki mebli i obróbki drzewa S. A. w Swarzędzu. Nieruchomości te składają się z willi, stolarni z kantorem, budynków fabrycznych i warsztatowych i 1.158 metrów kwadr. gruntu. Nieruchomości te znajdują się przy ul. Kórnickiej 20. Wartość szacunkowa ich wynosi 54 tys. zł, cena wywoławcza 40.500 zł. Druga partja nieruchomości jest położona przy ulicy Wiankowej 3 i składa się z budynków, przystosowanych do wyrobu mebli oraz 1487 metrów kwadr. gruntu. Wartość szacunkowa wynosi 17.500, cena wywoławcza 13.125 zł.

W tym samym dniu odbędzie się również licytacja placu o powierzchni 1842 mtr. kwadr., należącego do tej samej fabryki. Wartość szacunkowa wynosi 5.500 zł, cena wywoławcza 4.125 zł. (k.)

Dnia 8 stycznia 1937 r. odbędzie się licytacja nieruchomości, położonych przy ul. Szanieckiej 2, należących do mistrza stolarskiego Jana Świerczyńskiego. Nieruchomości te składają się z gruntu o powierzchni 1569 metrów kwadr., budynku fabrycznego, mieszkalnego i gospodarczego, szopy i ogrodu. Wartość szacunkowa tych nieruchomości wynosi 50.000 zł, cena wywoławcza 37.500 zł. (k.)

— * **Otwarcie hali mięsnej przy Starym Rynku.** Informuje nas zarząd cechu rzeźnicki - wędliniarskiego, że otwarcie hali mięsnej przy St. Rynku 5 odbędzie się w sobotę, 12 bm. Uroczystość poświęcenia o godz. 9. (o.)

Śledztwo w sprawie magistrali węglowej

Wobec ujawnienia nadużyć przy budowie magistrali węglowej Herby — Gdynia, jeszcze w ubiegłym roku ministerstwo sprawiedliwości delegowało do wykrycia tych nadużyć sędziego śledczego sądu apelacyjnego do spraw wyjątkowego znaczenia p. Andrzeja Nowakowskiego, który wraz z dwoma biegłymi przeprowadza żmudne badania. Ministerstwo komunikacji przydzieliło sędziemu śledczemu wagon służbowy, którym sędzia śledczy wraz z biegłymi objeżdża poszczególne odcinki kolejowe i przeprowadza badania.

Główne badania koncentrują się w okolicy Częstochowy i Gdyni i badania idą w kierunku wykrycia i ustalenia sporządzonych t. zw. fikcyjnych list plac, na które wciągano martwe dusze. Do tej pory przesłuchano już setki

osób, w pośród pracowników kolejowych. Materiał, zebrany w czasie śledztwa, urosł już do rozmiaru olbrzymiego stosu aktów. W początkowym stadium śledztwa, pod zarzutem fałszerstw i sprzeniewierzenia, osadzono w areszcie kilka osób. Obecnie jednak w związku z tą sprawą nikt w areszcie nie przebywa.

Ostatnio, od stycznia b. r. do chwili obecnej, sędzia śledczy Nowakowski przeprowadzał badania w Gdyni, mając stałą siedzibę przy sądzie apelacyjnym w Poznaniu.

Ukończenia żmudnego śledztwa należy spodziewać się w pierwszym kwartale przyszłego roku. Wszystkie materiały i wyniki śledztwa zostaną przekazane prokuraturze, która z materiału tego przygotowuje akt oskarżenia. (k)

— * **Budowa gmachu PKO. na ukończeniu.** Z komina kotłowni centralnego ogrzewania, wyrastającego na 4 metry ponad dach gmachu podwórzowego, unoszą

Gmach P. K. O. od strony podwórza (widoczny komin centralnego ogrzewania).

się już kłęby dymu. Centralne ogrzewanie wodne zostało bowiem uruchomione (zainstalowane jest dwojakie ogrzewanie wodne i parowe). Na dachach gmachu PKO. kończy się prace blacharskie i założone są już pokryte miedzią rynny spustowe, przedstawiające się bardzo efektywnie. Szklany dach świetlika nad salą kasową jest ukończony, a obecnie montuje się żelazną konstrukcję do plafonu witrażowego. Okna w całym gmachu P. K. O. są już oszkłone. Pozostały jedynie otwory na frontowym parterze, które otrzymają żelazne ramy okienne z kryształowym szkłem. Otwory te są zabite deskami. W ten sposób cały gmach jest uszczelniony i podlega teraz wysuszeniu przez centralne ogrzewanie. — Wewnątrz rzemieślnicy zatrudnieni są drobnymi pracami wykończeniowymi; stolarze wsadzają drzwiowe ramy, malarze malują okna. Podwórze gmachu, które dotychczas przylegało do podwórza posesji Al. Marcinkowskiego 20, zamyka się obecnie od tej strony parkanem żelbetonowym, wysokości 5 metrów. Rusztowanie u frontu gmachu, które na balkonem piętrze już znikło, zostanie po oczyszczeniu elewacji frontowej, oraz odebraniu tejże przez komisję, całkowicie usunięte. Wtedy odda się też do użytku publicznego chodnik przy placu Wolności i iednia otrzyma z powrotem swój dawny charakter dwukierunkowy. (pt.)

— * **Z zebrania emerytów.** Środowe plenarne zebranie okręgowego związku emerytów państwowych w Poznaniu, odbyte przy licznych udziałem członków w sali Zoologu, poświęcone było sprawozdaniu ze zjazdu delegatów zrzeszeń emerytalnych w Warszawie, oraz sprawie wyborów do rady miejskiej w Poznaniu. Zebranie zagał prof. Jaślar, który też przewodniczył obradom. Przedstawił on w krótkości pracę zarządu okręgu Związku Emerytów Państwowych od chwili ostatniego zebrania plenarnego związku, poczem złożył sprawozdanie ze zjazdu emerytów. — Zjazd, który zgromadził około 200 delegatów z całej Polski, zaprotełował przeciw krzywdzie, jaka się dzieje emerytom i uchwalił rezolucję, domagając się uchylecia krzywdzących dekretów z listopada i grudnia 1935 r. Z kolei zabrał głos prezes Gizella, uzupełniając sprawozdania prof. Jaślara, poczem przeszedł do sprawy wyborów. Zarówno nad sprawozdaniem, jak i nad sprawą wyborów do rady miejskiej, zabierało głos kilkunastu mówców. Za znaczące należy, że większość zebranych nie solidaryzowała się bynajmniej z zaleceniami wyborczymi zarządu organizacji. Zebranie zakończyło się o godz. 18.

— * **Licytacja.** Dyrekcja Okr. Kolei Państw. podaje do publicznej wiadomości,

że 15 bm. o godz. 9 odbędzie się w ekspedycji towarowej w Poznaniu licytacja znalezionych przedmiotów. (o.)

— * **„Dom Rzemieślniczy sprzedany.”** W wiadomości pod powyższym tytułem, zamieszczonej w „Kurjerze Poznańskim” z dnia 6 bm., zaszła pomyłka. Mianowicie urząd wojewódzki reprezentował na przetargu inspektor Grodnicki, a nie jak mylnie napisano, inspektor Drobniński.

Troski mieszkańców Poznania

— * **Jazda tramwajem nie jest przyjemnością.** Jeden z naszych czytelników, który mieszka w sąsiedztwie ul. Ostroroga i zmuszony jest korzystać z tramwaju cztery razy dziennie, przesyła nam następującą uwagę pod adresem P. K. E.:

„W porze obławowej linja nr. 6 posiada wozy przyczepne. Jest to słuszne, ale ten sam, a nawet więcej natężony ruch istnieje wieczorem, między godz. 19 a 21, w której to porze tramwaj nr. 6 wygląda, jak beczka śledzi. Czy tak trudno o dożyczenie przyczepki na dwie godziny wieczorne? W tramwaju panowie ustępują paniom swe miejsca, czyli że stale zmuszeni są podróżować na stojąco, niewygodnie. Koniecznym jest, aby linja nr. 6 była zaopatrzona w przyczepki rano, w południe i wieczorem.”

Czytelnik nasz list swój kończy słuszną obserwacją, że „dodatkowa linja nr. 3 w tym względzie nie pomaga, gdyż najwięcej pasażerów wsiada przy „Esplanadzie”.

RÓŻNE

— * **Witaj gwiazdko złota!** Dyrekcja poczt i telegrafów przypomina, że z okazji świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku można wysłać przez pocztę — podobnie jak w latach ubiegłych — życzenia za opłatą 5 gr, o ile życzenia wyrażono najwyżej w 5-ciu słowach, nie licząc podpisu, ani daty. Przy sposobności dyrekcja poczt uprasza publiczność o dokładne i wyraźne adresowanie przesyłek pocztowych, albowiem wyraźny adres w wielkim stopniu ułatwia i przyspiesza doręczenie.

W dalszym ciągu poczta przypomina, że paczkami żywnościowymi, za bardzo niskimi opłatami, można przesłać przez pocztę żywność na święta Bożego Narodzenia. Paczkę żywnościową można wysłać już za 50 groszy przy wadze do 8 kg, na odległość do 100 km. Szczegółowych wyjaśnień udzieli akwizytor pocztowy (telefon w Poznaniu 12-50) i wszystkie urzędy i agencje pocztowo-telekomunikacyjne.

Urząd pocztowy Poznań I, w czasie od 10 bm. do 6 stycznia 1937 r. włącznie będzie na życzenie klientów unieważniał znaczki pocztowe odciskiem specjalnego datownika świątecznego z napisem: „Wi-

taj gwiazdko złota” i zaopatrzonym motywem rysunkowym, przedstawiającym choinkę.

W związku z tem dyrekcja poczt w Poznaniu zezwala, aby osoby, pragnące mieć znaczki pocztowe specjalnie z odciskiem tego datownika, wysyłały w czasie od 10 bm. do 6 stycznia 1937 r. włącznie listy i kartki zwykłe z adresami za normalną opłatą taryfową w kopercie należycie opłaconej według taryfy pod adresem urzędu pocztowego Poznań I, który zaopatrzy te listy i kartki w odcisk datownika propagandowego i skieruje je niezwłocznie do miejsc przeznaczenia. Urząd pocztowy nr. 1 przy ul. Pocztowej 6 będzie na życzenie klientów wydawał bezpłatnie karnety artystycznie wykonane do nalepiania znaczków pocztowych, które natychmiast na miejscu będą unieważnia-

Dzisiaj, o godz. 20-ej w sali Domu Królowej Jadwigi — wykłady pedagogiczne n. t. 1) „Koedukacja” — p. Kurator Ignacy Stein, 2) „Co może i powinno dać wychowanie katolickie Państwu i Narodowi” — p. dr. Ludwika Dobrzyńska-Rybicka. Wstęp 30 gr.

dg 3929

Dzieci także mają obowiązki wobec bezrobotnych. Orkiestra Przedszkola Wielkopolskiej Szkoły Muzycznej, składająca się z dzieci od 4—10 lat gra w sobotę, dnia 12 grudnia o godz. 18 w sali św. Marcina (św. Marcin 8) i zarobi na darki dla dzieci bezrobotnych, jeżeli wy dzieci na ten koncert przyjdziecie. Ufamy, że spełnicie wasz obowiązek i przyjdziecie licznie z mamusiami na koncert w sobotę o godz. 18. Bilety dla was będą przy kasie.

zg 14 879

Zgon 100-letniej staruszki

Gębice (lg). Zmarła najstarsza mieszkanka Dobieszewic, s. p. Marja Nowacka. Zmarła liczyła 100 lat.

Pomorze solidaryzuje się z Wielkopolską

Toruń (Tel. wł.) Odbił się zjazd prezesów Tow. Właścicieli restauracji, hoteli i kawiarni z terenu Pomorza oraz zarządu okręgowego pod przewodnictwem prezesa Pękali.

Głównym punktem obrad była kwestja odżyczenia centrali związkowej w Warszawie. Zebrani prezesi postanowili poprzeć akcję utworzonego w Poznaniu Komitetu międzyzwiązkowego i wystąpić z centrali warszawskiej oraz połączyć się z międzyzwiązkowym komitetem w Poznaniu. Zarazem postanowiono zwrócić się do władz z apelem, aby w branży restauracyjnej, hotelarskiej i kawiarnianej zaprowadzono przymusowo „numerus clausus” dla Żydów. (z)

ne odciskiem datownika propagandowego z napisem: „Witaj gwiazdko złota”.

— * **Poszukiwany.** Józef Paszkiewicz i siostra jego Julia, zamieszkałi w Siemowie, poczta Kosowo, pow. Gostyń, Wielkopolska, poszukują, wraz z rodzicami, brata swego Jerzego (Jurka), pochodzącego z Czechosłowacji, a urodzonego w r. 1914. Od roku pisał raz, że pracuje na jednym z folwarków w wojew. poznańskim, — od tego czasu słuch o nim zaginął. Osoby, któreby mogły udzielić rodoznaniu wiadomości o bracie, proszone są o podanie ich Józefowi Paszkiewiczowi.

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Niewyjaśnione zaginięcie.** W dn. 2 bm. rano wyszedł z domu 21-letni robotnik Jan Szymański, mieszkający na Głównej przy ul. Suchej 31a. Za zaginionym, który był wzrostu 1,70 m, blondynem, wszczęła poszukiwania policja. (kl.)

KRONIKA SĄDOWA

— * **Adwokat Feliks Motylewski unowolniony od zarzutu współdziałania w oszustwie.** Na początku grudnia ub. roku w pewnych pismach ukazała się wiadomość o aresztowaniu miejscowego adwokata, p. Feliksa Motylewskiego, pod zarzutem popełnienia oszustwa. — W ub. poniedziałek przed wydziałem karnym sądu okręgowego w Poznaniu, na sesji wyjazdowej w Pniewach, stanął oskarżony o współudział w oszustwie adv. Motylewski. Po rozpoznaniu sprawy i przesłuchaniu świadków oskarżenia w osobach notariusza Józefa Wosika z Pniew i poszkodowanego Alojzego Bogacza, mieszkańca wsi Kępa-Góra (pow. szamotulskiego), oraz świadków obrony, sąd po naradzie ogłosił wyrok, uniewinniający oskarżonego, adv. Motylewskiego. (wp.)

— * **Falszersiwo kwitu.** Wincenty Przybył z Szamotuł podrobił kwit firmy zbożowej Pelc w Szamotułach na rzekome dostarczone 9 centnarów pszenicy. Kwit ten wręczył Wincentemu Pawlakowi, który, przedłożywszy go w kasie, pobrał 69,75 zł. Po pewnym czasie podrobił drugi kwit dostawy na 12 centnarów pszenicy i wręczył go Stanisławowi Sobańskiemu, celem podjęcia pieniędzy. Falszersiwo się jednak wydało. W czasie dochodzeń policyjnych Przybył zwrócił poszkodowanej firmie 69,75 zł. Sąd po przeprowadzeniu tej sprawy skazał Przybyła na 6 miesięcy więzienia i 50 zł grzywny. (k.)

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: Teresa Müller z podziękowaniem za odzyskane zdrowie 5.—, J. K. 10.—, J. W. 10.—, razem z poprzednio pokwitowanymi 97.— zł.

Na biednych parafji Naramowice: Hanna Wolęzcanówna dla bezrobotnych na gwiazdkę 10.—, razem z poprzednio pokwitowanymi 15. zł.

„Heil Hitler“ w Rogoźnie

Rogoźno. W ub. sobotę, odbyło się w lokalu Klatta przy Starym Rynku, liczne, jak zwykle zebranie, organizacji młodoniemieckiej „Jungdeutschespartei“. Po zebraniu uczestnicy wysypali się na rynek i zaczęli rozjeżdżać się rowerami (bez światła — dop. spraw.) zgnając się okrzykami „Heil Hitler!“ Fakt ten stwierdzają przechodnie, którzy to dokładnie słyszeli. Możeby władze administracyjne zechciały się zająć tem gniazdem narodowo-socjalistycznym niemieckiem w Rogoźnie. (rf)

Wpadł do kotła rzeźniczego

Zbąszyń (zb). Niecodzienny wypadek zdarzył się u mistrza rzeźniczego, p. Ankwiczyca, przy ul. 17 Stycznia. Zatrudniony u niego w charakterze pomocnika rzeźniczego, Piotr Bielasz, pochodzący z Poznania, getując w dużym kotle wodę, usiadł obok na piecu i prawdopodobnie zdrzemnąwszy się, wpadł w pewnym momencie do kotła z wrzącą wodą. Na krzyk nieszczęśliwego przybiegli domownicy i wydobyli nieszczęśliwego, który stracił przytomność. Odwieziono go natychmiast samochodem do szpitala pow. w Nowym Tomysiu. Stan jego jest groźny.

Z WIELKOPOLSKI

* **GNIEZNO.** W piątek 11 bm. odbędzie się posiedzenie rady miejskiej. Porządek obrad obejmuje uchwalenie kredytu na pomoc doraźną dla bezrobotnych, zmiany statutu o podatku miejskim od widowskich przyjęcie do wiadomości udzielonej miastu dotacji w kwocie 77 000 zł i 5 000 zł i uchwalenie dodatku kom. do państwowego podatku od nieruchomości.

— Tow. Hodowców Kanarków urzędza w dniach 12 i 13 grudnia w lokalu p. Karpińskiego przy ul. Warszawskiej pokaz kanarków.

— Kiermasz harcerki w Hotelu Europejskim cieszył się powodzeniem. Były tam ładne podarki „mikołajowe“, prace ręczne harcerki, gry zręcznościowe, pocztka japońska. Na kiermasz przybyło licznie starsze społeczeństwo.

— Kwota uliczna na rzecz bezrobotnych miasta Gniezna przyniosła 491,88 zł. Następna kwota uliczna na ten sam cel urządzona zostanie w przyszłą niedzielę.

— W lokalu restauracyjnym Hotelu Francuskiego zjawił się niej. Zygmunt Wojtkowiak, zamieszkały przy ul. Mieczysława 1. — Kiedy Wojtkowiak pisał się awanturować i zakłócać spokój publiczny, wezwano policję. Przybyły na miejsce posterunkowy Cieslewicz w dobry sposób starał się uspokoić awanturowa, lecz tenże zaczął go bić do tego stopnia, że posterunkowy doznał złamań kości nosowej i innych obrażeń. Awanturowa odstawiono do sądu.

— W ostatnich czasach mnożą się w zastraszający sposób kradzieże rowerów. I tak skradziono rower p. Teodozji Ostrowskiej, Rynek 12, p. Antoniemu Góralskiemu, rower marki „Brenabor“, p. Marjanowi Denglerowi w Rybnie rower marki „Prima-Record“ nr. 44 829 z tabl. rej. 5 575 na r. 1936-37 wart. ok. 60 zł. — W Falkowie skradziono kucyowi Stefanowi Stypińskiemu 100 kg maki żytniej, wart. 29 zł. Jako sprawców kradzieży ujawniono Stanisława Ożerniaka z Falkowa, któremu skradzioną makę odebrano i zwrócono poszkodowanemu. — W Strzyżewie Kości. skradziono z chlewu Janowi Zacharowskiemu 2 świnię, łącznej wagi 200 kg. (br)

* **GRODZISK.** W niedzielę 13 bm. odbędzie się w szkole powoz. impreza Opieki Rodzicielskiej szkoły powszechnej nr. 1.

— Przy kopaniu żwiru w Kotowie nad rzeką Mogilnicą natrafiono na cmentarzysko przedhistoryczne. Początkowo wiele przedmiotów namięszczone z powodu braku zrozumienia dla wykopalisk przedhistorycznych. Jednak dzięki zainteresowaniu się pp. nauczycieli ze Strzemienia i Kotowa zdołano zagnęzną ilość naczyń glinianych uchronić przed zgladą. (gf)

* **INOWROCŁAW.** Liceum dietetyczne urządziło ciekawą wystawę tortów i ciast świątecznych

— Okropnym wypadkowi uległ robotnik Franciszek Ogródowski z Jacewa, lat 35, przy ul. Dworcowej. Powoził on wozem załadowanym maką. Wóz zahaczył o mur a Ogródowski spadł z wozu i dostał się pod konie, które go ciężko zmaltratowały, a następnie ciągniony kołami — wtłoczony został pod wóz, przyczem koła zgruchotały mu obie nogi. Poza tem Ogródowski doznał ogólnych potłuczeń. Nieszczęśliwego odstawiono do szpitala.

— Uroczyste poświęcenie nowowynbudowanego kościoła w Brześciu nad Gopem, gdzie pierwsze probostwo objął ks. Ziarniak z Inowrocławia, nastąpiło w ostatnią niedzielę. Poświęcenia dokonał ks. prob. Strelch z Ostrowa. Konsekracja kościoła odbędzie się na wiosnę, prawdopodobnie w dzień św. Wojciecha, który jest patronem nowej świątyni.

— Samobójstwo usiłował popełnić 29-letni murarz Fr. Noske ze Złotnik Kuj., którego znaleziono w rowie przydrożnym z widocznymi ob-

KINO „ŚWIT“ — Poznań, św. Marcin 65

Niebywała, jedyna okazja zobaczenia tylko przez 3 dni i to w dniach 14, 15 i 16 grudnia rb. w godzinach 2,30, 4-tej popoł. i 5,30, 7 i 9-tej wieczorem — Wielkiego dźwiękowego filmu papieskiego p. t.

„Papież Pius XI przemawia do Ciebie“

Wieczny Rzym, Watykan, Katedra św. Piotra, Całe miasto Watykańskie, Otwarcie Radjostacji nr 29 9956 Watykańskiej, Rok Święty, Beatyfikacje Don Bosko.

Prawie we wszystkich aktach występuje Ojciec Święty. Niech każdy bezzwłocznie korzysta z rzadko nadarżającej się sposobności zobaczenia powyższego filmu.

Przedprzedaż biletów: Począwszy od dnia 11 grudnia codziennie w Księgarni Św. Wojciecha, Poznań, Plac Wolności 1 — Telefon 36-13, zaś w niedzielę, 13 grudnia br. od godz. 11—1 przedpoł. i w dniu przedstawień na godz. przed przedstawieniem w Kinie „ŚWIT“, tel. 58-72

Prosimy już teraz zaopatrzyć się w bilety wstępu, gdyż spodziewany jest wielki natłok publiczności

POŚWIĘCENIE DZWONÓW W GONIEMBIKACH

W ub. niedzielę, w dniu odpustu św. Mikołaja, patrona parafji Goniembicze, pow. Leszno, dokonał przed sumą poświęcenia dwóch nowych dzwonów dla tamtejszego kościoła parafjalnego, ks. dziekan Obarcki, proboszcz z Kąkolewa, w obecności pięciu kapłanów, a mianowicie: ks. radcy Kolańskiego z Górki Duchownej, ks. prob. Gałki z Osieczny, ks. prob. Ramera z Drzeczka, Ojca Wacława, Franciszkanina z Osieczny, oraz miejscowego proboszcza, ks. Marjana Poprawskiego. W uroczystości wzięli udział również patron kościoła goniembickiego, p. Kazimierz Przybyła z Poznania, członkowie rady parafjalnej, rodzice chrześni, oraz licznie zgromadzeni parafjanie.

Na jednym dzwonie umieszczony jest medalion Zbawiciela z napisem: „Najśw. Serce Jezusa, zmiłuj się nad nami“, oraz

inym napisem: „Przelany staraniem ks. proboszcza Marjana Poprawskiego, a kosztem parafjan R. P. 1936“. Na drugim dzwonie umieszczone są medaliony Najśw. Marij Panny oraz św. Kazimierza i pierwsze słowa pieśni św. Kazimierza do Najśw. Marij Panny, a mianowicie: „Już od rana rozśpiewana, chwał o duszo Marij“, oraz napis: „Przelany staraniem ks. proboszcza Marjana Poprawskiego, a kosztem patrona Kazimierza Przybyły R. P. 1936“. Przelana dzwonów dokonała firma A. Białkowski z Poznania.

— Po poświęceniu, wśród bicia nowych dzwonów, celebrował ks. dziekan Obarcki uroczystą procesję, a następnie odprawił sumę, podczas której podniósł kazanie wygłosił O. Franciszkanin z Osieczny.

— Po nabożeństwie nastąpiła wspólna fotografia, którą reproduujemy powyżej.

— Po poświęceniu, wśród bicia nowych dzwonów, celebrował ks. dziekan Obarcki uroczystą procesję, a następnie odprawił sumę, podczas której podniósł kazanie wygłosił O. Franciszkanin z Osieczny.

— Po nabożeństwie nastąpiła wspólna fotografia, którą reproduujemy powyżej.

— Po poświęceniu, wśród bicia nowych dzwonów, celebrował ks. dziekan Obarcki uroczystą procesję, a następnie odprawił sumę, podczas której podniósł kazanie wygłosił O. Franciszkanin z Osieczny.

— Po nabożeństwie nastąpiła wspólna fotografia, którą reproduujemy powyżej.

— Po poświęceniu, wśród bicia nowych dzwonów, celebrował ks. dziekan Obarcki uroczystą procesję, a następnie odprawił sumę, podczas której podniósł kazanie wygłosił O. Franciszkanin z Osieczny.

— Po nabożeństwie nastąpiła wspólna fotografia, którą reproduujemy powyżej.

— Wobec trucia. Wypłó on większą ilość liszolu. Desperata przewieziono do szpitala.

— Wycieczka burmistrzów, członków zarządów i rad miejskich w ilości kilkunastu osób, zorganizowana przez kolo miast wielkopolskich, zawiątała w środę do Inowrocławia. Przedtem uczestnicy zwiedzili Gniezno Strzelno i Kruszwice. W Inowrocławiu dokonano lustracji dzielnicy „Blonie“, poza tem zwiedzono szczegółowo rzeźnię i elektrownię miejską. Wieczorem goście udali się w dalszą drogę do Bydgoszczy.

— Odbył się tu trzydniowy kurs naczelników „Sokola“ okręgu inowrocławskiego. W kursie, który przeprowadzał instruktor Radiojowski z Poznania wzięło udział około 50 osób. Na zakończenie odbył się wspaniały pokaz, w którym uczestniczyli również przedstawiciele władz miejscowych.

— Sprawcy ohydneho napadu bandyckiego na zagrodę ogrodnika Kasprzaka w Anusinie, o czem obszernie donosiliśmy, zostali już ujęci i odstawieni do więzienia Ze względu na dalsze dochodzenia nazwiska sprawców trzymane są w tajemnicy. (c)

* **MUROWANA GOŚLINA.** W dniu 6 bm. chóór kościelny w Murowanej Goślinie urządził w sali parafj. wieczór muzyczny, na którego program złożyły się, referat wygłoszony przez p. mgr. Smoniewskiego, produkcję chóru mieszanego i męskiego pod kierownictwem p. Konieczki, które wykonały utwory starych kompozytorów polskich Gomółki, Gorczyckiego, Pekla oraz Moniuszki, Swierzyńskiego i innych. — Pianista p. Jan Wierczok wykonał utwór Chopina, I. J. Paderewskiego oraz Szuberta a p. Franciszek Piósek wykonał na wiolonczeli utwory Szuberta, Godarda i Beethovena. Na zakończenie p. Anieli Nowakówna wykonała monodram w 1 akcie pod tytułem: „Zosia druchna“. (mn)

* **OSTRÓW.** Pogrzeb śp. Andrzeja Kostrewy, znanego tu obywatela-powstańca i „Sokola“, był wielką manifestacją. Szły w długim szeregu orkiestra wojskowa i organizacje powstańcze, dalej „Sokol“, Młody Przemysł, Kurk, Bractwo Strzeleckie i in. Ponadto szerokie rzesze społeczeństwa wzięły w pogrzebie udział. — Eksportował ks. Leciejewski w asyście 3 miejscowych księży.

— Kurs bibliotekarsko-swieclicowy T. C. L. odłożono na czas po 20 stycznia 37 r. Zgłaszać należy się do prezesa T. C. L. p. St. Rowińskiego.

— Druga z rzędu konferencja religijna urządzona przez parafj. Akcję Kat. zgromadziła ponownie takie tłumy, że sala okazała się za mała. Wykład wygłosił ks. prof. Grzywał n. t. „U kołębki życia“. W pięknym wykładzie scharakteryzował prelegent katolicki pogląd na współczesne teorie o pochodzeniu świata i człowieka. Przed wykładem przeprowadził ks. Rywolt egzegzę wyjątku Pisma św. ze Starego Testamentu o powstaniu świata Był to niejako prolog do wykładu Następnego wykład w czwartek 10 bm. o godz. 20.

— W Biskupicach Otobocznich odbył się pogrzeb śp. Stanisława Nowackiego, który zginął z ręki skrytobójcy. Tragicznie zmarły był sekretarzem Stronnictwa Narodowego. W pogrzebie wzięła udział delegacja zarządu powiatowego S. N. z Ostrowa i liczni członkowie. Jakim powszechnym mitem cieszył się Zmarły, dowodził udział w pogrzebie wszystkich miejscowych or-

ganizacji z sztandarami i nader liczne rzesze miejscowego i okolicznego społeczeństwa. Eksportował proboszcz miejscowy, ks. Jezierski. Nad grobem śpiewał chóór, którego Zmarły był założycielem. (os)

* **PNIEWY.** W skarbankach umieszczanych w kościele parafj., zauważono od pewnego czasu brak monet niklowych, co utwierdziło w przekonaniu osoby należące do dozoru kościelnego, że skarbanki są systematycznie okradane. W ostatnim czasie w niewyjaśniony sposób zginęły również zawieszona jako wota przy obrazie Matki Boskiej 2 pary koleczyków koralowych w złotej oprawie. By wykryć sprawcę, śledzono pilnie osoby, przebywające w kościele, co doprowadziło wreszcie do ujęcia sprawcy, którym okazał się 21-letni Marjan Janel z Pniew. Za nieczy ten czyn odpowiadał on w ub. środę przed sądem grodzkim który, po rozpoznaniu sprawy, na podstawie zeznań świadków i przyznania się częściowo oskarżonego do winy, skazał go za kradzież świętokradzka 60.— zł ze skarbonek na półtora roku więzienia, zawieszając wykonanie kary, na przeciąg lat 5. Od zarzutu skradzenia koleczyków, z braku konkretnych dowodów winy, został uwolniony. (wp)

Agenturę „Kurjera Poznańskiego“, prowadzoną dotąd przez p. Nawrockiego w Powidzu

powierzyliśmy z dniem 1 grudnia p. Zenonowi Sommerfeldowi, zam. w Powidzu przy ul. Warszawskiej 82. P. Sommerfeld upoważniony jest do kasowania abonamentu.

* **SKOKI.** Na miejsce wiecznego spoczynku odprowadzono zwłoki śp. Jana Michalskiego. Kondukt żałobny prowadził prob. ks. Echaust.

— Odpust patrona naszej parafji św. Mikołaja odbył się w ub. niedzielę. Msze św. celebrował proboszcz ks. Echaust. Kazanie odpustowe wygłosił prob. paraf. lechlińskiej ks. Jądryk. (ss)

— **SWARZĘDZ.** Informowaliśmy już, że na terenie Swarzędza i okolicznych wsi działa zorganizowana szajka kurokradów. Ostatnio dokonano znów włamań i skradziono p. Metelkiemu przy ul. Dworcowej 15 dziesięć kur, a p. Idzie Brunzelt przy ul. Kilińskiego, 26 kur i 3 tuczone gęsi.

JARMARKI

— **MOGILNO.** Jarmark ogólny odbędzie się we wtorek, dnia 15 bm. na który spęd zwierząt racicznych jest dozwolony.

— **CZARNKÓW.** W środę 16 bm. odbędzie się tu targ wielki na konie, bydło, świnię oraz kramny.

— **WIELEŃ nad Notecią.** Jarmark ogólny odbędzie się planowo w czwartek, dnia 17 bm.

— **WRONKI** Jarmark na konie, bydło i trzodę chlewną odbędzie się w czwartek, dnia 17 bm.

Z POMORZA

— * **GRUZIADZ.** Ub. niedzieli odbyła się introdukcja ks. dr. Pastwy, proboszcza przy parafji św. Mikołaja. Aktu wprowadzenia dokonał ks. bisk. Okoniewski.

— W Grudziądzu odbył się wojewódzki zjazd delegatów właścicieli nieruchomości w obecności 500 uczestników oraz przedstawicieli państwowych władz administracyjnych, skarbowych, komunalnych, kredytowych itp. Prezes Schmidt z Torunia i dr. Zakrzewski z Grudziądza wygłosili referaty, poświęcone sprawom aktualnym i zagadnieniu oddzielenia własności nieruchomości w Polsce. Zwrócono szczególną uwagę na coraz częściej zdarzające się wypadki przechodzenia nieruchomości w miastach pomorskich w ręce obce. Górując pod względem zasobów pieniężnych, Niemcy dążą do supremacji w życiu gospodarczym również i w dziedzinie własności nieruchomości w naszej dzielnicy. Po szczególnej dyskusji uchwalono szereg wniosków i rezolucji. Wybrany został nowy zarząd w składzie pp.: A. Schmidt (Toruń) — prezes, dr. Zakrzewski (Grudziądz), dr. Tarnowski (Toruń), A. Korzeniewski (Grudziądz) T. Cesarz (Starogard), dyr. Kowalski (Toruń) i Makowski (Toruń), oraz 6 członków i ich zastępców.

— Na konkursie śpiewaczym kanarków, jury z p. Macińskim z Poznania na czele, pierwsza premia przyznano p. Bern. Preścińgowi, którego kolekcja z własnego chowu uzyskała 324 punkty. W klasie ogólnej pierwsze miejsce przyznano śpiewakom, wystawionym przez p. Kowalskiego Józefa. Najlepszego skrzydlatego śpiewaka nabył za 50 zł pewien amator z Wilna. (gn)

Z GDYNI I WYBRZEŻA

— * **GDYNIA.** We Wielkiej Wsi i Pucku została przeprowadzona inspekcja portów rybackich, których dalsza rozbudowa została na okres zimy wstrzymana. Inspekcji dokonał dyrektor departamentu morskiego, p. Możdżeński, w towarzystwie naczelnika wydziału rybackiego, dr. Lubieckiego i dyr. urzędu morskiego, inż. Łęgowskiego

— Magazyn portu rybackiego w Gdyni nie mogą pomieścić nadchodzących transportów śledzi. Na gromadzenie się zapasów składają się głównie partie konsygnacyjne, których importerzy nie wykupują, często ze względów spekulacyjnych. Importerzy stosują taktykę stopniowego wprowadzania śledzi na rynek, aby w ten sposób utrzymać ceny na pożądanym przez nich poziomie. Gra na zwłokę używana jest również w stosunku do zagranicznych dostawców. W tej chwili w porcie gdyniskim jest ponad 30 tysięcy beczek śledzi. (p)

KSIĘGI SYANU GYWIŁNEGO

Zapowiedzi

Dnia 9 b. m. wywieszono następujące zapowiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość, mieszkają w Poznaniu):

Urządnik przyw. Tadeusz Duleba i Simone Tousaint; ślus. Roman Owczarzak i krawc. Petronela Rybakówna; mur. Edw. Zachciał i Marianna Królikiewiczówna w Pniewach, pow. szamotulski; czeladn. mur. Mieczysław Kowalski i owod. Marianna Piszczek z d. Sobczakówna w Pniewach, pow. szamotul.; kmooperat Aleksander Cholewicki i Monika Morawska, oboje w Inowrocławiu; rob. Edmund Grządzielski i Tekla Paszkiewiczówna w Koziegłowach, pow. pozń.; kup. Tadeusz Kurowiak i Irena Grobelniakówna we Wrześni; ślus. Jan Szczepaniak i Gertruda Cichoszówna w Lutomiu, pow. międzychodzki; kup. Kazimierz Mowis i Anastazja Lewandowska w Zaborowie, pow. wolsztyński; kowal Bolesław Cebulski w Biedrowie, gmina Wróblewo, pow. szamotul., i pokojówka Marija Kwaśna w Wróblewie, pow. szamotul.; przemysłowiec Damian Draheim i Aleksandra Kłaczynska; rob. Antoni Szpocer i Kazimiera Biernacka; cieśla Jan Schöneich i Zofia Skrzypczakówna; rzeźn. Stanisław Kordecki w Antoninie, pow. pozń.; i Jadwiga Leśniewska; ślus. Stanisław Czechowski i Marianna Rcbakówna; kup. samodrz. Wacław Dolecki i miedz. przyw. Leokadja Perzówna; handl. Bolesław Lenartowski i Stanisława Biebersteinówna; ślus. maszyn. Bernard Rompański w Gdyni i Bronisława Graczkowska; handl. Brunon Berner i krawc. Joanna Grzeszkowiakówna; ślus. Wiktor Kachel i Irena Badyńska; rolnik Edmund Polczyński i właśc. składu Helena Smigielska; szewc Stefan Kwiatkowski i pokojowa Irena Baranowska; handl. Józef Drewniak i ekspedj. Wacława Chosińska.

Zgony:

Dnia 9 grudnia 1936 r. zapisano następujące zgony: Michał Rybarczyk, robotnik, 65 lat; Konstancja Ławicka z domu Radzińska, wdowa, 68 lat; Jan Płobrowicz, emerytowany konduktor pocztowy, 75 lat; Helena Przybylska, bez zawodu, 74 lat; Stanisława Maczyna z domu Piekarska, wdowa, 67 lat; Stefan Szczepaniak, robotnik, 28 lat; Józefa Flakowa z domu Bartkowiakówna, wdowa, 93 lat; leżnane dziecko płci męskiej — około 2 godzin; Kazimiera Szmania, 2 lat, 9 mies., 26 dni; Stanisław Raczkiewicz, mistrz szewski, 74 lat; Klara Thieme, bez zawodu, 78 lat; Emma Niksdorf z domu Likowska, wdowa, 70 lat; Antonina Kantecka, siostra zakonna, 52 lat; Marija Sikorzyna z domu Koreywo, wdowa, 59 lat; Karolina Stephan z domu Saniołówna, wdowa, 73 lat; Lucjan Piechocki, 2 mies, 8 dni; Teresa Fritz, 3 mies, 18 dni; Wojciech Kamiński, 1/2 godziny; Günter Will, 5 lat; Wawrzyniec Kaczmarek, rencista wojskowy, 36 lat; Elżbieta Michalska, z domu Ptasińska, wdowa, 64 lat.

STAN POGODY W POZNANIU

10 grudnia 1936

temperatura 7 godz. + 0,1

Ciśnienie 7 godz. 769,1 mm. wysobie

Zachmurzenie 7 godz. pochmurno, mgła

Wiatr 7 godz. kierunek półn.-wsch., szyb. 6 m/sek.

Temperatura w dniu 9 grudnia br. była: najwyższa — 0,2 o godz. 19

najniższa — 5,2 o godz. 8,30

Prognoza pogody na dzień jutrzejszy:

Z rana mgliście, później pochmurno, temperatura w pobliżu zera.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

W NAUKOWYM POZNANIU

Koło poznańskie Pol. Tow. Filologicznego odbędzie posiedzenie w poniedziałek, 14 grudnia b. r. o godz. 18 w sali Seminarjum Filologii Klasycznej U. P. w Zamku (pok. 33). Na porządku obrad — referat doc. dr. H. Markowskiego p. t. „Ludi saeculares”.

Na zaproszenie Koła T. N. S. W., w sobotę, dn. 12 grudnia b. r. o godz. 18 wygłosi odczyt prof. Uniw. Warszawskiego, dr. Bogdan Nawroczyński n. t. „Myśli o odrodzeniu narodowym Stanisława Szczępanowskiego”. Odczyt odbędzie się w auli gimnazjum im. Paderewskiego (gmach W. S. H.). Wstęp na odczyt — bezpłatny.

Jubileusz Polskiego Tow. Politechnicznego. Na r. 1937 przypada 60-lecie Polskiego Tow. Politechnicznego. Z tej okazji zamierza P. T. P. opracować i wydać publikację, która dała wierny obraz dorobku kulturalnego i gospodarczego, osiągniętego przez polskich młodych ludzi i działaczy pod zaborem austriackim od czasu wprowadzenia konstytucji. Program obejmuje: 1. Działalność polskich posłów na terenie parlamentu austriackiego i walkę o swobody dla Galicji; 2. Udział polskich młodych stanu w centralnym rządzie austriackim; 3. Polaków na naczelnych stanowiskach rządowych w Galicji; 4. Sejm krajowy i jego ustawodawczą pracę; 5. Wydział krajowy jako administracyjną władzę autonomiczną i wydziały powiatowe jako podwładne urzędy; 6. Wyniki gospodarki wydziału krajowego w poszczególnych dziedzinach, jak: a) administracja gminna; b) szkolnictwo; c) szpitalnictwo; d) rozwój przemysłu krajowego (krajowy Bank Przemysłowy); e) regulacja rzek, melioracje rolne; f) budowa dróg kolejowych; g) budowa kolei. (f. p.)

MUZYKA

Szalapin w Łodzi. W Filharmonii Łódzkiej wystąpił z koncertem znakomity śpiewak rosyjski, Teodor Szalapin. (wp.)

Balet Parnella tańczy w Niemczech. Z Kolonii udał się obecnie do Duesseldorfu, Hamburga i Wrocławia.

Stradivarius za prosię. „Berliner Ztg. am Mittag” donosi, że na wsi koło Koeskemet odkryto skrzypce Stradivariusa, ukradzione przed rokiem z Budapesztu. Zawędrowały one aż do pewnego właściciela, który zapłacił za nie — jedno prosię...

TEATR

„Cyganeria warszawska” wznowiona. Z Warszawy donoszą nam (tw.): Teatr Narodowy przypomniał jedną z wysoce interesujących sztuk historycznych A. Nowaczyńskiego, mianowicie „Cyganeria warszawska”. Wystawiona w r. 1911 w Krakowie i w Warszawie, miała ta sztuka ogromny sukces, upamiętniony również świetnymi kreacjami aktorów, które zostały w pamięci widzów jako zjawiskowe. Solski, który obecnie „Cyganerię” zainscenizował i wyreżyserował, ma w swym zespole trzech aktorów, którzy wówczas kreowali byli główne role, są to: Brydziński, Leszczyński i Węgrzyn, więc oni też do swych wyborczych postaci powrócili, grając w kompanii troskliwie dobranej z sił młodszych. Jednego wszakże zbrakło: Frenkla, który był Gorgonjuszem nieporównanym w każdym słowie i w każdej stylowej pozie. Obecnie grał Gorgonjusz p. Kurnakowicz, raczej sposobem farsowym „Cyganerię”, wystawiona nader stylowo w strojach i dekoracjach lat czterdziestych minionego wieku, może liczyć na długi szereg przedstawień.

Jubileusz zasłużonego „teatralnika”. Z Krakowa donoszą nam (krl.): Kto w Polsce nie słyszał o „Krowoderskich zuchach”? Regionalna ta farsa obleciała przed ćwierć wiekiem mnóstwo scen, równie zawodowych, jak amatorskich i przyniosła swemu autorowi, p. Stefanowi Turkiem, niecodzienną popularność. Nie było miasteczka, gdzieby za szopkami krowoderskimi nie powtarzano „rym, cy, rym, cym, cym”, przypominając sobie ze śmiechem ich sympatyczną łobuzerję. Otóż Kraków przypomni sobie w sobotę najbliższą „Zuchów”, który jego Krowodrzą tak w Polsce spopularyzowali jak teraz Szczepko i Tońko swój rodzinny Łyczaków. Zeszło się bowiem ćwierćwiecze „Zuchów” z czterdziestoleciami pracy scenicznej ich autora — i obie te różnie krakowskie uroczystości będą święcone w teatrze miejskim, oczywiście przez wznowienie „Zuchów”. P. Turki, popularny jako autor, aktor i „postać krakowska” będzie miał miły wieczór.

Żalobna premjera. Paryska trupa Pitoujewa w Theatre des Mathurins wystawiła „Angelikę”, dramat Leo Ferrero, młodego pisarza, który zginął w Ameryce przy wypadku samochodowym, pozostawiając kilka wybitnych utworów i mnóstwo niewydanego materiału. Sztuka okazała się bardzo interesującą — ma za osnowę walki między przeciwnikami i zwolennikami dyktatury. Na sali był m. in. Paul Valery, wielki protektor przedwcześnie zmarłego pisarza. Osobami sztuki są dawne „maski” z commedia dell'arte.

PROFESOR SORBONY W POZNANIU

W sobotę, dnia 12 bm. o godz. 20,15 odbędzie się w sali 18 Collegium Minus odczyt p. Charles Bruneau, profesora Sorbony.

Prof. Ch. Bruneau jest jednym z najwybitniejszych znawców historii języka francuskiego. Do Polski przybył na zaproszenie Instytutu Francuskiego w Warszawie oraz Uniwersytetu Jagiellońskiego. Tematem odczytu prof. Bruneau będzie charakterystyka powieściopisarza Marcellego Prousta.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Nowa wystawa w „Salonie 35” Po wystawie Wacława Taranczewskiego, ukaże się w „Salonie 35” (Pl. Wolności 4) kolekcja obrazów malarza krakowskiego Emila Krchy oraz prace Natalii Rumińskiej i Eugenjusza Gepperta. Emil Krcha wystawiał bowiem kilkakrotnie w Poznaniu w latach ubiegłych. Otwarcie wystawy nastąpi w niedzielę, dnia 13 grudnia b. r. o godz. 12 w południe.

RUCH REGIONALNY

Gustaw Morcinek w Łodzi. Piszą nam z Łodzi (wp.): W Samopomocy Społecznej Kobiet, Gustaw Morcinek wygłosił odczyt p. t. „Książka polska na Śląsku”; w Teatrze Rozmaitości miał odczyt o Śląsku współczesnym; odczyt ten uzupełniły produkcje sceniczne i muzyczne, śpiew i śląskie tańce regionalne.

VARIA

„Kolorowe serce”. Taką tytuł nosi wydana świeżo przez „Bibliotekę Polską” powieść dla młodzieży, pióra Bohdana Pawłowicza. Opisuje ona awanturkę przygodową dwu czarnych chłopców, Mohameda i Alego, którzy wypadkowo dostają się na statek i odbywają na nim, w towarzystwie podejrzanego trupy cyrkowej, pełną przygodę podróży. Bunt na statku, przemycanie broni, ucieczka na niewielkiej szalupie, przyjaźń i pomoc, jaka czarni przyjaciele okazują małemu, wyzyskiwanemu przez cyrkwców, chłopcu, który okazuje się Polakiem — wszystkie te wypadki składają się na ciekawą, bardzo urozmaiconą treść. Wśród młodych czytelników, pasjonujących się literaturą podróży i przygód, książka będzie napewno radośnie powitana. (tk)

ZE ŚWIATA WIEDZY

WIELKI CESARZ I POEZJA

Na ostatnim posiedzeniu Komisji Teol. Pozn. T. P. N. Towarzystwa Przyj. Nauk ks. doc. Bronisław Gładysz wygłosił referat n. t. „Konstantyn Wielki w świetle poezji swego czasu”, nawiązany do faktu, że w przyszłym roku minie 1600 lat od śmierci Konstantyna Wielkiego, zmarłego w r. 337. Jubileusz ten niezawodnie historyków zainteresuje na nowo osobą wielkiego cesarza chrześcijańskiego, o którym w ostatnich latach ukazało się kilka monografii francuskich i angielskich.

Do poetów Konstantyn nie miał szczególniejszego szczęścia. Poeci poganiacy oczywiście pomijali go milczeniem, a poezja chrześcijańska znajdowała się wówczas w bardzo jeszcze skromnych zaczątkach. Piewą sławy i zasług wielkiego cesarza w takich warunkach stał się mierny poeta Porfyrius, który władcy swemu na 20-lecie rządów w r. 325 złożył w hołdzie panegiryk, składający się z 20 utworów w formie t. zw. „carmina figurata”, t. zn. wierszy, na których tle, za pomocą liter pisanych inną barwą, przedstawiano rozmaite figury. Porfyrius był typowym dworakiem, któremu chodziło o zjednanie sobie łaski pańskiej i pozwolenie na powrót z wygnania, to też panegiryk jego jest pełen przesadnych pochlebstw i uwielbień. Na szczególniejszą jednak uwagę zasługują te wiersze, w których spotykamy znaki oraz aluzje do cudownego widzenia, jakie według podania miał Konstantyn przed rozstrzygającą bitwą z Maksencjuszem w r. 312.

Z większym znaczeniem umiarkowaniem i tylko okolicznościowo sławią wielkiego Konstantyna inni poeci ówczesni, jak nieznanymi autor poematu „Laudes Domini”, Juvenus w swej parafrazie ewangelicznej „Evangeliorum libri IV” oraz Prudentius w swym poemacie polemicznym „Contra Symmachum”. Nie oszczędziła Konstantyna ówczesna satyra, jak o tem świadczy złośliwy wierszyk, przypisywany poecie Ablabiusowi, a zachowany nam przez Sidoniusa. W świetle poezji ówczesnej śledzić można cieka-

WIATR I DOM

„Jako tom czternasty Biblioteki Medycznej ukazały się napisane przez Michała Pawlikowskiego „Okna”, serja druga.

Powróćmy osobno i obszerniej do tej książki, której treść i forma zasługują na najbaczniejszą uwagę. Każde słowo jest przesycone gorącym ukojeniem kultury narodowej. Szczegółowe informacyjne, które Pawlikowski czerpie z niewyczerpanych archiwów medycznych, są równie interesujące, jak jego poglądy na problemy estetycznej natury, ujęte w ważką a szlachetną prozę. Tom zaczyna się opowiadaniem o słynnym zakopiańskim „Domu pod jedlami”. Przytaczamy poniżej wstęp do tej opowieści, aby dać czytelnikowi wyobrażenie o tonie i nastroju tej pełnej wdzięku książki.

Halny nie dmie tak jak inny, zwycięzcy sobie wiatr, ale falami. Długie, przeciągłe tchy leżą z jego przepastnej piersi, wykrocąc drzewa, zrywając dachy, ludźmi ciskając o ziemię, przerywane minutami ciszy, w której zaciąga się znowu nabierając powietrza, odstępując jakby do nowego rozmachu. — Dom nasz, uzdajany przez budarzy niebylejakich, zwyczajni już w te zapasy. Zbudzony oto teraz niespodzianie z ciepłego snu, stęknął wszystkimi węglami, a potem trzeszczał już statecznie płazami, jak okręt, zwycięsko prując się przez orkan. Ilekroć wicher go naparł, usiłując dach zerwać i zrab cały zepchnąć z podmurowania, słyhać było trzask coraz szybszy, coraz ostrzejszy, zziębnięte sapanie belek... aż dom cały w milczeniu upartem zębem zaciskał i wtedy tylko po wierzchu gontów dudniła i lomotała w pomrukach chrapliwych wichura jak po oliwowaniu masztów... A ilekroć Halny odstępiał, chałupa przestając zaciskać szczękę, poprawiając się w sobie, trzaskała w ciszy płazami w głośnych zrazu, a potem coraz głębszych i cichszych i coraz spokojniejszych stukaniach. Aż się zaczynało na nowo.

Przywykliśmy do tego, bo jesteśmy z Halnym starzy znajomi. Mój brat Jaś mówi mu nawet „stryku”. Znacnie przecie powieść jego o nim, „Bajdę o Niemrawcu”, a jak nie znacie, to poznajcie, bo warto. Pisałem i ja o Halnym w mej „Harfie”, nie będę się tu przeto powtarzał. A mimo to, choć chałupa czterdzieści lat bez mała stoi i takie wichury pamięta, które tam na równi nawet wagony wywracały, — budziły nas czasem trzaskania jak strzały i cierpła skóra, kiedy się zbyt długi zdawał dech Halnego. Tembar-

wy proces, jak Konstantyn, w ciągu zaledwie kilkudziesięciu lat, traci cechy osobistości uchwytnej o właściwościach ludzkich, dodatnich czy ujemnych, a staje się coraz więcej postacią dziejową i wybranym narzędziem Bożej Opatrzności, cudownymi znakami powołaniem do wywalczenia wolności i pokoju dla Kościoła Chrystusowego. Poezja ówczesna oddaje mu już zgodne świadectwo, że prawdziwie był „wielkim”.

Śląsk w dobie odsieczy wiedeńskiej stał się tematem rozprawy uczonego krakowskiego dr. Piwarskiego, który w wydanym obecnie IV tomie „Roczników Towarzystwa Przyjaciół Nauk na Śląsku” zamieścił rozprawę p. t. „Jan III Sobieski na Śląsku w 1683 r.”. W pracy tej omawia autor jak to wobec wycofania wojsk austriackich z Moraw i Śląska obydwie te dzielnice stały otworem dla najazdu tureckiego i jak wojsko polskie pod wodzą Jana III zaciągnęło pod Wiedeń, zapewniło im bezpieczeństwo. Obok pracy historycznej spotykamy publikację dokumentów odnoszących się do dziejów rodziny śląskiej Wyplerów z okresu wyprawy wiedeńskiej, które informują dobrze jaki był udział rycerstwa z księstwa pszczyńskiego w tej wojnie i jakie były koszty połączone z przemarszem wojsk polskich przez Śląsk. Poza tem znajdujemy jeszcze dokument polski wydany przez kolegiatę w Opolu 1665 r. dla swego sługi w związku z wystawianym przez niego domem na ziemiach kościelnych. Świadczy to o polskim składzie i charakterze tych, co dokument ten wystawili. Również do działu prac historycznych należy zaliczyć rozprawę Fr. Popiółka o szpitalach cieszyńskich, oraz omówienie gołyckiego polichromii kościoła w Jasionnej przez T. Dobrowskiego. Obok tych prac zamieścił E. Szramek rozprawę o Śląsku jako problemie socjologicznym. Znajdujemy też jeszcze obszerny dział recenzji i kronikę. Nie możemy się jednak zgodzić z pewnego rodzaju ubolewaniem redaktora nad rzekomo przeladowaniem Rocznika, pracami historycznymi. O Śląsku wie się dość mało, a historjografia niemiecka zbyt silnie podkreśla jego nie mieckość w swych publikacjach. Raczej należałoby właśnie zająć się historją śląską, nawet niekoniecznie w odniesieniu do dziejów polskich, prostru dlatego, ażeby nie pozwolić na jednostronne przedstawienie faktów z dziejów tej bezspornie polskiej dzielnicy, która została wydarta nam przez Czechów, od nich przeszła w ręce niemieckie. (J. St.)

dziei, że noc — a była jasna — dolewała poczucia beznadziei. Sam na sam na udeptanym polu zostawał dom i wicher.

Dopiero rano mówi nam Marysia, że rozsypało szopę i przechyliło budynek w sąsiedztwie niżej nas na Bystrem, a na Antoiówce widać powyrwane smreki. Wychodzę: słońce zaczyna grać — jeszcze wiuha — a dom stoi jak stał, rozsiadły, zaparty w sobie jak korab, tylko z dachu mu pazardur jeden nadgnął zrzuciło. A nad domem szumią trzy stare wysokie jedle, które tu stały tak samo, kiedy jeszcze i domu nie było, ani tych modrzwi, ani tych limb, ani kosówki, ani cisów, ani żadnych innych drzew. Dookoła, tylko pustka szeroka, upłazek goły na wierchu Kozińca, gdzie się na chudej trawce pasły Klorykowe owce. Tylko krzyż stary z Bożą Męką wedle jedli stał jak stoi w naszym ogrodzie do dziś i patrzył z góry na okolicę, na Bystre i dalej na Pardołówkę i ku Olczy, gdzie wszędzie jeno rzadkie chałupy wtedy były, krzywe drogi i tamte inne, góralskie, staroświeckie czasy... Dziś tyle tylko po nich zostało, ile tego nieba między jodłowe wiechy a na niem dalekich, poszarpanych grani, i tej pamięci wiernej, kiedy się w cieniu staruch brzuchem do góry legnie i nic innego nie widzi i niczego innego nie słyszy, prócz szumu, szumu i szumu... Tak samo było dawniej... i tak samo było jeszcze dawniej, kiedy nie było jazzu i smrodu z kanałów całego świata podchodzącego aż tu do gardła... i jeszcze dawniej, kiedy rycerstwo ciągnęło pod Grunwald... i Maćko z Bogdańca i Powala z Taczewa i Zych ze Zgorzelic...

Ze Zgorzelic... a przecie to jakby jego dworzec tu stoi. Kiedy ten dwór stawał, rodziły się Sienkiewiczowe Krzyżaki. Z jednej duszy i z jednej się pamięci urodziły... Kiedy był dom pod dachem, przyszedł tu z Witkiewiczem Sienkiewicz, obchodził wszystko, na przylapie siadł i dumal, patrząc na dziedzińiec i na okolicę... aż jego zapatrzone w przeszłość oczy zobaczyły przy sobie jak żywych, starego Zycha i opata, spoglądając na pogodny świat boży i popijających wino. Za nimi pod ścianą, niewiada już czy na teźże kozinieckiej, czy zgorzelickiej ławie sześciu pocztowych... przez drzwi otwarte izby wysypywało się kilku kleryków... potem zobaczył jak po stopniach Zbyszko i Zych prowadzili pod ręce słabego jeszcze Maćka na przylap... a potem znowu Maćka z Jagienką, jak przechyleni przez poręcz patrzyli na kupę ludzi w podwórzu na śniegu... I tak to potem, jak tu zobaczył, opowiedział w „Krzyżakach”.

Tak, — jeszcze ten dom oprócz jedli i gór i nieba, zmartwychwstały na polu z dawnych czasów... Pójdźmy, dotknijmy ręką jedwabistych słoików jego ciepłych, nagranych i pociemnialych w słońcu, wiatrem przewianych, pachnących płaz, obejdźmy go dokoła pomatu i klekniemy przed wizerunkiem Matki Boskiej Jasnogórskiej, patrzącym z nad głównej bramy. Nie wstydzmy się tego, czego nie czynimy na pokaz, coż nas obchodzi ludzie „niepili”, ci co dziś są, a jutro ich nie będzie? Prośmy o przyszłość, o powrót Polski, wielkiej, potężnej, szczęśliwej, o to, by się w synach naszych odrodzili chłopcy harde, lute, zaciekle a rzetelne, miłujące się wzajem, a gotowe na śmierć w obronie tych progów przed wszystkim złem, — jak bywało drzewiej — Amen.

„Drzewiej”... czy to nie drzewo i nie drzewiane ściany pomagają naszej pamięci?... Drzewo jest święte, drzewo wiecznie żywe. Pamiętajmy trawy sosnowe, zdjęte po wiekach ze stropów Wawelu, które plakały świeżą żółtą żywicą, kiedy je znowu ostrugiowano...

Książki nadesłane

Dr. Anna-Danuta Drużbacka: „Modlitwa której nas nauczył Syn Boży”. Katowice 1936. Nakł. Drukarni i Księgarni Katolickiej.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Zjawiska niezdrowe

Demagogia pewnego odłamu spółdzielczości

W wydanym ostatnio przez Związek Spółdzielni Spożywców „Społem” podręczniku dla sklepowych spółdzielni znajdujemy niedozwolone „chwytby konkurencyjne” w stosunku do kupiectwa prywatnego. Oto kilka przykładów:

„W spółdzielni musi panować zupełnie inna atmosfera niż w sklepie prywatnym. Sklepowy nie oszukuje na wadze, na gatunku towaru, nie wyda źle reszty, nie będzie próbował wcisnąć fałszywej monety” (str. 25).

„Pracownik spółdzielczy musi sobie zdać sprawę, że od niego wymaga się więcej, niż od pracownika przeciętnego sklepu prywatnego. Tam spełnia on funkcje tylko wykonawcze i pomaga swemu pryncypałowi w zarobieniu i le się da na kupującym” (str. 82).

„Ale to nie wyczerpuje arsenału środków, jakie stosowane są przez konkurencję w walce ze spółdzielni. Bronią w tej walce są plotki o osobach pracujących w spółdzielniach, ich rodzinach, znajomych itd. Szerzy się nieufność między zrzeszonymi, wyciska się ciemnotę, niski stopień świadomości spółdzielczej i społecznej” (str. 98).

Demagogiczne wycieczki podręcznika spółdzielczego pod adresem kupiectwa prywatnego noszą wyraźnie cechy nieuczciwej konkurencji.

Urzędowy typ zapalniczek

Jak wiadomo, posiadanie nieostemplowanej zapalniczki jest przestępstwem, którego dopuszczają się stale setki tysięcy obywateli. O tym stanie rzeczy nie mogą nie wiedzieć kompetentne władze skarbowe. A jednak, jak dotychczas, nie uczyniono niczego, aby przywrócić porządek prawny w tej dziedzinie.

Ostatnio pojawiły się w prasie warszawskiej — widocznie inspirowane — wiadomości, iż ma być wprowadzony jednolity typ urzędowy zapalniczek. Projektodawcy widzą w tym mnóstwo korzyści. Nikt się nie będzie musiał zastanawiać, jaką zapalniczkę kupić, bo będzie jedna i najlepsza: urzędowa. Urzędowa zapalniczka da się zdaleka odróżnić, a więc posiadacz będzie pewny, że nikt — widząc zapalniczkę — jego ręką — nie posądzi go o przestępstwo skarbowe. Itd. itd.

Niestety, projektodawcy przeczą, że zachęta do kupna jest różnorodność towaru. O tem wiedzą nawet dyrekcje naszych monopolów, dając wyrobom monopolowym (wódce, zapalnikom itd.) różnorodne opakowanie, odmiany etc. Jednolitość typu urzędowego zachęciłaby do kupna różnorodnych i różnorodzących zapalniczek niestemplowanych...

Paradoks Funduszu Pracy

Fundusz Pracy, jak wiadomo, powołany jest do zwalczania bezrobocia. Jest przeto zainteresowany w ciągłości ruchu przedsiębiorstw przemysłowych, gdyż sezony martwe odbierają pracę licznym zastępom pracowników.

Niestety, musimy Funduszowi Pracy wytknąć pewną niekonsekwencję. Oto, obok cegieł sezonowych, istnieje również cegielnia czynne przez cały rok. Zdawałoby się, że cegielnia czynna przez cały rok powinna opłacać na Fundusz Pracy składki normalne, t. j. tyle, ile płać wszystkie nie-sezonowe przedsiębiorstwa przemysłowe, czyli 2 procent od zarobków robotniczych. Tak jednak nie jest. Płać 4 procent, t. j. opłacają składkę przyjętą dla przemysłowców sezonowych.

Ministerstwo opieki społecznej już dawno temu przyznało, że istnieje tutaj potrzeba nowelizacji odnośnych przepisów, dotychczas jednak niczego nie uczyniono, aby opisany stan rzeczy zmienić. Dlaczego?

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Oslabienie dolara.** Na wczorajszych giełdach walutowych wystąpiła ponowna zniżka ostatnio mocno kształtującego się dolara. W Zurychu był on notowany 4,35¹/₂ (a więc dość wysoko, co zresztą tłumaczy się osłabieniem Zurychu), w Paryżu przy otwarciu 21,42%. Nie wiadomo, czy osłabienie to przypisać należy akcji funduszu interwencyjnych, czy też jakimś innym czynnikiem. Wśród walut europejskich Zurych kształtuje się nieco słabiej, natomiast Amsterdam jest w dalszym ciągu mocny.

(k) **Rozwiązanie polskiej konwencji koksowej.** Z początkiem grudnia br. rozwiązana została polska konwencja koksowa, regulująca od r. 1931 zbyt koks na rynku wewnętrznym. Z uwagi na warunki koniunkturalne na rynku, spowodowane bardzo znacznym popytem na koks, uczestnicy konwencji zdecydowali się, przynajmniej częściowo, na odstąpienie od dotychczasowego ścisłego regulowania zbytu. Wyraziło się to stanowisko w tem, że narazie polska konwencja koksowa, której umowa obowiązywała do 30 listopada r. b., nie została przedłużona.

(k) **W sprawie przewidywanego kształtowania się cen cegły.** W wydaniu głównym na wtorek, 8 bm. w przeglądzie rynków towarowych zakradła się omyłka drukarska w rubryce „Cegła”. Mianowicie w zdaniu: „Jeżeli chodzi o ukształtowanie się cen cegły na wiosnę 1937 r. liczyć się można z pewną ich „zniżką” — zastąpić należy wyraz „zniżką” wyrazem „zwyżką”. Z dalszego ciągu uwag błąd ten wyraźnie wynika.

(k) **Wzrost konsumpcji tytoniu i spirytusu w 1936 r.** W r. 1936 zaznaczył się silnie na rynku wewnętrznym wzrost zbytu artykułów nie tylko codziennej konsumpcji, jak n. p. cukru, ale również materiałów budowlanych, czy też służących do dalszej przeróbki w przemyśle. Jest rzeczą godną podkreślenia, że zwiększyła się również chłonność rynku dla używek, jak n. p. tytoniu i spirytusu. W ciągu pierwszych 3 kwartałów r. ub. zbyt tytoniu wyniósł 13,265,4 tys. kg., a w tym samym okresie r. b. wzrósł on do 13,722,3 tys. kg. Zbyt spirytusu na cele konsumpcyjne wynosił w ciągu 3 kwartałów r. ub. 21,323 tys. litrów (100 proc.), a w odpowiednim okresie 1936 r. podniósł się do 23,985 tys. litrów. Poważny wzrost zanotowano również w sprzedaży spirytusu na cele niekonsumpcyjne, dzięki czemu ogólny zbyt tego artykułu, t. j. zarówno na cele konsumpcyjne, jak i niekonsumpcyjne powiększył się z 37,901 tys. litrów do 41,317 tys. litrów. Zbyt tytoniu i spirytusu wykazał powiększenie również w przeliczeniu na głowę ludności.

(k) **Obawy niemieckie o konkurencję Gdyni w imporcie bawełny.** Z dniem 1 bm. obowiązuje przy imporcie bawełny zastrzeżenie, że ma ona do Polski przychodzić bezpośrednio i tylko przez Gdynię. Zarządzenie to wywołało obawy po stronie niemieckiej. Spodziewają się, że Gdynia zdoła oderwać od Bremie tranzyt bawełny do krajów skandynawskich i bałtyckich. Obawom tym daje wyraz „Der Deutsche Volkswirt”, wyrażając jednak nadzieję, że Gdynia bez specjalnych subwencji, nie będzie mogła na zasadach czysto handlowych wykonywać arbitrażu. Dowiadujemy się w związku z tem, że mimo obaw niemieckich, arbitraż bawełny w Gdyni w najbliższym czasie powstanie, a oparcie jego o podstawy czysto handlowe, zostało już dawno przewidziane w projektach, które opracowały polskie sfery gospodarcze. W kołach polskich na wybrzeżu daje się wyraz nadziei, że obawy niemieckie i ew. interwencje nie wpłyną hamująco na sprawę otwarcia arbitrażu w Gdyni. (p)

(k) **Brak surowca hamuje poważnie wytwórczość przemysłu czekoladowego.** Wielkopolski przemysł czekoladowy znalazł się w bardzo poważnej sytuacji na skutek braku surowca. Przydział ziarna kakaowego jest minimalny, a w dodatku ceny tego surowca stale zwyżkują. Po już dokonanej podwyżce cen wyrobów gotowych należy spodziewać się dalszej zwyżki cen, co o tyle gorzej odbije się na naszym rynku czekoladowym, że wstępujemy obecnie w okres przedświąteczny, stanowiący jeden z głównych sezonów dla tej gałęzi wytwórczości. Z powodu braku surowca nie pracują tutaj fabryki czekolady w ogóle proszku kakaowego. Brak poza tem zupełnie olejków angielskich. Również poważne trudności następcza spowodowanie migdałów i odpowiednich gatunków orzechów zagranicznych. Mały udój mleka w okresie obecnym stanowi także poważne utrudnienie, gdyż fabryki wyrobów czekoladowych nie mogą pokryć swego zapotrzebowania na mleko. (az)

(k) **Nowa taryfa na państwowych kolejach wąskotorowych.** Z dniem 1 stycznia 1937 r. wejdzie w życie nowa taryfa osobowa, bagażowa i ekspresowa Polskich Kolei

Państwowych wąskotorowych. Taryfa ta wydana została w ścisłym związku z taryfą osobową dla linii normalnotorowych z dnia 1 stycznia 1936 r. i składa się z dwóch części: Część I (Tow. I) zawiera regulamin przewozu osób, bagażu i przesyłek ekspresowych wraz z przepisami wykonawczymi, a część II (Tow. II) — przepisy taryfowe dla przewozu osób, bagażu i przesyłek ekspresowych oraz opłaty. Nowa taryfa osobowa przewiduje między innymi zrównanie opłat normalnych i ulg stosowanych na kolejach wąskotorowych z opłatami na liniach normalnotorowych, oraz wprowadza w szerszym zakresie, niż dotychczas bezpośrednią komunikację pomiędzy stacjami linii normalno i wąskotorowych.

Z ZAGRANICY

(z) **Powiększenie emisji ostatniej pożyczki niemieckiej.** Według agencji D. N. B., 4¹/₂ proc. wewnętrzna pożyczka niemiecka, której subskrypcja wyznaczona została na okres od 20 listopada do 5 grudnia rb., została — według posiadanych dotychczas obliczeń pokryta w wysokości ok. 500 milj. Rm., podczas gdy zasadniczo wyemitowana ona została na 400 milj. Rm. Rząd porozumiał się z konsorcjum bankowym w sprawie powiększenia emisji o 100 milj. Rm. Zważywszy, że jeszcze przed tem zasubskrybowano około 100 milj. Rm., ogólna suma nowej pożyczki wyniesie 600 milj. Rm.

(z) **Gospodarka budżetowa St. Zjednoczonych.** Deficyt budżetowy Stanów Zjednoczonych za okres pierwszych 5 miesięcy b. r. fiskalnego, a więc za okres od 1 lipca do 30 listopada r. b., wyniósł 1,244,6 milj. dol. W analogicznym okresie r. ub. deficyt budżetowy wyniósł 1,692,5 milj. dol., był więc o około 450 milj. dolarów większy. Według początkowych przewidywań deficyt budżetowy za cały rok fiskalny 1936/37, a więc do dn. 30 czerwca 1937 r., powinien być wynosić 2,086,96 milj. dol. Wynikałoby z tego, że — aby nie przekroczyć początkowych przewidywań co do wysokości niedoboru budżetowego — powinien on wynieść, o ile chodzi o pozostałe 7 miesięcy r. b. budżetowego — nie wyżej 850 milj. dol.

Chleb dla Polaków

W dużym mieście woj. Wolińskiego jest natychmiast do przejęcia z powodu wyjazdu właściciela jedyna polska księgarnia wraz ze składem materiałów piśmiennych, radio. Do objęcia potrzeba ca. 7.000 zł, przy księgarni świetnie prosperowała drukarnia, można również prowadzić szereg innych artykułów. Sprawa b. pilna. Powodzenie zapewnione.

Jest do objęcia młyn motorowy, świetnie prosperujący wartości 150.000 zł. Do objęcia potrzebna gotówka 30.000 zł

W mieście b. Kongresówki 30.000* mieszkańców potrzebny skład farb, technik dentystyczny, obuwie gotowe, pierwszorzędny fotograf.

Powroźnik znajdzie dobrą egzystencję w woj. Białostockim — tamże poszukiwany czapnik.

Jest do przejęcia zakład siodlarsko - tapicerski z narzędziami i domem mieszkalnym.

Poważne przedsiębiorstwo węglowe i materiałów budowlanych, posiadające przedstawicielstwa kopalniane poszukuje wspólnika z kapitałem 20.000 zł.

Poszukiwany poważny kapitalista do wykupienia z rąk żydowskich hurtowni kolonialnej w Łodzi wraz z domem. Potrzeba 150.000 zł.

W Kaliszu jest do przejęcia składnica przyborów fotograficznych, urządzony lokal nadaje się również na inne branże.

Jest do przejęcia w miasteczku 10.000 mieszkańców woj. Białostockiego sklep galanteryjny — jedyny w mieście. Zachodzi obawa, że przejdzie w ręce żydowskie.

W mieście wojewódzkim na Kresach potrzebny jest skład gotowego obuwia.

Pierwszorzędną egzystencję znajdują zegarmistrz oraz rzeźnicy na mięso wołowe. Potrzebne są również składy skór, cholewkarze, czapnicy.

Potrzebne są polskie sklepy w branży: tekstylnej, żelaznej, z gotowym obuwiem w mieście 20.000 mieszkańców woj. tarnopolskiego. Tamże potrzebny dobry krawiec.

W Ostrowcu kieleckim potrzebny fotograf — skład radja, instalacji elektrycznych.

Poszukuje się ogrodnika z kapitałem. W Małopolsce mieście 30.000 mieszkańców są wolne lokale. Potrzebne są tam składy z meblami, księgarnia, cukiernia, sklep z konfekcją, porcelaną i naczyniami.

Poszukiwany kierownik spółdzielni handlu skórami, fachowiec obeznany z handlem.

W mieście n/Bugiem 60.000 mieszkańców potrzebny hurtowny skład słaży, szprotów, owoców południowych, skup zboża, skład skór, składy apteczne, rymarze, niema ani jednej jatki polskiej — jest 60 żydowskich.

Informacyj w powyższych sprawach udziela Związek Polski w Poznaniu, ulica Pocztowa 2 m. 1. Petentów zgłaszających się po informacje listownie uprasza się o załączenie znaczków pocztowych na odpowiedź. Posadami Związek nie rozporządza,

ZWIĄZEK WŁOŚCIAN NIEMIECKICH W POLSCE

Na terenie ziem zachodnich utworzony został ostatnio „Związek Włościan Niemieckich w Polsce” (Deutscher Landwirtschaftlicher Verein in Polen). Nowa organizacja rolnicza stwierdziła na zebraniu konstytucyjnym, że ma na celu jedynie sprawy zawodowe, dotychczas bowiem istniejące niemieckie związki włościańskie nie stanęły na odcinku zawodowym na wysokości swego zadania.

Związek Włościan Niemieckich w Polsce jest czwartą organizacją włościańską niemiecką w Polsce obok „Westpolnische Landwirtschaftliche Gesellschaft, „Landbund”, oraz „Verein Deutscher Bauern”.

ROZBUDOWA DWORCA WARSZAWSKIEGO

Prace przy rozbudowie warszawskiego dworca kolejowego w przyszłym roku mają być przyspieszone. Rząd, jak donoszą, podobno zdecydował się wyasygnować na ten cel specjalne kredyty, sięgające kilkunastu milionów złotych. W warszawskiej dyrekcji kolejowej został utworzony specjalny oddział budowy dworca centralnego, którego zadaniem będzie także czuwanie nad utrzymaniem normalnego ruchu w czasie budowy.

NIEZWYKLE HOJNY ZAPIS

Ze stolicy donoszą, że u jednego z tamtejszych notariuszy został uczyniony przez pewnego przemysłowca warszawskiego zapis pokaźnej sumy dla wojska na cele naukowe. Zmarły niedawno syn fundatora, który nie chce być wymieniony, był w swoim czasie uczniem szkoły kadetów w Chełmie. Zapis dwóch kamienic w Warszawie wartości około dwóch milionów złotych, a dających rocznego dochodu około 200 tysięcy złotych, ma być obrócony na potrzeby szkół kadeckich.

ZNOWU WIELKI PROCES

Jak donoszą, w wielkim procesie przeciwko 22 oskarżonym urzędnikom Tow. Belgijsko - Polskiego Impregacji Drzewa, oraz urzędnikom kolejowym o nadużycia na szkodę skarbu państwowego, występować będzie przeszło 100 świadków i 7 ekspertów. Wystąpi także dwóch prokuratorów, z których jeden będzie delegowany do nadzoru prokuratorskiego z ministerstwa sprawiedliwości. Rozprawa ta budzi stąd wielkie zainteresowanie.

POKASANY PRZEZ WŚCIEKŁEGO PSA

W szpitalu Jana Bożego w Warszawie zmarł 16-letni uczeń gimnazjum Marjan Chłopak. Przed kilku tygodniami został on pogryziony przez wściekłego psa, co zostało jednak zlekceważone, tak, że do szpitala oddano chłopca dopiero gdy nastąpił pierwszy atak szafu.

WYPROWADZAJĄ SIĘ DO PALESTYNY

W grupie, która świeżo wyjechała do Palestyny, znajdowało się także kilku muzyków żydowskich, zaangażowanych przez Br. Hubermanna do tworzonej przez niego filharmonii w Tel Awiwie.

Wkrótce, jak donoszą, do Palestyny ma się wyprowadzić także żydowski cadyk Alter z Góry Kalwarii, ażeby już tam zamieszkać na stałe.

WALKA PROBOSZCZA Z BANDYTAMI

Na probostwo w Radziejowicach, pow. błoński, włamało się nad ranem kilku uzbrojonych bandytów. Zbudzony ks. prob. Zieliński bronił się z rewolwerem w rękę i ostatecznie odparł napad rabusiów, sam jednak przy wymianie strzałów został poważnie ranny w nogę i szyję. Z napastników był jeden ranny, na co wskazują ślady na śniegu. Władze policyjne wszczęły śledztwo. Rannego proboszcza przewieziono do lecznicy w Warszawie.

NA POKRYCIE ZALEGŁYCH PODATKÓW

Sensacyjne zdarzenie ze znalezionym skarbem złotych dolarów w beli szmat jednej z „brwk” białostockich wzięła obrót dość nieoczekiwany. Robotnicy fabryki chcieli się cichaczem tym skarbem podzielić, ale im go odebrano. Pretensje do niego zgłosił właściciel fabryki Izaak Pines twierdząc, iż sam dolary tam był ukrył. Rzecz poprostu niełatwa do wyjaśnienia. Zanim to jednak nastąpi — pieniądze wzięły urząd skarbowy na poczet zaległych podatków Pinesa.

Notatnik prawniczy

Rozporządzeniem ministra spraw wojskowych z dnia 29 października 1936 r. (Dz. U. R. P. nr. 87. poz. 609 — 17/XI 1936 r.) o warunkom zwolnieniu osób skazanych w wojskowym postępowaniu karnem zmienione zostało rozporządzenie w tej samej sprawie z r. 1932.

Zmiany wprowadzone wchodzą w życie z dniem 1 stycznia 1937 r. Dotyczą one jedynie strony stylistycznej i bardziej przejrzystego z punktu widzenia techniki prawodawczej ujęcia i podziału wspomnianego rozporządzenia. Żadnych istotnych zmian niema.

Zbrodnie wobec narodu polskiego popełnia, kto kupuje u Żyda! — Baczmy więc, by nas palcami nie wskazywano za popełnianie tej zbrodni! Setki tysięcy bezrobotnych łakną pracy. — Damy im ją, kupując wyłącznie towar polski!

Przy zakupie PROSZKU do pieczywa, BUDYNI i GALARETEK, należy zważać na znakomite wyroby

Saba

które wytwarza największa polska fabryka.

Pg 8821-48,13

Czy wszystkie pamiątki historyczne są autentyczne?

Historja kapelusza Napoleona — Spuścizna Marji Antoniny Szalbiercze praktyki

Mniej lub więcej znudzone twarze turystów ożywiają się nagle, kiedy wprowadzają grupę gości pałacowy „cicerone”, wygłosi: „W tem oto łóżku sypiał...” (wymieniając nazwisko jakiejś zmarłej ukoronowanej głowy lub innej wielkości historycznej). Wiadomo, że każdy przedmiot używany przez jakąś sławną czy głośną w historii świata osobistość, wzbudza żywe zainteresowanie. Przedmiotów takich jest niezliczone mnóstwo, lecz — czy wszystkie one są autentyczne? Czy Ludwik XIV sypiał istotnie w owym wspaniałym łożu, pokazywanym w pałacu wersalskim? Czy Napoleon rzeczywiście nosił ów trójkątny kapelusz, przechowywany z pietrzemem w Tumie Inwalidów? Zdania są w tych wypadkach często podzielone, zwłaszcza z uwagi na pewne sensoryjne „afery”, jakie już niejednokrotnie w związku z „pamiątkami historycznymi” się zdarzały.

Przed kilkudziesięciu laty, dwaj młodzi francuscy literaci postanowili skraść historyczny, jedynie autentyczny kapelusz Napoleona, znajdujący się w Tumie Inwalidów, by czynem tym zwrócić na siebie uwagę i choć w ten sposób zyskać rozgłos. Plan swój młodzi ludzie wykonali z łatwością, przyczem dalszym ich zamiarem było, z kradzieży tej zrobić światową sensację, zwrócić uwagę władz na niedostateczne strzeżenie relikwii narodowych, a w końcu przyznać się do popełnionego bona fide czynu i zeskałotowany przedmiot złożyć znów gdzie należy. Jednak dni i tygodnie mijały, a o zuchwałym rabunku było głucho; gazety milczały... Wtenczas „rabusie”, zapakowawszy starannie historyczny kapelusz, udali się do Tumy Inwalidów. Jakież było ich zdumienie, kiedy słynne nakrycie głowy wielkiego cesarza znaleźli leżące na swoim miejscu! Czary czy co?!

Jak się wyraził jeden ze znanych francuskich pisarzy: „wytwarzanie relikwii napoleońskich stało się we Francji czemś w rodzaju przemysłu narodowego”. Na wyspie św. Heleny istniał przez długie lata kwitnący przemysł lokalny, produkujący „autentyczne” pamiątki po Napoleonie. Z pośród historycznych osobistości, wykorzystywanych przez szalbierzy „pamiątkowych”, Napoleon zajmuje bezspornie pierwsze miejsce. Po nim idzie Królowa Marja Antonina, której liczne, po różnych antykwariach sprzedawane łożka, stoły i ozdobne skrzynie, okazały się fabrykatami pewnego pomyslowego artysty — stolarza w Cantilly.

Nie należy jednak sądzić, że tylko naiwni laicy padają ofiarą tego rodzaju sprytnych oszustów. Żywo w pamięci pozostaje jeszcze głośna afera tiary mitycznego Saitafernasa, za którą dyrekcja pa-

ryskiego Luwru zapłaciła olbrzymią kwotę czterystu tysięcy franków i którą oglądali i podziwiali eksperci całego świata, uznając ją za bezspornie autentyczne dzieło wielkiego mistrza czwartego wieku. O fakcie szalbierstwa dali się ci „znawcy” dopiero wówczas przekonać, kiedy twórca

Młode księżątka japońskie, prowadzone za rączkę przez mamusie, udają się z okazji uroczystości narodowej Shishigosan do świątyni.

Oryginalny schowek dla testamentu

Testament odkryty po 150 latach

Biblioteka Narodowa w Waszyngtonie niedawno temu ogłosiła ostrzeżenie przed manją ukrywania testamentów w dziełach bibliotecznych, ponieważ odnalezienie tak przechowanego testamentu połączone jest z wielkim ryzykiem i znacznymi kosztami.

Prawie równocześnie doniesiono z Rzymu o tego rodzaju testamentie, dzięki któremu ubogi student stał się bogatym i szczęśliwym. Giovanni Lacosta, tak nazywał się ów student filozofii, pilnie odwiedzał bibliotekę watykańską, która rozporządza bogatym materiałem dla jego studiów specjalnych nad historią filozofii w 18 wieku. Zdarzyło się więc, że raz pewnego sięgnął po dzieło dawno zmarłego filozofa De Rivizy, z którego nazwiskiem spotkał się gdzieś przypadkowo w jakimś innym dziele. Jakież było jego zdziwienie, kiedy przy wertowaniu książki między dwiema żółtkami kartkami znalazł złożony arkusz papieru, na którym wypisane były własną ręką Rivizy następujące słowa: „Kto znajdzie kartkę niniejszą, zechce

owego „arcydzieła” (notabene — żydek odeski!) sam otwarcie przyznał się do popełnionego oszustwa, podając jednocześnie zastosowany przez siebie sposób „fabrykacji”.

Tylko dzięki usilnym ostrzeżeniom Clermont'a Ganneau, jednego z ekspertów Luwru, Muzeum Brytyjskie w Londynie nie „wpadło” przy zakupie piętnastu skór owczych, zapisanych wersetami z V księgi Mojżesza. Za skóry te, pochodzące rzekomo z IX wieku przed nar. Chr., żądano jakąś zawrotną sumę. Falszerz, niezrażony nieudałą transakcją w Londynie, krótko potem dobił korzystnie targu z rządem pruskim sprzedając państwowemu muzeum w Berlinie „starożytną amforę asyryjską”, sfabrykowaną, jak się później okazało, w nowoczesnej urzędowej wytwórni w Jerolimie. Fabrykantem „starożytności” i w tym wypadku był oczywiście — Żyd.

Doniedawna każdy szanujący się Anglik zwiedzając pole bitwy pod Waterloo, uważał za nieodzowne nabyć jakiś przedmiot związany z owym sławnym bojem. Ktoś dowcipnie powiedział, że gdyby wszystkie od 121 lat na polach pod Waterloo zbierane „pamiątki wojenne” były autentyczne, dowodziłoby to, że zmagaly się tam w 1815 gigantyczne, wielomilionowe armje!... Obecnie rząd belgijski położył już pono kres temu osobliwemu „przemysłowi wojennemu”. Kr.

W Teatrze Wielkim „Rigoletto” z Mignon Spence

Znakomita śpiewaczka Mignon Spence pochodzi z Illinois (Ameryka), gdzie ojciec jej był senatorem. Po debjucie w operetce udaje się Mignon Spence celem pogłębienia sztuki śpiewaczego do Włoch. Kształci się u słynnego profesora Filipa Navi w Medjolanie. Rezultaty są znakomite. Swym czarującym i doskonale wyszkolonym głosem zdobywa sobie sławę i uznanie we wszystkich miastach zachodniej Europy. Krytyk teatralny z „Le Matin” Guy Davenel wyraża się o niej, że: „Mignon Spence to najsłynniejsza gwiazda śpiewacza, jaką kiedykolwiek świat będzie posiadał”.

nów (4) nie może narazie dostarczyć duszpasterza, przeto J. Em. ks. kardynał A. Hlond, Prymas Polski, duchowny opiekun wychodźstwa polskiego na całym świecie, powierzył urząd duszpasterza harbińskiego tymczasowo ks. kanonikowi Pawłowi Chodniewiczowi, b. rektorowi Instytutu Misyjnego w Lublinie. Ks. Chodniewicz udaje się w pierwszych dniach stycznia do Harbina. Wraz z nim jedzie jako delegat J. Em. ks. kardynała Prymasa, ks. rektor Ignacy Posadzy z Potulic, który w imieniu Seminarjum Zagranicznego przejmie placówkę harbińską i odbędzie pertraktacje z miejscowym biskupem oraz z władzami mandżurskimi. Ks. rektor Posadzy wstąpi po drodze do Manilli, by wziąć udział w Międzynarodowym Kongresie Eucharystycznym. Zatrzyma się również w Szanghaju, w którym przebywa około tysiąca Polaków. Tam poczyni on wszelkie przygotowania dla założenia drugiej placówki Seminarjum Zagranicznego na Dalekim Wschodzie.

15 grudnia koncert symfoniczny

Ostatni koncert przed Bożem Narodzeniem odbędzie się w następnym wtorek dnia 15 grudnia wieczorem o godz. 8 w Teatrze Wielkim. Pod znakomitą dyrekcją dr. Zygmunta Łatoszewskiego usłyszymy m. in. wspaniałe dzieło Ryszarda Straussa „Przygody Sowizdrzała” oraz Mozarta „Eine kleine Nachtmusik”. Solista wieczoru, ceniony pianista prof. Państw. Konserwatorium Muzycznego, Zygmunt Lisicki odegra z towarzyszeniem orkiestry koncert fortepianowy e-moll Fr. Chopina.

W niedzielę, 13. bm. wystąpi

Winifred Christie

na dwuklawiaturowym fortepianie Moora. Zainteresowanie dwuklawiaturowym fortepianem Moora, który nam zaprezentuje angielska pianistka WINIFRED CHRISTIE jest wielkie, bowiem podobnego instrumentu, który jest najnowszym wynalazkiem, dotąd nie słyszeliśmy w Poznaniu.

Poniżej cytujemy kilka wyjątków z prasy zagranicznej tak o artystce samej jak i o walorach najnowszego fortepianu: „Austrian Musikerzeitung”: Gdy się słyszy cudowne jasne uderzenie Miss Christie, jest się oczarowanym nową tą kreacją. Od najdelikatniejszego pianissimo do wzrastającego forte, które dochodzi do olbrzymiego fortissimo, pianistka ta, mając do swej dyspozycji tak fenomenalnie brzmiały instrument, odsłania najczystsza istotę muzyki.

„Der Morgen Berlin”: Epokowa inwencja. Fortepian brzmiał chwilami jak kwartet smyczkowy a chwilami jak olbrzymie organy. Adolf Weissmann: Fortepian ten ukazuje nam Bacha w zupełnie nowym świetle.

Bilety do nabycia w firmie A. Szrej-browski, ul. Pierackiego 20 w cenie 1 do 4 zł. zg 14 856

Producent tygodników dźwiękowych skazany na areszt

Znany amerykański przemysłowiec filmowy, twórca dźwiękowych tygodników aktualności William Fox, skazany został przez sąd w Kalifornii za lekkomyślne zaciąganie i systematyczne nieplacenie długów na karę kilkotygodniowego aresztu. Fox mimo kilkakrotnych wezwań do odbycia kary nie stawiał się. Obecnie władze sądowe wydały nakaz aresztowania go przy pierwszej nadarzającej się sposobności. Fox poinformowany o decyzji kalifornijskich władz sądowych, ułotnił się. Obecnie policja kalifornijska czeka na chwilę pojawienia się przemysłowca w Hollywood, by dokonać aresztowania. Fox prawdopodobnie nie rychło pojawi się w stolicy filmu.

Znakomity jeździec angielski Gordon Richards zdobył po raz dziesiąty mistrzostwo Anglii w gonitwie płaskiej.

Król cyganów w Budapeszcie

W tych dniach do Budapesztu przybył koronowany król polskich i rumuńskich cyganów Michał Kwiek.

Celem jego wizyty jest propaganda hasła rozszerzenia królestwa cygańskiego na ziemi. Na ten temat udzielił też Kwiek wywiadu przedstawicielom prasy węgierskiej. Dziennikarze szczegółowo wypytywali się władce świata cygańskiego o zamiary i prace, jakie prowadzić będzie na terenie królestwa węgierskiego. Kwiek stwierdził, że przybył do ojczyzny Tokaja z pobudek czysto patriotycznych. Węgierscy cyganie dotąd stroniący od konsolidacji, wyrazili tendencje do zjednoczenia się pod wspólnym berłem. Do zrealizowania tego ważnego zamiaru potrzebne jest zezwolenie rządu. Zagadnienie połączenia całego ruchu cygańskiego w jeden wspólny obóz zostanie w pełni wykonane, skoro Wielka Brytania zgodzi się udzielić w Indiach obszar, który byłby kolonizacyjnym terenem wszystkich cyganów. Tylko Indie, będące właściwą ojczyzną ruchu cygańskiego, zdolne są przyjąć w obecnej chwili szeroką imigrację narodu cygańskiego. lekcważonego i tułającego się pod namiotami do wsi do wsi.

Chwila ta jest bliższa — oświadczył monarcha bez ziemi, niż się pesymistom europejskim wydaje. Lud cygański ma

dosyć nędzy i wiecznego kołatania. Pragnie ucziwają pracą, przy dźwiękach niezapomnianych romansów i cudnych melodyj, kuć zębry swej jasnej przyszłości.

Pobył króla cygańskiego nad Dunajem potrwa kilka tygodni. W tym czasie Kwiek zinspekcjonuje główne ośrodki życia cygańskiego i będzie podobno przyjęty przez szefa rządu węgierskiego Daranyi'ego.

Czas to pieniądz

— Czas to pieniądz, mój drogi!
— Zgadzam się z tobą, stwierdzam to za każdym razem, gdy moja żona się zjawia i pyta, czy mam chwilę czasu!

Wyjazd ks. Posadzego do Mandżurji

W Harbinie — (Mandżurja) mieszka 3 tysiące Polaków. Dotychczasowy duszpasterz parafji polskiej śp. ks. prałat Ostrowski zmarł w wrześniu b. r. Parafję tę obejmuje obecnie Seminarjum Zagraniczne w Potulicach, któremu Kongregacja Rozkrzewiania Wiary w Rzymie na stałe powierzyła. Ponieważ Seminarjum Zagraniczne dla szczupłej ilości kapła-

Kapelusze
velourowe

Pulowery - Bielizna - Trykoty - Szale
Pończochy - Rękawiczki - Krawaty itp.

Najkorzystniej
tylko w firmie
Ng 18 689/30

M. ŠVENDA
POZNAŃ — STARY RYNEK NR. 65

Ciekawe zebranie dla przyszłych nauczycieli

W piątek, dnia 11 b. m., o godz. 20 w sali — Strusia Coll. Medicum, przy ul. Fredry 10, odbędzie się zebranie Koła Pedagogicznego Studentów Uniw. Pozn. z referatem naczelnika wydziału szkół średnich Kuratorium Okręgu Szkolnego Poznańskiego p. S. Izdebskiego: „O zapotrzebowaniu sił nauczycielskich w szkolnictwie średnim i powszechnym w zależności od wykładanego przedmiotu oraz o wymaganiach kwalifikacyjnych”. Ważne dla wszystkich przyszłych nauczycieli. — Wstęp wolny. Goście mile widziani.

Zwiedzajmy „Bazar Gwiazdkowy“

Nacieszyć tam możemy wzrok ślicznymi eksponatami, nabyć dużo i tanio pięknych, praktycznych upominków — lalki — zabawki dla naszych milusińskich — cenne porcelany — wyroby z drzewa — bieliznę wykwinną i skromną — delicyjne ozdoby

na choińkę — kwiaty choć nie żywe, ale wyglądające świeżo. — Pokrzepić można sily smaczną kawą i herbatą z dodatkiem ciastek, pierników. Są i przetwory owocowe i jarzynowe.

Dziś w czwartek od 5 spotkamy się tam (Sew. Mielżyńskiego 23) wszyscy na bridgu i milej pogawędce. Kto żyw tu przybędzie i zasili kasę.

Tow. Pomocy dla Intelgencji.

„Salon 35“

(Plac Wolności)

Wystawa obrazów i rysunków Wacława Taranczewskiego zamknięta zostanie w piątek dnia 11. 12. 1936 r. o godz. 3. W niedzielę 13. 12. 1936 r. o godz. 12 w południe nastąpi otwarcie wystawy obrazów Emila Krchy z Krakowa, uzupełnionej pracami Natalji Rumińskiej i Eugenjusza Gepperta.

KOMUNIKATY TEATRALNE

Z Teatru Wielkiego

Dziś w czwartek dnia 10 bm. przepiękna opera St. Moniuszki „Hrabina”, w doskonałym wykonaniu pp.: H. Dudicz-Latoszewskiej, M. Kisielewskiej, R. Petera, reżysera K. Urbanowicza, B. Horskiego, J. Sendec-

kiego i in. Kierownictwo muzyczne kapelmistrz Stefan Barański.

W piątek 11 bm. wspaniały dramat muzyczny E. D'Alberta „Zamarłe oczy”, w znakomitej obsadzie.

W sobotę dnia 12 bm. po raz pierwszy w tym sezonie „Rigoletto” G. Verdi'ego z jedynym gościnnym występem znakomitej amerykańskiej sopranistki koloraturowej Mignon Spence, którą zaliczają do najwybitniejszych artystek świata i oceniając skalę i piękno jej głosu nazywają spadkobierczynią niezapomnianej Adeliny Patti. W pozostałych rolach pp.: J. Woliński, A. Karpacki, dr. W. Roessler-Stokowska, reż. K. Urbanowicz i in. Kierownictwo muzyczne kapelm. Stefan Barański.

Wkrótce odbędzie się premiera doskonałej opery Sialkowskiego „Marja”, nad przygotowaniem której czuwa kapelm. St. Barański i reżyser K. Urbanowicz.

Z Teatru Polskiego

Arcywesoła komedia muzyczna „Podwójna buchalterja”, grana będzie codziennie do niedzieli włącznie. W nadchodzącą niedzielę po południu po cenach do połowy zniżonych odegrana będzie rekordowa komedia Szekspira „Wieczór Trzech Króli”. W połowie przyszłego tygodnia czeka naszych milusińskich uczta nielada. W

czwartek 17 bm. o godz. 16 odbędzie się przedstawienie dla dzieci Teatru Marjonetek.

Najbliższą premierą będzie znakomita komedia Fr. Molnara „Wielka miłość”, która zdobyła już wielki rozgłos na wszystkich scenach świata, a ostatnio w Warszawie grana była przez szereg miesięcy. Role główne pp. Jabłonowska, Sachnowska, Zasadzianka, Kierczyński, Pluciński i Pagowski. Reżyser Br. Dąbrowski. Nowa wystawa Z Szpingiera.

Z Teatru Nowego

Dziś „Ludzie na krze”. — Początek o godzinie 8,10 wiecz.

W sobotę, dnia 12 bm. premiera oryginalnej polskiej komedji p. Zalewskiego „Serce za drutem kolczastym”. W czolowej roli kobiecej ukaże się p. Jadwiga Zaklicka. Obok niej pp. Dowmunt, Przystański, Jaroń, Smoczyński.

Równocześnie pod kier. p. dyr. Młodziejewskiej odbywają się końcowe próby ze sztuki W. Baka „Protest”. Ta oryginalna i z tak wielkim zainteresowaniem oczekiwana premiera odbędzie się już 15 bm.

W sobotę — na przedstawieniu popularnym sukcesowa „Szklanka wody” po cenach najniższych t. j. 5 gr., 75 gr. i 1 zł.

Dnia 8 grudnia 1936 r., zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach, moja najdroższa żona, nasza najukochańsza, troskliwa matka, ś. p.

z Żakowskich

Kazimiera Rządkiwiczowa

w 54-tym roku życia, o czym donosi

w głębokim smutku pogrążony
mąż z dziećmi i rodziną.

Parzymiechy, Bydgoszcz, Poznań, Wolsztyn, Kartuzy.

Pogrzeb odbędzie się w Bydgoszczy w niedzielę, dnia 13 b. m. z kaplicy Starofarnego Cmentarza. Msza św. żałobna w sobotę, dnia 12 b. m. o godz. 8 u Fary.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się

ng 21 672

Najukochańszy syn i brat, ś. p.

Stefan Rościszewski

absolwent W. S. H. podpor. rezerwy 3 p. lotn.

opatrzony św. Sakramentami, po długich i bardzo ciężkich cierpieniach, zmarł w Płocku w dniu 8 grudnia 1936 r. przeżywszy lat 28.

Nabożeństwo żałobne odprawi się w kościele parafjalnym w Miawie w piątek, dnia 11 grudnia o godz. 9,30 rano po skończeniu którego nastąpi wyprowadzenie zwłok do grobu rodzinnego, o czym zawiadamiają Krewnych, Kolegów i Znajomych

pozostali w nieutulonym żalu
rodzice, brat i bratowa

Pr 8824-50 179

Dziś otwarcie Dziś
specjalnego magazynu

Trykotaży

wl. Małgorzata Abel

przy ul. Fredry 12

Duży wybór!

Stale ceny!

Firma chrześcijańska.

nr 14 877

Podarek Gwiazdkowy „PANI”
z firmy

gd 8820 będzie zawsze mile widziany! Al. Marcinkowskiego 13

Plac budowlany

wielkości 1600 m², z zabudowaniami nadającymi się na fabryczkę, warsztat wzgl. składnicę, blisko Zielonych Ogródków, sprzedam. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zg 14 881

Przedstawiciela

fachowca z branży opakowań kartonowych, mającego wyrobione stosunki w przemyśle kosmetycznym, farmaceutycznym, spożywczym i chemicznym, poszukuje poważna fabryka kartonazy. Szczegółowe zgłoszenia: Cieszyn, skrytka pocztowa 100. zg 14 883

ng 21 226

Tapety

Listwy

Linoleum

Ceraty

dg 3171

poleca najtaniej

WYSŁKOWY DOM TAPET

Aleje Marcinkowskiego 19

tel. 12-92.

Rewelacyjne odkrycia

w dziedzinie badań przeprowadzonych w całym kraju nad

PUDREM DO TWARZY

przez Komisję znanych specjalistów

Czterech wybitnych specjalistów ukończyło właśnie naukowe badania nad działaniem pudrów do twarzy na skórę. Stwierdzono, że niektóre pudry zawierają ziarniste cząstki, które podrażniają i rozszerzają pory skóry, oraz sprzyjają tworzeniu się plam i wgrów. Ale jednocześnie zostało dowiedzione, że Puder Tokalen zupełnie nie posiada tych szkodliwych cząstek. Jest on zadziwiająco cienki i lekki, gdyż jest „steryzowany” — przylega gładko i delikatnie pokrywając skórę cienką, prawie niewidoczną powłoką piękności. Puder Tokalen, spreparowany według oryginalnego francuskiego przepisu znakomitego paryskiego Puderu Tokalen, jest smieszany patentowanym sposobem z Pianką Kremową i dlatego też trzyma się na twarzy osiem godzin. Ani wiatr, ani deszcz lub pecenie się nie mogą

zaszkodzić cudownej, matowej cerze, którą on nadaje. Zaczynaj dziś jeszcze stosować Puder Tokalen, gdyż jest on naukowo zbadany i absolutnie niezawodny.

FOTO - GREGER

Poznań, 27 Grudnia 18

P O L E C A

STEREOFONICZNE SUPERY

PHILIPS 456

NA DOGODNE RATY!

Pr 8817-02 017

„Iskra”

- baterje -

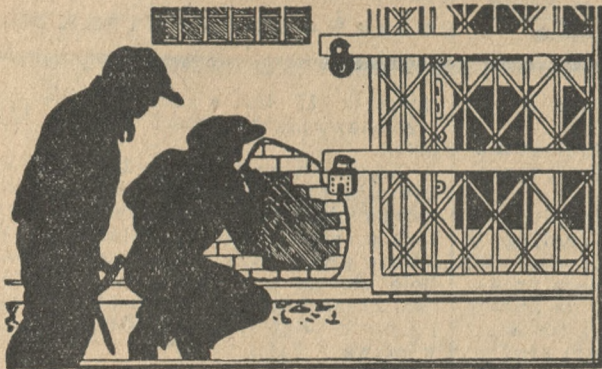
- anody -

A. PIECHOCKI, POZNAŃ

Pr 7 1412

ng 21 174

Przed złodziejami

jedyną ochroną

ubezpieczenie

od kradzieży z włamaniem.

„VESTA“

Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń od Ognia i Gradobicia

w Poznaniu

ODDZIAŁY:

w Poznaniu
ul. 27 Grudnia 19
tel. 21-28, 21-31

Katowicach
3-go Maja 36
tel. 345-82

Grudziądzu
Pl. 23 Stycznia 20
tel. 20-84

Warszawie
Chmielna 2
tel. 285-35, 613-74,
618-73, 652-27

Łodzi
Piotrkowska 78
tel. 121-61, 121-81

Lublinie
Krak. Przedm. 29
tel. 20-91

Lwowie
Akademicka 4
tel. 201-85

Krakowie
Szpitalna 40
tel. 106-17

Reprezentacja w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 67, tel. 16-31 W Gdańsku, Stadtgraben 18 tel. 235-10

Reprezentacje i agentury we wszystkich większych miastach Polski

Pg 8787

BOŻEGO NARODZENIA

Wdzięczni swym KONSUMENTOM

BEŁAS GAZOWY WILKOWSKI
ul. Górska 11 — Telefon 13-67

APARAT GAZOWY JEST
NAJPRACOTNIEJSZYM
PODARUNKIEM ŚWIĄDZKOWYM

nr 21 673/4

Dom

niekarnia, piec kanałowy, wybiek
dzienny 6 centarów, przedmie-
ściu 15.000, wpłaty 10.000, Staw-
ski, Poznań, Wojciech 31.
zd 46 779

Najtańsze źródło ZAKUPU KONFEKCJI męskiej i chłopczej
Najnowsze fasony i desenie tylko w firmie **M. MALEWSKI**
Wrocławska 38.

d 3190

Bronchinol

bardzo skuteczny środek przeciwko cierpieniom dróg oddechowych jak: katar oskrzeli i płuc, kaszel, kłus, zapalenie i t. p.

Nazwa zastrzeżona

„Pod Białym Orłem“

Zał. r. 1564. K. Skarżyński
Poznań, Stary Rynek 41.
Telefony nr. 12-01 i 58-43.
Pg 9746-42,37

FUTRA

żrebec, piżmowce, seale, karakuły.

Wszelkie skóry futrzane.

Zarekawki, Lisy, Błamy i wszelkie materiały poszyciowe

poleca najkorzystniej

dom handlowy

F. WOŹNIAK

Poznań • Stary Rynek 85 • Rynekowa

WELNY, JEDWABIE, AKSAMITY, MATERIAŁY MĘSKIE, BIELIZNA, KONFEKCJA DAMSKA, PŁOTNA, FIRANY, SWETRY, TRYKOTY, GALANTERIA

Na asygnaty „KREDYT“ w bieżącym miesiącu bez doliczeń
n 21 659/60

Ty możesz być tak piękna

Wszystko najbardziej znużoną cerę doprowadzić można do pięknego wyglądu. Trzeba jej tylko dostarczyć „leczyny“, której brak spowodował zmierzchnienie. Należy co rano i wieczór wcierać w skórę odżywczy krem „Sekret Piękności“ Arika zawierający właśnie „leczynę“. Wnika on głęboko w skórę, odbudowuje jej i czyni skórę miękka, świeża i powabna.

SEKRET PIĘKNOŚCI

Pg 8746-71.139

Zegarki SZULCA

PLAC WOLNOŚCI 5

Pg 8809-49,167

Praktyczni Oszczędni Kupują

Samodziały wełniane na ubrania i kostjomy

w Bazarze Wileńskim

Najmodniejsze tkaniny na obicia meblowe narzuty na tapczany makaty poduszki obrusy płótna lniane na robótki ręczniki, ścierki lniane.

Bazar Wileński

ul. Fredry 6.

zg 14 882

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, l, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21 025, d 1811 i t. d. = 1 etowo.

Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11,10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 10,45.

1. KAMIENICE

Kamienice

śródmieście, dochód 18 000, sprzedam 150.— wpłaty 50 000.—, Gruszczyński, Aleje Marcinkowskiego 17 a. zdg 46 072

Parcele

Górna Wilda, ul. Pradzińskiego i Umińskiego od 500 m² bardzo korzystnie. Górna Wilda 92. zdg 46 135

Dom

w Lesznie, 3 piętrowy centrum, najtaniej w mieście, skład, 2 okna wystawne, pięć mieszkań: 3, 4 pokojowe łazienki, za 50 000.— wpłaty 40 000.— powód sprzedaży: podział rodzinny. Poleca Kempa. Leszno, Łąziebna 20. zdg 46 332

Willi

2 pokoje kuchnia i pokój, gaz, woda, elektryczność wolne, Rotnicki, Grodzka 26. zdg 46 451

Dom

centrum Inowro i wia, narożnik dwupiętrowy przy Królowej Jadwigi, 5 składów, czynsz miesięczny 700.—, cena 60 000.—, wpłaty 30 000.—, wiadomość: Sztoltzman Inowrocław, Narutowicza 62. ng 21 671

Parcele

Zaniemyska 1200 mtr. korzystnie sprzedam. Aleje Marcinkowskiego 23, Poznań. zdg 46 539/40

Sołacz

sprzedaje się wille 2 mieszkaniowa, wpłaty 20 000.—, zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 618

Kamienice

nowa wolna stempli podatków dochód 9 000.—, sprzedam, wpłaty 65 000.—, reszta amortyzacja. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 610

Kamienice

nowa Łazarz, dochód 9 000.—, wpłaty 65 000.—, reszta amortyzacji sprzedam. Szymczak, Marszałka Focha 39. zdg 46 607

2. PIENIĄDZ

Wspólnika

przedsiębiorstwa przemysłowego, 20 tys. ewentl. na l. hipoteke nieruchomości poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 352

Pożyczki

zł 3 000.— poszukuje na krótki termin. Spłata przy wysokim oprocentowaniu gwarantowana. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 380

Komisowego

składu wspólnika około 1 000.— Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 620

3. LETNISKA I UZDROWISKA

Wisła

Pensjonat Amerykanka, centr. ogrzewanie, pokoje z pierwszorzędnym utrzymaniem. Ceny przystępne. Dla kursów narciarskich zniżki. zdg 44 833

Krynica

„Małopolanka“, centrum, deptak, pełny komfort od 15 grudnia, ceny równorzędnych pensjonatów. Piotrowska. zdg 46 628

4. OSOBISTE

Adres

dokładny M. S. zdg 46 322

Trwała

ondulacje, farbowanie, włosów itd. wykonuje fachowo N. Muszyński, 27 Grudnia 4 i 3 Maja nr. 3. zdg 46 536

Pani

L. G. Na list nie odpowiem. — Sprawa zwolnie przesadzona. W. zdg 46 484

Zubożały

inteligent kupi tanio używany płaszcz zimowy. Łask. oferty Kurjer Pozn. zdg 46 609

6. OŻENKI

Zapoczątkuję

korespondencję w celach matrymonialnych inżynier z kulturalną, wzorową panną, posiadającą dyplom ogrodniczy, pogodnego usposobienia, gospodarna, lat około 25. Zainteresowane zgłoszenia Administracja Kurjera Poznańskiego pod zdg 46 632

Syn

rolnika, lat 31, posiadający 12 000 zł gotówki poszukuje celem ożenku panny lub wdowy posiadającej skład lub gospodarstwo. — Adres wskazać Kurjer Poznański zdg 46 629

Mam

35 000.— wyższe wykształcenie, stanowisko, dobre serce, szukam zdrowej, żonowanej Polki. Cel matrymonialny. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 46 631

Właścicielkę

zielonej koperty i oferty pod zdg 43 912 uprasza się o podanie adresu lub innego sposobu skomunikowania. zdg 43 912

7. SPRZEDAŻE

Na

udzielam 20% rabatu. Jezuicka 10 (Świętosławska) zdg 42 427

Dom Okazyjnego Kupna.

Skład

delikatosew towaram lub częściowo dobra egzystencja. Adres Kurjer Poznański zdg 46 243

Jadalnie — Sypialnie

gabinety meskie używane — nowe oraz różne inne sprzęty użytku domowego korzystnie Jezuicka 10 (Świętosławska). zdg 44 168

Grzejniki (radjatory)

do centralnego ogrzewania po cenach bardzo korzystnych. Informacje Ratajczaka 18. m. 7. zdg 45 159

Ośmiocalowa

komputera kryształowa 20 złotych, jedenastocalowy talerz 25.—, inne kryształki ceny najniższe — „Lamus“, Strzelecka 1. Pg 8758-58,222

Okazyjnie

kupisz jadalnie sypialnie, gabinety kuchnie tylko Hali Mebli Wrocławska 38 najwięcej wybór najniższe ceny. Pg 8895-58,228

Plachty

nieprzemakalne impregnacja trzewiwna sprzedaje najtaniej. — Wejman Kościelna 17. zdg 39 132

Miąższ jabłkowy

śliwkowy, marmelade, powidła mieszane pierwszorzędnej jakości, po cenach najkorzystniejszych poleca

„Jago“

Poznań, Św. Wojciech 29, tel. 52-82. Pg 7965-44,92

Fabryka mebli

poleca meble wszelkiego rodzaju Skład fabryczny, Wrocławska 19 dg 3757

Restauracje - kawiarnie

koncesja, dobry punkt korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 44 333

Kawiarnie

dobre zaprowadzona sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 44 893

Meble kuchenne

nowoczesne wprost wytwórni najkorzystnie. Piaskowa 3, Koniecki. zdg 45 651

Radio

zmienny tanio. Focha 184, Pawłowski. zdg 46 355

Skład

tytoniu, wódek, centrum Poznań 40 lat, dobrze prosperujący. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 356

Kawiarnie

w centrum dobre położenie sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 46 358

Skład

żelaza dobrze zaprowadzony. — miasto ruchliwe, powiatowe do sprzedania, obięcie ca. 8 000.— Oferty Kurjer Poznański zdg 46 359

Wilczka

młodego bardzo czułego strzedam. Wierzbicice 59, m. 1. zdg 46 360

Sprzedam

rury

do kotła parowego, Nabiał, Focha 39. zdg 46 431

solidna piękna sypialnia na sprzedaż. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 361

Umywalnia

marmurowa 2 osobowa z 2 lustrami do bieg. wody korzystnie do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 382

Futro

czarne z lisem. Wilda, Dolina 3 m. 3. zdg 46 384

Futro

damskie nowe okazynie, 27-go Grudnia 4 — 4. zdg 46 385

Sprzedam

radioaparat Telefunken. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 393

Kasę ogniotrwałą

sprzedam spiesznie. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 405

Pianino

krzyżowe „Ecke“ sprzedam. — Oferty Kurjer Poznański zdg 46 406

Motor

1/2 konny prad stały dobry, cena 100.—. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 418

Leks Meyer

19 tom. 1/2 skóra, dobrze utrzymany rok 1893, 40.—. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 419

Bacność strzelec

Sztucer Eyd przynal, mundur bracki (średnia figura) kapelus, dobrym stanie tanio. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 420

Radio

zamienne tanio na stały. Kolejowa 8, m. 10. zdg 46 421

Powóz

kareta 4 osobowa, lekka fabr. Zimmermann, Berlin, w najlepszym stanie tanio Fabryka Powozów, Półwiejska 26. zdg 46 351

Bernardyna

9 mies tanio sprzedam. Wierzbicice 22, m. 8. zdg 46 342

Łóżko

fotel, pierzyna, Sienkiewicza 14, m. 6. zdg 46 337

Płaszcz

meski, damski, średnia figura. — Przeznice 10 — 1. zdg 46 326

Motor
2 k. 440 volt A. E. G. stały, transmisje, tarce, tokarnia do drzewa. Szamarzewskiego 20/22, m. 5. zdg 46 312

Pianino

koncertowe, salon Empire, kan. delabry. Pocztowa 21 — 4. zdg 46 292

Sprzedam

stoły

plyta marmurowa

taboreciki

szklane

przybory

laboratoryjne, Nabiał, Focha 39. zdg 46 435

Radioaparaty

Telefunken, Echo, Kosmos i inne Pelczyński, Poznań, Grudnia 1, dg 3883

Pianino

krzyżowe zagraniczne mało używane. Podgórna 5 — 1. zdg 46 517

Sypialnia

solidne wykonanie tanio do sprzedania. Stolarska Bartosik, Półwiejska 22. zdg 46 518

Sprzedam

za gotówkę kamienice w Lesznie, Rynek, dwa składy, szereg mieszkań, lokatory płać, bardzo dogodna hipoteka długoletnia. — Możliwie także zamiana na rolę przy Lesznie. Oferty Kurjer Poznański nr 21 347

Skład

rozwojczy centrum sprzedam. — Informacje Ogrodowa 9 — 1. zdg 46 552

Willa
nowa 2 x 2 pokoje, kuchnia na Komandorji od właściciela 9 500 Hrovatic, Wielkie Garbary 20. zdg 46 375/6

Rower
nowy, Marcina 68, m. 23. zdg 46 467

Instrumenty
smyczek naprawa, sprzedaż — Niewczyk, Poznań, Pierackiego 11 w podwórzu. zdg 46 457

Karpie
z dostawą w dom sprzedaje za urzędniem zamówieniem — Folwark Uniwersytecki Gołecin, telefon Poznań 35-09. zdg 46 453

Rower
sprzedam, Staszica 21, m. 21. zdg 46 503

Lalkę
chodząca sprzedam, Marcina 64, III. front, lewo. zdg 46 558

Narzeczonej
najmilsza gwiazdka to ślubna obrączka, pierścionek, zegarek od Chwilkowskiego, Nowa 8, Bazar. zdg 46 554

Skład
blawatów, garderoby, dom parter piętro, 8 pokoi, mniejszym miesie sprzedam, cena 16 000,— wplaty 11 000,— Sowiński, Poznań, Garncarska 2, telefon 18-21. zdg 46 461

Wannę
kapielową cynkową używaną. — Kraszewskiego 4, restauracja. zdg 46 635

Doberman
tresura sprzedam, Kraszewskiego 4, restauracja. zdg 46 636

Kino domowe
elektryczne Pathé Baby jak nowe. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 46 647

Skład
cukierków, owoców istniejący 15 lat sprzedam zaraz. Do objęcia 5 000,—zł. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 650

Radioaparat
(Telefunken - Tryumf) prad stały tania sprzedam, Ratajczaka 11a, wejście 8, m. 115. zdg 46 625

Skład
próżny mieszkaniem sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdg 46 621

Pewna egzystencja
Sprzedam skład delikatesów w górnej części miasta (św. Marcina) z mieszkaniem tylko poważnym reflektantom. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 46 612

Fortepian
skrzydło 125 zł. Grunwaldzka 11, m. 6a. zdg 46 604

Blüthner
krótkie skrzydło pianina — fisharmonje okazynie oraz zamiany, Marcina 22, podwórze. zdg 46 643

Sprzedam
konie, wóz, Dąbrowskiego 76 — m. 14. zdg 46 570

Zakład
frzyzjerski tania dobry. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 568

Walizki
tania, Czyst Szkoła 11, P. 7925/6-41.36/7

Syrop do pierników
ciemny, biały miodowy smakiem, korzenie, kuwertura, masło kakaowe, puder, mak kolorowy, marmelady, powidła, miąższ jabłkowy, wiśniowy, truskawkowy, śliwkowy, agrestowy poleca najtaniej Skład fabryczny Leon Śleziński, Poznań, Wroniecka 17. ng 21 325-7

Płaszcz
eleganckie damskie najtaniej wprost z fabryki Wildowa - Syn Wodna 1, Asygnaty kredytowe! g 19 275/6

Skład
kolonialny zaraz 700,—, Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 46 605/6

11. KUPNA
Meble
używane wszelkiego rodzaju antyki dywany kupuje Magazyn Mebli, Podgórna 6, telefon 32-50. zdg 42 072

Srebro
złoto, brylanty, kwity lombardowe, wszelkie starożytności, kupuje „Lamus”, Strzelecka 1. P. 8756-58.224

„Occasion”
kupuje stara biżuterie, złoto, srebro, brylanty, platynę, kwity lombardowe. Fraszczewski, Al. Marcinkowskiego 23. zdg 32 926

Rury
używane 2” do wodociągów kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 833

Wilczka
kilkumiesięcznego, rasowego kupie. Zgłoszenia „Par”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 50,168. P. 8820-50,168

Kupię
aparat do powiększeń na filmy 24x46 mm. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 398

Kupię
każda ilość używanych białych butelek do wody codowej. Oferty Kurjer Pozn zdg 46 533

Wóz
platformę w dobrym stanie 30 do 40 ctr. kupię. Poznań, Stawna 13, m. 2. zdg 46 479/80

Rzeźnictwo
warsztatem, mieszkaniem, przy ruchliwej ulicy poszukam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 456

Kupię
zegarek damski Omega Longines Oferty Kurjer Poznański zdg 46 555

Srebro
stare i złoto kupuję po dziennej cenie. Chwilkowski, Nowa 8, Bazar. zdg 46 553

Dwupokojowe
balkonem nierwsze piętro. 50.— rok zżory. Kanalowa 17. zdg 46 533

Czteropokojowe
duże słoneczne 1. i 37. Grunwaldzka 11. zdg 46 601

Dwupokojowe
bezpodatkowe — Hetmańska. **Trzypokojowe** bezpodatkowe — Focha.

Czteropokojowe
bezpodatkowe — Poznańska, blisko Kochanowskiego. Zgłoszenia Mielżyńskiego 23 — 12, od 9—14. zdg 46 600

Dwupokojowe
łazienka 37.— trzypokojowe 67.— Jackowskiego zaraz. Piotra Warzyńska 32 — 2. zdg 46 504

Dwupokojowe
kuchnia 40.— wygodny, meblami lub bez. Rynek Śródecki 1. zdg 46 497

Panu
Józefa 9a — 4. zdg 46 437

Niekrepujący
elektryczność panu. Półwiejska 38a. m. 8. zdg 46 541

Przyjezdny
tanio Wodna 13 — 9. zdg 46 536

Dwuosobowy
miły, łazienka, pianino. Cieszkowskiego 7 — 11. zdg 46 583

Pokój
próżny. Małe Garbary 7a — 3. zdg 46 573

Panu
Szkoła 9 — 3. zdg 46 572

Ratajczaka
40 — 11. utrzymaniem. zdg 46 567

Dwuosobowy
jedno (utrzymaniem). Półwiejska 2 — 6. zdg 46 539

Pokój
Jackowskiego 17 — 8. zdg 46 502

Niekrepujący
noblisy, ciepły. Młynska 4 — 1. zdg 46 557

Czysty
pokój, elektryczność. Pocztowa 14, m. 2. zdg 46 460

Marcin
62 — 6. zdg 46 639

Przyjezdny
najtaniej (Nowy Rynek) Kolejnicki 5 — 3. zdg 46 649

Wierzbicice
39 a. m. 4. zdg 46 651

Świętokrzyski
3 — 14 większy, mniejszy korzystnie. zdg 46 626

Klatki
Pierackiego 8 — 12. zdg 46 608

16. SZUKA POKOJU

Niekrepującego
śródmieściu do 15.—. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 422

Łączne
2—3 komfort, pożądany telefon. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 425

Pokoju
poszukuje bezdzietne małżeństwo od 15. śródmieście, osobne wejście L. II. p. plata pewna. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 329

Samotna
pani poszukuje małego pokoiku 10—12.— Oferty Kurjer Poznański zdg 46 427

Małżeństwo
umeblowanego używaniem kuchni 15 grudnia, najchętniej Jeżyce. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 653

17. LOKALE

Piękne
2 pokoje na biuro. Plac Wolności 17, portier. zdg 46 372

Poszukuję
ubikacji przemysłowo - handlowej 40—50 kw. ewentl. centrum parter. Oferty miejsce, cena Kurjer Poznański zdg 46 400

Wynajmę
nieduży, jednoizbowy skład parterowy śródmieściu. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 46 566

Ubikacje
handlowe suchymi suteranami. — Masztalarska 7a — 5. zdg 46 565

Skład
na obuwie, towary krótkie, szkło, żelazo, sprzęt radiowy i komfortowe lokale na przedstawicielstwo centrum Wildy do wynajęcia. Górna Wilda 48 — 5a. zdg 46 597

2 pokoi
wprost od gospodarza poszukuje. Pośrednicy wykluczeni. Telefon 63-19. zdg 45 558

18 DZIERŻAWY

Piekarnia
mniejszym mieście 20 klm. Poznania. 5 pokoi, wdzierżawie. — Obiecie 1.200, Sowiński, Poznań, Garncarska 2, tel. 18-21. zdg 46 466

Gościniec
składem kolonialnym 24 morgi ziemi wdzierżawie, objęcie 1 800 Sowiński, Poznań, Garncarska 2, telefon 18-21. zdg 46 464

tylko kosztuje najnowszy, znacznie powiększony numer (45) „Ilustracji Polskiej“ zawierający

NA 32 STRONICACH

moc niezwykle ciekawych reportaży, opowiadań i artykułów z ostatnich wydarzeń w kraju i na szerokim świecie. — Oto niektóre tytuły:

- Kobieta, która wstrząsnęła królestwem*
- Ołbrzymi most, dzieło Polaka*
- Biskupin pod mchem*
- Jak płonął Cristal*
- Aktor w walce z piekarzami*
- Madryt rozrywany przez bomby*
- Rekordy polskich żarłoków*

Do nabycia we wszystkich kioskach gazetowych i w naszych agenturach, znajdujących się w każdym niemal mieście.

Piano
kupie. Oferty cena Kurjer Poznański zdg 46 644

Jadalnię
nowoczesną w dobrym stanie kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 611

Gospodarstwo
mniejsza resztówka, dobre zabudowania, inwentarz, dogodna komunikacja kupie lub dzierżawie. Dokładne warunki, bez pośrednictwa Kurjer Poznański zdg 44 641

12. DO WYNAJĘCIA

Dwu, trzypokojowe
mieszkania, łazienka bezpodatkowe do wdzierżawienia. Administracja, Dąbrowskiego 14/16 tel. 60-16. zdg 43 918

Pięć pokoi
do wynajęcia. Marynarska 5. I. zdg 46 198

Plac Wolności 6
ośmiopokojowe mieszkanie lub dwa mniejsze podzielone według życzenia wolne. Zgłoszenia w biurze firmy Kalamajski. zdg 44 899

Do
wynajęcia od zaraz 4 pokojowe mieszkanie III piętro Matejki nar. Spokojna. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 395

4 pokoje
komfortowe, ogrodem, garażem, willi, przystanek tramwajowy.

1 pokój
od gospodarza wolne, czynsz zżory. Solacz, Mazowiecka 6. zdg 46 399

zaz
3 pokoi kuch., łazienka, koniec Patr. Jackowskiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 344

Trzypokojowe
komfortowe, słoneczne Matejki 70, wskaże Świercz, Zupańskiego 18. zdg 46 341

Sew. Mielżyńskiego 6
I, 6 lub 9 pokojowe po lekarzu odrestaurowane. zdg 46 320

Pokój
kuchnia słoneczna. Aleja Hetmańska 9, m. 5, I ptr. pokaże dozorca. zdg 46 310

Sześciopokojowe
Plac Nowmiejski 6 a. zdg 46 328

Pięćpokojowe
Filarecka 3 (Górna Wilda). zdg 46 327

2 pokojowe
z kuchnią przy Rynku Śródeckim, stały płatnik, dzierżawa ustawowa, zwrot kosztów renowacji. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 46 520

Trzypokojowe
słoneczne, balkon od 1 stycznia. Zbaszyńska 19 — 3. zdg 46 556

Trzypokojowe
komfort. Chociszewskiego 47. zdg 4 507

Skład
Szewska róg Wielkiej. **Sześciopokojowe** komfortowe I. Działyńskich. Zgłoszenia Mielżyńskiego 23 — m. 12, od 9—14. zdg 46 599

Pokój
kuchnia urzędnikowi bezdzietnemu. Informacje, Fabryczna 20, m. 24. zdg 46 489

Czteropokojowe
mieszkanie I piętro w willi. — Szulczewska, Trautzgutta 29a. zdg 46 622

Dwupokojowe
kuchnia wolne Wilda, Saperska. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 46 368

13. SZUKA MIESZK.

Poszukuję
dwupokojowego Łazarz od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 416

1 — 2
pokojowego kuchnia, centrum miasta poszukuje od zaraz. — Czynsz zżory. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 336

Poszukuję
2—3 pokoi z kuchnią od zaraz okolica Debiec wżgl. Luboń, Tomkiewicz, Wspólna 17. zdg 46 441

Pokoju
próżnego kuchnia — bez. dam zżory. Oferty Kurjer Pozn. zdg 46 575

Więszego
mieszkania parterowego co najmniej 5-pokojowego na składnice. poszukuje zaraz w okolicy św. Marcina lub Zamku przedsiębiorstwo państwowe. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. pod zdg 46 487

Poszukuję
stróżostwa za mieszkanie i skromne wynagrodzenie. Bardzo dobre polecenia. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 616

15. POZOJE UMEBL.

Pokój
umeblowany do wynajęcia od zaraz. Aleje Marcinkowskiego 1. — m. 8, dom narożny. zdg 45 990

Pokój
Młynska 5 — 6. zdg 46 362

Śniadeckich
24. m. 2. zdg 46 413

Urzednikowi
Przeznica 10 — 1. zdg 46 325

Niekrepujący
elektryczność. Szamarzewskiego 16 — 8. zdg 46 309

Komfortowy
pierwszorzędnym utrzymaniem. — Młynska 2, m. 12. zdg 46 429

Kraśińskiego
4a. m. 1. przy Jasnej jedno-dwuosobowy, centralne, łazienka, osobom na stanowisku. zdg 46 787

Śniadeckich
21 — 4. zdg 46 521

Czysty
słoneczny. Marcinkowskiego 16, m. 18. zdg 46 522

Pokoik
Słowackiego 39 — 9. zdg 46 508

Działyńskich
9 — 6. zdg 46 452

Ratajczaka
19 — 10, dwuosobowy, trzyosobowy. zdg 46 444

Chwaliszewo
73. m. 10. zdg 46 446

Skarbowa
1 — 5, urzednikom (czkom), utrzymaniem. zdg 46 455

Dwuosobowy
bezdzielnemu małżeństwu. Łąkowa 9 — 10. zdg 46 512

programy radiowe

OGÓLNOPOLSKIE

Piatek, 11 grudnia.
6.30 audycja poranna: — 11.30 audycja dla szkół: (dla dzieci) „Mówia książki” — w opracowaniu Jana Waśniewskiego: 11.57 sygnał czasu: 12.03 programy lokalne: 12.40 dziennik południowy: 12.50 od czystości w obzorce do czystości w komorze” — poradanka, wygłosi Helens Polkowska: 15.00 wiadomości gospodarze: 15.15 programy lokalne: 16.15 rozmowa z chórami (ks. Kanelana Michała Rekaša (ze Lwowa): 16.30 d. c. koncertu małej orkiestry P. R.: 17.00 „Pod ulokiem gotyku w Pełlinie” — felieton, wygłosi Elżbieta Szczerbowska (z Torunia): 17.15 „Afryka” — reportaż z płyt dr. Wacława Korabiewicza (z Wilna): 17.50 „Encyklopedia mówiona” — w opracowaniu Stanisława Broniewskiego (z Krakowa): 18.00 poradanka aktualna: 18.10 „Zadania klubów narciarskich” — bogatą wgl. red Stefan Paecher: 18.20 programy lokalne: 18.50 „Nowiny leśne” — prof. Jan Kloka (Katowice i Łódź nadała aud. lok.): 19.00 „Opowiadanie doktora” — fragment z powieści Stefana Owinińskiego o p. l. „Zycie trwa cztery dni”: 19.20 „Z pieśni po kraju”: audycje poprowadzą prof. Bronisław Rutkowski: 19.45 fragment operowy: 20.00 koncert symfoniczny z Filharmonii Warszawskiej. Wykonawcy: Cerkierski, Filharmonii Warszawskiej pod dyr. Henryka Pensis’a i Wanda andowska — klawesyn. Słowo wstępne Stan. Gołachowski. W przerwie ok. godz. 21.00 dziennik wieczorny i poradanka aktualna: 22.30 „Nie tak przedko, panie Drucik” — skecz Jan Tyszkiewicz: 22.45 muzyka taneczna muzyka taneczna z dancingu „Cafe-Club” w Warszawie.

WARSZAWA

Piatek, 11 grudnia.
Warszawa — orkiestra Eduardo Bianco i Chór Juranda (płyty): 15.15 koncert małej orkiestry P. R.: 15.55 „Jak spędził święto?”: 16.00 „Film plastyka, architektura”: 16.10 poradanka społeczna: 18.20 koncert reklamowy: 18.45 program na jutro: 23.00 muzyka taneczna z dancingu „Cafe-Club” w Warszawie.

POZNAN

Piatek, 11 grudnia.
Poznań — 12.03 koncert na romantycznych instrumentach — płyty: 13.00 melodie Jana Straussa płyty: 13.25 dziecięca prosza o ładną muzykę — płyty: 13.55 orzeźwiający: 15.15 koncert reklamowy: 15.35 życie kulturalne i społeczne Poznania: 15.40 „Jak spędził święto?” — omówi Jan Kilar: 15.45 skrzynka techniczna 15.55 muzyka lekka w wykonaniu orkiestry symfonicznych płyt: — 18.20 pieśni w wykonaniu Lindy Kamińskiej (sopran): 18.40 „Sztuka ezotyczna” — felieton (wygl. prof. Michał Sobieski).

PROPONUJEMY LAMPOWICZOM

na piatek: 17.00 Anglia (Nat. Progr.) — Koncert symf. Anglia. — (Reg. Progr.) Radiorewia. Wrocław. Koncert orkiestrowy. Bukareszt. Koncert radiook. Budapeszt. Recital fort. 17.25 Wiedeń. „Cicha godzina” — aud. muzyczna. 18.00 Hamburg. Koncert orkiestrowy. Lipsk. „Muzyka z Drezna”. Paris PTT. Koncert ork. symf. Kolonia. Koncert rozrywkowy. Monachium. Dawna i nowa muzyka pop. 18.10 Bukareszt. Marsze i walce. 18.15 Ryga. — Rapsodia hiszpańska Liszta. — Budapeszt. Dawna muzyka węgierska. Anglia. (Nat. Progr.) — Muzyka cyrańska. 19.00 Hamburg. Koncert rozrywkowy. Anglia. (Reg. Progr.) Peggy Cochran w swoim repertuarze. Monachium. Koncert kameralny. Sztuttgart. Audycja wokalna. Wrocław. Pieśni dziecięce. 19.15 Ryga. Klasyczne melodie operetkowe. 19.35 Wiedeń. Koncert abonentowy. Dyr. Kabasta. — Sol. Adof. Busch (skrz.). 20.10 Brno. Czeska muzyka operowa. Koenigszwst. Wiecej pięknej muzyki! Sztuttgart. „Jak wam się podoba” — koncert. — Królewiec. Koncert symf. Lipsk. Muzyka taneczna. Hamburg. — „Herz über Bord” — operetka Kuennekego. 20.30 Anglia. (Reg. Progr.) Muzyka taneczna Berlin. Koncert symf. z udz. skrz. S. Borriasa. 21.00 Anglia. (Reg. Progr.) — Radiorewia. Medjan. Koncert symf. dyr. H. Weisbach. 21.15 M. Ostrawa. Koncert młodzieżowy poświęcony muzyce 21.20 Oslo. Recital wiołonce. 21.40 Budapeszt. — Muzyka salonowa. 21.45 Wiedeń. Muzyka taneczna. 22.00 Wiedeń. Eiffla. Muzyka kameralna. 22.30 Koenigszwst. — „Nochta muzycka”. Hamburg. — „Obrazki z Wystawy”. — Muszonskie. Sztuttgart. Koncert wieczorny. 22.45 Anglia. (Nat. Progr.) Brytyjskie opery kom. ostatnich 2 stuleci. 22.55 Kopenhaga. Muzyka taneczna. 23.00 Koenigszwst. Koncert nocny. 23.05 Budapeszt. Muzyka cyrańska. 23.25 Anglia. — (Reg. Progr.) Muzyka taneczna 23.30 Medjan. Muzyka taneczna 24.00 Sztuttgart. Koncert nocny. 0.30 Radio Paris. Koncert nocny.

Szanownej

Klienteli uprzejmie donoszę, że mam telefon w domu 18-05. Bartkowiakowa, akuszerka. Zdz 46 523,9

Elektrotechniczne

prace wykonuje od lat 35 i uprawiam o laskawe dalsze zaufanie mej pracy. Władysław Czerniak, Mickiewicza 18, m. 5. Zdz 46 560

Zabawki

wielki wybór lalek i gier Pełczyński, Poznań, Grudnia 1. dg 3923

24 NAUKA

Kursy Handlowe Preissa

Skarbowa 11. Nowy kurs 4 stycznia Zdz 45 991

Kursy Handlowe Sawickiego

Dypl. W. S. H. Kantaka 7. telefon 49-68. Kurs 4 Stycznia. dg 3908

Szkoła Tańców Szczerkówny

Pocztowa 23. Zdz 46 698

Niemiec

sportowiec potrzebny do konwersacji na wakacje. Zgłoszenia Kurjer Poznański Zdz 46 648

25. MUZYKA

Perkusista.

Jazzbandzista, Timpani - Akordeon wolny od stycznia. Walszewski, Poznań „Esplanada”. Zdz 46 132

Acordeon

jazztrabke, kupie, Koralewski, Poznań, Wielkie Garbary 12. ng 21 667

Trio

lub kwartet koncert-danc. wolny 1 stycznia. Pianista, acordeon, pobożna instrumenty. Oferty Kurjer Poznański Zdz 46 627

Zabawki

firmy Aquila, Sw. Marcin 61. Pl. Wolności 9 sa najmiłszymi przyjaciółmi dzieci i środków wychowawczym. Najpiękniejsze

Lalki Zabawki

mechaniczna - Zajęcia - Gry - Budownictwo - Niebyswały wy-bór! - Hurt! - Detail ng 21 266

TEATRY

Poznań, czwartek, 10. 12.

TEATR POLSKI: Czwartek, 10. 12. „Podwójna bu-chalterja”.

Piątek, 11. 12. „Podwójna bu-chalterja”.

Sobota, 12. 12. „Podwójna bu-chalterja”.

TEATR WIELKI (Opera): Czwartek, 10. 12. „Hra-bina”.

Piątek, 11. 12. „Zamarłe oczy”.

Sobota, 12. 12. „Rigoletto” z jedynym gościnnym występem Mignon Spence.

KINA

Poznań, czwartek, 10. 12.

APOLLO: „Barbara Radzi-wiłówna”.

CORSO: „Powrót Franken-stein”.

GLORIA: „Dzisiejsze Czasy”

GWIAZDA: „Pieniądz”.

OSWIATOWE T. C. L.: „Indyjscy piechurzy” oraz „Góra kobiety”.

METROPOLIS: „Barbara Radzi-wiłówna”.

RENAISSANCE: „Potępie-nie”.

SŁONCE: „Magnolia”.

SFINKS: „Poznali się w Monte Carlo”.

ŚWIT: „Pat i Patachon” ja-ko więźniowie”.

TECZA-Lazarz: „Bounty”.

TECZA-Wilda: „Oczy Czarne”.

WILSONA: „Katarzynka”.

26. SZUKA POSADY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszu-kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

a) Służba domowa

Kucharka i bufetowa

szukają posady. Zgłoszenia Kur-jer Poznański Zdz 46 144

MIAFLOR

Krem! niezbędy dla utrzymania delikatnej i pięknej cery

Pg 8356/7-2 785/91

Kucharka

służąca szuka posady. Oferty Kurjer Poznański Zdz 46 261

Służąca

lepsza samodzielna, gotowanie, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański Zdz 46 262

Bufetowa

poszukuje posady do restauracji z obsługą gości. Oferty Kurjer Poznański Zdz 46 415

100,—

dam wynarodzenia za otrzyma-nie stałej pracy. Oferty Kurjer Poznański Zdz 46 537

Nauczycielka

zezwolenie francuski, szyćie szu-ka posady. Wodna 19 — 6. Zdz 46 317

Inteligentna

panienka poszukuje posady do pomocy w składzie. Oferty Kur-jer Poznański Zdz 46 432

Urzędnik gospod.

lat 31, szkola rolnicza i wyższy kurs rol. Staszica, 10 lat prak-tyki, bardzo dobre świadectwa, polecenia pierwszorzędne poszu-kuje posady od zaraz lub później Oferty Kurjer Poznański Zdz 46 353

Krawcowa

krój dobry szuka posady. zmie-nie 2 zł. Oferty Kurjer Pozn. Zdz 46 458

Bacność!

Leśnik - bażantarnik

Poznańczyk, żonaty lat 32, 1 dziecko, poszukuje posady od 1. 1. 1937 lub później, któremu J. W.Panu zależy na energicznym leśniku, który ma jeszcze inną znajomość fachowa, zechce złożyć oferty do Kurjera Poznańskiego Zdz 45 620

Księgowość

zakładam — prowadzę tania. — Oferty Kurjer Poznański Zdz 45 856

Chłopiec

lat 18, władający francuskim po-szukuje jakiegokolwiek zajęcia. Oferty Kurjer Pozn. Zdz 45 951

Posady

woźnego lub innej szuka bezro-botny. Łaskawe oferty Kurjer Poznański Zdz 45 556

Leśnik

absolwent Uniw. Pozn. szuka za-jęcia. Oferty Kurjer Poznański Zdz 45 939

Krawcowa

dobry krój dziennie 1.50 szuka posady. Oferty Kurjer Poznań-ski Zdz 45 642

Sprzedaż podarków gwiazdkowych ułatwi intensywna reklama

Zg 786-7

Pracznka

szuka prania. Oferty Kurjer Po-znański Zdz 46 530

Samodzielna

gospoia szuka posady do ma-żeństwa. Oferty Kurjer Pozn. Zdz 46 525

Samodzielna

gospoia do samotnego pana. szu-ka posady Oferty Kurjer Pozn. Zdz 46 524

Starsza

poszukuje posady do wszystkiego z szyćiem. Oferty Kurjer Pozn. Zdz 46 559

Przychodnia

starsza gotowaniem, poleceniami do wszelkich prac szuka zajęcia. Oferty Kurjer Poznański Zdz 46 465

Inteligentna

zafana domatorka, nadzwyczaj obowiazkowa poszukuje posady do samotnej osoby. Oferty Kur-jer Poznański Zdz 46 246

Panienska

kucharka, ucziwa, wzorowa. chetna do pracy przyjmie posade za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański Zdz 46 265

b) Inni

Ceramik

absolwent, wyższej szkoły cera-micznej zagranica, kilkunastolet-nia nieprzerwana praca w zawo-dzie. Specjalista towarów cienko-sciennych i klinkierów poszukuje posady. Zgłoszenia Smoldilowski, Poznań, Józefa 5 (dla ceramika). Zdz 46 506

Ogrodnik-sirzelec

po wojskowości poszukuje posady, miejscowość obojętna. Zgło-szenia do Kurjera Poznańskiego Zdz 46 387

Ogrodnik

szofer lat 30, z kilkulatnią prak-tyka samodzielna, biegły w swym zawodzie szuka posady, może zło-żyć kaucje. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański Zdz 46 397

Leśnik

lat 42, zdolny, energiczny, 25 lat lat praktyki i dlugoletnie świa-dectwa i polecenia szuka posady od 1. 1. 37 lub później. Zgłosze-nia do Kurjera Poznańskiego pod Zdz 46 412

Szofer - służący

kilkunastoletnia praktyka, refe-rencje pierwszorzędne szuka po-sady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. Zdz 46 210

Panienska

szuka posady do składki lub cu-kierni. Oferty Kurjer Poznański Zdz 46 331

Fryzjerski

pomocnik, męski szuka stałej po-sady zaraz. Zgłoszenia Dolczew-ski, Buk. Ng 20 789

Administrator

rolny, doświadczony, organizator na stanowisku niewypowiedzianym, poważnej fortuny, pragnie zmienić posadę lub objąć ją ad-ministracją dzierżawną. Zgłosze-nia Kurjer Poznański Zdz 45 617

Kelner

młody, przystojny, zdolny facho-wiec, władający językiem pol-skim i niemieckim poszukuje po-sady. Zgłoszenia: Zdonek Józef, Chorzów 1, Mieleckiego 37. Zdz 3859

Krawcowa

dom szuka posady. Piotra Wa-rzyniaka 27 — 7. Zdz 46 428

Gzeladnik

rzeźnicki z kaucją lub bez szuka pracy od 1 marca. Zgłoszenia: Agencja Kurjera Poznańskiego; Jarocin. ng 21 664/5

Absolwentka

szkoły wydziałowej, znająca księ-gowość, pisanie maszyna poszu-kuje posady. Oferty Kurjer Po-znański Zdz 46 563

Pannę

z praktyką w składzie piekar-skim szuka posady 18 zł, całe utrzymanie, bez spania. Oferty Kurjer Poznański Zdz 46 491

Kawaler

lat 31, poszukuje jakiegokolwiek stałej pracy złoży 300 zł. Oferty Kurjer Poznański Zdz 46 623

Rządca - Administrator

szuka od zaraz lub później po-sady z kaucją, z 25 letnią prak-tyką i 16 lat na jednym majat-ku. Oferty uprasza się do Kur-jera Poznańskiego Zdz 45 880

Panienska

do obsługi gości od zaraz szuka posady. Oferty Kurjer Poznań-ski Zdz 46 009

Pielegniarz

młody sympatyczny, z dobrą praktyką, ukończona szkoła sa-nitarna poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański Zdz 45 998

Dzielnia

biuralistka obeznana wszelkimi pracami biurowymi poszukuje od 1. 1. 37. posady. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego Zdz 46 281

Szofer

woźny szuka posady, składam kaucje 500 zł. Oferty Kurjer Po-znański Zdz 46 287

Syn

ucziwych rodziców silny, pragnie się wyuczyć rzeźnictwa. A. Gła-bus, ul. Kowalska 7, Winiary. Zdz 45 950

Krawcowa

w dom poza dom szuka posady. Wielkie Garbary 6 — 5. Zdz 45 668

Sierota

zamieszkała z dobrymi świadec-twami szuka posady natchetniej do pomocy bufetu. Oferty Kur-ier Pozn Zdz 45 975

Kuśnierka

dobra przyjmuje w dom wyjazd szuka posady. Oferty Kurjer Po-znański Zdz 46 519

Rządca

kawaler, lat 33, z 16 let. praktyka energiczny, sumienny, dobry rolnik, organizator - hodowca, 4 la-ta samodzielnej niewypowiedzianej posadzie, szuka posady od 1. 4. 37 lub później. Łaskawe zgło-szenia Kurjer Poznański Zdz 45 986

27. WOLNE MIEJSCA

Chłopak

z rowerem potrzebnym zaraz. — Frackowiak, Dąbrowskiego 33. Zdz 46 396

Ekspedjentka

branży rzeźniczej potrzebna na rynek od 2-4. Aleksandrak, — Małe Garbary 14, m. 1. Zdz 46 409

Ekspedjentka

potrzebna w pomoczkę. Trykot, Stary Rynek 84. Zdz 46 222

Fryzjer

stała w pomoczkę. Klasztorna 3. Zdz 46 347

Mienniczego praktykanta i technika

poszukuje. Inż. Woliński, Poz-nań, Wiśniowa 52. Dzwonić od Bzowej. Zdz 46 338

Uczenicę

z lepszemu domu poszukuje. Na-biał, Focha 39, Zgłoszenia 12 do 1 godziny. Zdz 46 433

Dziewczyna

lub posługaczka cały dzień, goto-waniem zaraz. Niegolewskich 7, m. 8. Zdz 46 443

Fryzjerka

na stałe. Cieszkowskiego 9. Zdz 46 438

Fryzjer

stały. Ratajczaka 13. Zdz 46 516

Służąca

sumienna, czysta, dobrem zoto-waniem do wszelkich prac od 15 grudnia potrzebna. Botaniczna 4 m. 3. Zdz 46 575

Panienska

zdolna, do prac domowych, pomo-cy w ekladzie, potrzebna od stycznia do samotnej pani. — Zgłoszenia Kurjer Poznański, Gdynia. ng 21 332

Rentowne

biuro szuka spółnika bez kapita-łu, ucziwozo, ustosunkowanego zdolnego bankowca — kupca. — Zgłoszenia zyciorsem Kurjer Poznański Zdz 46 542

Majętność

Miastowice poczta Krynica poszu-kuje od zaraz gorzelnego. Nie-uwzględnione oferty bez odpowie-dzi. Zdz 46 330

Ekspedjentka

dzielnia z branży rzeźniczo - wed-liniarskiej potrzebna od zaraz. — Stanisław Górski, Wroniecka 18. Zdz 46 447

Bufetowa

starsza, mrowincji, podanie pensji. referencji potrzebna Restauracja Dworcowa - Jarocin. ng 21 666

Fryzjerka

dzielnia zaraz stała z utrzyma-niem. Szulc. Szamotulv. ng 21 663

Poszukuje

1. 1. 37. nauczycielka na wieś. 3 dzieci, kl. 5. 3. 2 szkol. przyz. — Tylko pierwszorzędne siły zył Kuri. Pozn. Zdz 46 486

R. Barcikowski S. A. Poznań

Maszynistki

rutynowanej z dłuższą praktyka w kancelarii notarialnej potrze-buje natychmiast

notariusz Stefan Rosada

Poznań, Aleje Marcinkowskiego 13. Zdz 46 369

Niania

solidna, sprytna do niemowlecia i dwóch małych chłopców, pen-sja do 25,— Szczegółowe oferty Kurjer Poznański Zdz 46 354

Ogrodnicy

pomocnik z dobrą kilkulatnią praktyką od 1. 1. 37 do zakładu ogrodniczego. Odpisy świadectw i pretensje. Oferty Kurjer Pozn. Zdz 46 381

Pokój

za posługę oddam, własna pościel. Oferty Kurjer Pozn. Zdz 46 602

Agentka

domokrąca znajdzie dobre i sta-le źródło zarobkowania. Zgłosze-nia codziennie godz. 17-19, Al. Marcinkowskiego 5 — 10. Zdz 46 596

Fryzjerka

procent lub pensja. Poznańska 27 a. Zdz 46 593

Służąca

samodzielna. Wierzbicice 4, par-ter. Zdz 46 149

Ekspedjentka

towary krótkie blawaty znajo-mość niemieckiego, tylko siła pierwszorzędna, posada stała, od-pisy świadectw, zyciorys. foto-grafia. Oferty do Kurjera Pozn. Zdz 46 543

Od zaraz

Ogrodnik - bartnik

kawaler, wiek średni, Oranżeria 30 zł, pościel własna. Sprzedaży niema. Odpisy świadectw do Kur-jera Poznańskiego dg 3927

Służąca

do wszystkiego tylko dobrze oo-lecona. Łakowa 18, m. 5. Zdz 46 527

Kucharka

i służąca potrzebna. Dąbrowskie-go 53/55, restauracja. Zdz 46 505

Posługaczka

Cieszkowskiego 6 — 6. Zdz 46 494

Bielizniarka

biegła na bieliznę meską, poza dom potrzebna. Wskaże Kurjer Poznański Zdz 46 633

Maszynistka

biegła Adlerze potrzebna. Adres Kurjer Poznański Zdz 46 640

Ekspedjentka

młodsza początkująca potrzebna zaraz do składki nabiálu. Zgłosze-nia Kurjer Poznański Zdz 46 641

Dziewczyna

(do 35 lat) do wszelkich prac do-mowych, z wykwintem gotowa-niem, dobrimi świadectwami do 2 osób poszukiwana zaraz lub 15. Zgłoszenia Solacz-Cegielnia, tylko od godz. 3 — 4. Zdz 46 646

Potrzebna

panienka zaraz. Filija Łączkow-skiego, Marszałka Focha 50. Zdz 46 603